

รายงานผลการศึกษาข้อมูลเชิงลึก
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

โครงการจัดทำศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ

เสนอ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โดย

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ตุลาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค.....	1
1.1 ภาพรวมเศรษฐกิจของเมียนมา.....	1
1.2 การส่งออกและการนำเข้า	3
1.3 การค้าระหว่างไทยและเมียนมา	6
1.4 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ.....	10
1.5 ระบบธนาคารและสถาบันการเงิน	16
1.6 เงินสกุลหลักและอัตราแลกเปลี่ยน	19
1.7 โครงสร้างพื้นฐาน	20
1.7.1 คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน.....	23
1.7.2 ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์	24
1.7.3 การคมนาคมขนส่ง	26
1.8 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (FTAs).....	28
บทที่ 2 ข้อมูลประชากรและแรงงาน.....	31
2.1 ข้อมูลประชากรและโครงสร้างประชากร.....	31
2.2 กำลังแรงงานและอัตราการว่างงาน	33
2.3 ค่าจ้างแรงงานและแนวโน้มค่าจ้างแรงงาน	36
2.4 กฎระเบียบด้านการจ้างงานและสวัสดิการ	37
บทที่ 3 ข้อมูลกฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุน	41
3.1 รูปแบบทางกฎหมายในการจัดตั้งธุรกิจของต่างชาติ.....	41
3.2 กระบวนการในการจัดตั้งบริษัทและขออนุญาตการลงทุน.....	42
3.2.1 กระบวนการจัดตั้งบริษัท	42
3.2.2 กระบวนการขออนุญาตการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC).....	45
3.3 ระบบภาษีอากร.....	46
3.4 ข้อยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (อนุสัญญาภาษีซ้อน)	53
3.5 สิทธิที่ดินของนักลงทุนต่างชาติ.....	53
3.6 มาตรการกีดกันทางการค้า การลงทุน และข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างชาติ.....	54

	หน้า
3.7 นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในการลงทุน	56
3.7.1 ภาคอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน	56
3.7.2 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน	58
3.7.3 สิทธิประโยชน์ในการลงทุน.....	60
บทที่ 4 พื้นที่เป้าหมายในการลงทุน.....	61
4.1 เมืองที่เป็นเป้าหมายในการลงทุน	61
4.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ).....	62
4.2.1 ข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษที่น่าสนใจ	63
4.2.2 สิทธิประโยชน์ในการลงทุนภายใต้กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	65
4.3 นิคมอุตสาหกรรม	67
4.3.1 นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน (Mingalardon Industrial Park).....	67
4.3.2 เขตอุตสาหกรรมเมียวทา (Myotha Industrial Park).....	72
บทที่ 5 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา	75
5.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม	75
5.2 นโยบายและสิทธิประโยชน์ส่งเสริม	77
5.3 กฎระเบียบที่สำคัญสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม.....	78
5.4 ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม	78
5.5 พื้นที่การลงทุนที่มีศักยภาพ.....	79
5.6 รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม	80
5.7 โอกาสและความเสี่ยงนักลงทุนไทย	80
5.7.1 โอกาสของนักลงทุนไทย	80
5.7.2 ความเสี่ยงของนักลงทุนไทย.....	81
5.8 กรณีศึกษาของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม	81
บทที่ 6 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	83
6.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม.....	83
6.2 นโยบายและสิทธิประโยชน์ส่งเสริม	85
6.3 กฎระเบียบที่สำคัญสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม.....	85
6.4 ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	86
6.5 พื้นที่การลงทุนที่มีศักยภาพ.....	87

	หน้า
6.6 รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม	88
6.7 โอกาสและความเสี่ยงของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	88
6.7.1 โอกาสของการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม.....	88
6.7.2 ความเสี่ยงของการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป.....	89
6.8 กรณีศึกษาของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม.....	89
บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	91
7.1 โอกาสทางธุรกิจไทยในเมียนมา.....	91
7.2 ความเสี่ยงที่ควรระวัง	92
7.3 คำแนะนำในการลงทุน	92
เอกสารอ้างอิง	93
ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อบริษัทไทยที่ลงทุนในเมียนมา.....	97
ภาคผนวกที่ 2 รายชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงทุนในประเทศเมียนมา	101
ภาคผนวกที่ 3 การแบ่งเขตพื้นที่ตามระดับการพัฒนา	105
ภาคผนวกที่ 4 สถิติการจดทะเบียนบริษัทในเมียนมา.....	109
ภาคผนวกที่ 5 รายชื่อผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา	111

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 สัดส่วนรายรับรายจ่ายของภาครัฐ (ร้อยละ ของ GDP)	2
ภาพที่ 1.2 เปรียบเทียบโครงสร้างเศรษฐกิจของเมียนมา ปี 2538 และปี 2559	3
ภาพที่ 1.3 การค้าระหว่างไทย-เมียนมาปี 2555-2559.....	6
ภาพที่ 1.4 สัดส่วนของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคธุรกิจ.....	12
ภาพที่ 1.5 ตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนที่เข้าไปลงทุนในเมียนมา	15
ภาพที่ 1.6 ตัวอย่างบริษัทอื่นๆ ที่เข้าไปลงทุนในเมียนมา.....	16
ภาพที่ 1.7 สัดส่วนของการฝากเงินและกู้ยืมเงินต่อ GDP.....	17
ภาพที่ 1.8 อัตราดอกเบี้ยในเมียนมา	18
ภาพที่ 1.9 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยเงินจ๊าดต่อเงินเหรียญสหรัฐฯ ปี 2555-2564.....	20
ภาพที่ 1.10 อัตราการเข้าถึงไฟฟ้าของประชากร.....	22
ภาพที่ 1.11 อัตราพลังงานไฟฟ้าสูญหายในการส่งและการกระจาย.....	23
ภาพที่ 1.12 ท่าเรือที่สำคัญของเมียนมา	27
ภาพที่ 2.1 สัดส่วนช่วงอายุประชากรในเมียนมา	32
ภาพที่ 2.2 การคาดการณ์กำลังแรงงานของเมียนมา.....	34
ภาพที่ 2.3 ผลิตภาพแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ปี 2559	35
ภาพที่ 2.4 สัดส่วนของกำลังแรงงานที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ.....	35
ภาพที่ 3.1 กระบวนการสมัครเพื่อขอรับใบอนุญาตการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุน ของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC)	46
ภาพที่ 3.2 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามระดับการพัฒนา.....	59
ภาพที่ 4.1 ที่ตั้งเมืองสำคัญของเมียนมา	61
ภาพที่ 4.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษของเมียนมา.....	62
ภาพที่ 4.3 ที่ตั้งของเศรษฐกิจพิเศษติลาวา	63
ภาพที่ 4.4 ระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา.....	65
ภาพที่ 4.5 นิคมอุตสาหกรรมภายในเมืองย่างกุ้ง	67
ภาพที่ 4.6 ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน	68
ภาพที่ 4.7 แปลงพื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรม	69
ภาพที่ 4.8 ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา	72
ภาพที่ 5.1 มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมสิ่งทอเมียนมา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2559	75

หน้า

ภาพที่ 5.2	มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเมียนมา ปี 2555-2559	76
ภาพที่ 5.3	มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเมียนมา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2559	76
ภาพที่ 5.3	พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม	79
ภาพที่ 6.1	สัดส่วนการนับถือศาสนาของประชากรเมียนมา	86
ภาพที่ 6.2	เมืองที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	87

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา..... 2
ตารางที่ 1.2	สินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559 4
ตารางที่ 1.3	สินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559 4
ตารางที่ 1.4	ประเทศส่งออก 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559 5
ตารางที่ 1.5	ประเทศนำเข้า 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559..... 5
ตารางที่ 1.6	สินค้า 20 อันดับแรกที่ไทยส่งออกไปเมียนมาในปี 2559..... 7
ตารางที่ 1.7	สินค้า 20 อันดับแรกที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาในปี 2559 9
ตารางที่ 1.8	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมาในปี 2550-2559..... 11
ตารางที่ 1.9	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมา จำแนกตามภาคธุรกิจในปี 2559 11
ตารางที่ 1.10	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำแนกตามรายประเทศที่มาของแหล่งเงินทุน ในปี 2559..... 12
ตารางที่ 1.11	มูลค่าการลงทุนสะสม จำแนกรายประเทศในปี 2531- 2559 13
ตารางที่ 1.12	สรุปเครื่องชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมียนมา..... 21
ตารางที่ 1.13	ค่าใช้จ่ายสาธารณสุขบุคคลที่สำคัญในเมียนมา 21
ตารางที่ 1.14	ดัชนีวัดคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานปี 2558-2559 24
ตารางที่ 1.15	ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของเมียนมา 25
ตารางที่ 1.16	ค่าใช้จ่ายในการส่งออกสินค้าจากท่าเรืออย่างกุ้ง..... 27
ตารางที่ 1.17	ค่าใช้จ่ายในการส่งออกสินค้าจากสนามบินย่างกุ้ง 28
ตารางที่ 1.18	ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (FTAs) ของเมียนมา 29
ตารางที่ 2.1	ข้อมูลประชากรของเมียนมาปี 2559 31
ตารางที่ 2.2	การคาดการณ์จำนวนประชากรในอาเซียน 32
ตารางที่ 2.3	กำลังแรงงานและอัตราการว่างงานของเมียนมา ปี 2550-2560 33
ตารางที่ 2.4	คาดการณ์จำนวนประชากรวัยทำงาน ในอาเซียน ปี 2560-2564..... 33
ตารางที่ 2.5	อัตราเงินเดือนเฉลี่ยของพนักงานเมียนมาในปี 2559..... 36
ตารางที่ 2.6	อัตราการจ่ายเงินชดเชยในการเลิกจ้าง 39
ตารางที่ 3.1	อัตรากาชีเงินได้นิติบุคคลของเมียนมา..... 46
ตารางที่ 3.2	อัตรากาชีเงินได้บุคคลธรรมดาในเมียนมา 49
ตารางที่ 3.3	อัตรากาชีการค้าของเมียนมา 50
ตารางที่ 3.4	อัตรากาชีสำหรับสินค้าพิเศษ..... 51

	หน้า
ตารางที่ 3.5 ประเภทของภาษีหัก ณ ที่จ่ายของเมียนมา.....	52
ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างของการลงทุนที่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง.....	55
ตารางที่ 3.7 ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน.....	57
ตารางที่ 4.1 ระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา.....	64
ตารางที่ 4.2 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่สำคัญในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา.....	64
ตารางที่ 4.3 สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ.....	66
ตารางที่ 4.4 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน.....	69
ตารางที่ 4.5 ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน.....	71
ตารางที่ 5.1 ตลาดส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่ม 10 อันดับแรก ในปี 2559.....	77
ตารางที่ 5.2 ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม.....	79
ตารางที่ 6.1 มูลค่าการส่งออกสินค้าอาหารแปรรูปจากไทยไปยังเมียนมาปี 2557-2559.....	84
ตารางที่ 6.2 ประเทศที่เมียนมานำเข้าสินค้าอาหารแปรรูปและเครื่องดื่ม 10 อันดับแรกในปี 2559.....	85
ตารางที่ 6.3 ตัวอย่างรายชื่อผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม.....	87

บทที่ 1 ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค

1.1 ภาพรวมเศรษฐกิจของเมียนมา

เศรษฐกิจของเมียนมามีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขยายตัวร้อยละ 6.3 (มูลค่าประมาณ 66.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ในปี 2559 จากคาดการณ์ว่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยของ GDP ระหว่างปี 2560-2564 จะอยู่ที่ร้อยละ 7.5 ต่อปี โดยรายได้ประชากรต่อหัว มีแนวโน้มเพิ่มจาก 1,269 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนในปี 2559 เป็น 1,355 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนในปี 2560 และจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2,123 เหรียญสหรัฐฯ ในอีก 4 ปีข้างหน้า

การค้าและการลงทุนในเมียนมาเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจมากขึ้น การปฏิรูปทางการเมืองส่งผลดีต่อเศรษฐกิจเมียนมาอย่างมาก เนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ยกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเมียนมา นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น การค้าเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมาได้พยายามปฏิรูปกฎระเบียบในหลายด้าน ทั้งการผ่อนคลายกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุน และการออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ รวมถึงการประกาศใช้ระเบียบการลงทุนของต่างชาติใหม่ (Foreign Investment Rule) เพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติเพิ่มเติม

อย่างไรก็ตาม เมียนมายังคงประสบปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและขาดดุลทางการคลังอย่างต่อเนื่อง เมียนมาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึงร้อยละ 7.3 ของ GDP ในปี 2559 และคาดว่าจะขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเฉลี่ยร้อยละ 6.4 ในปี 2560-2564 นอกจากนี้ เมียนมายังขาดดุลทางการคลังร้อยละ 4.3 ในปี 2559 ของ GDP และคาดว่าจะขาดดุลทางการคลังเฉลี่ยร้อยละ 4.1 ของ GDP ในปี 2560-2564 เนื่องจากค่าเงินจ๊าดอ่อนค่าลง และราคาก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญปรับตัวลดลง

ตารางที่ 1.1 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา

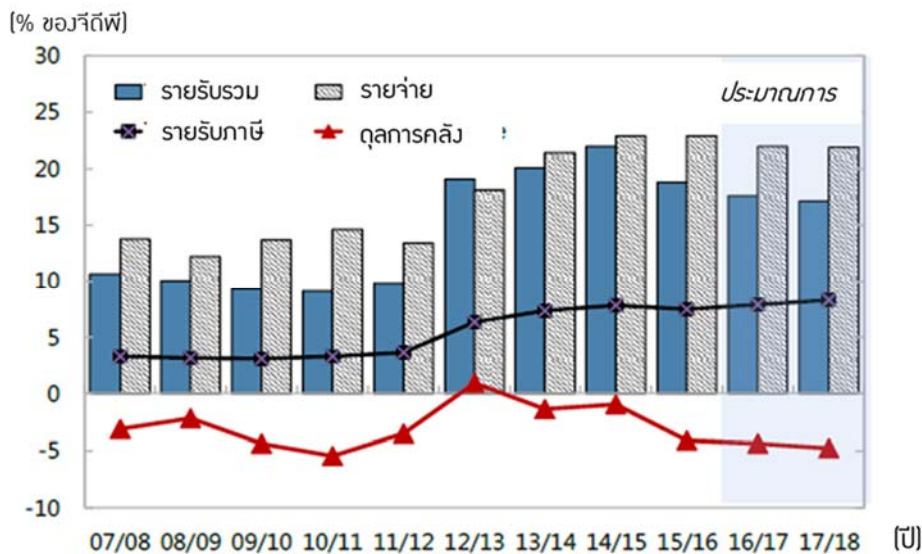
เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	2555	2556	2557	2558	2559	2560*	2561*	2562*
ภาคเศรษฐกิจแท้จริง								
ประชากร (ล้านคน)	50.5	51.0	51.4	51.8	52.3	52.6	53.0	53.4
รายได้ประชากรต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ)	1,182	1,180	1,275	1,148	1,269	1,355	1,516	1,682
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ)	59.7	60.1	65.6	59.5	66.3	71.3	80.4	89.8
อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	7.3	8.4	8.0	7.3	6.3	7.4	7.6	7.6
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	5.4	5.2	5.1	5.0	4.8	4.5	4.3	4.1
ดุลการคลัง (ร้อยละของ GDP)	0.9	-1.3	-0.9	-4.4	-4.6	-4.4	-4.3	-4.2
หนี้สาธารณะ (ร้อยละของ GDP)	40.7	33.2	29.9	34.9	35.8	35.9	36.1	34.8
ภาคการเงิน								
อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	2.8	5.7	5.1	10.0	7.0	7.6	7.5	7.0
อัตราแลกเปลี่ยนทางการ (จ๊าด/เหรียญสหรัฐฯ)	641	934	984	1,163	1,235	1,347	1,375	1,410
ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ								
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละของ GDP)	-4.0	-4.9	-5.6	-7.8	-7.3	-7.2	-6.5	-6.6
ดุลการค้า (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ)**	-6.9	-7.9	1.8	-9	-9.7	-6.0	-6.8	-7.7
การส่งออก (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ)**	8.9	11.2	11.3	11.4	10.7	11.9	13.8	15.9

ที่มา: Focus Economics (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2560) และ ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: * คือ ตัวเลขคาดการณ์

** คือ ข้อมูลจาก ITC

ภาพที่ 1.1 สัดส่วนรายรับรายจ่ายของภาครัฐ (ร้อยละ ของ GDP)

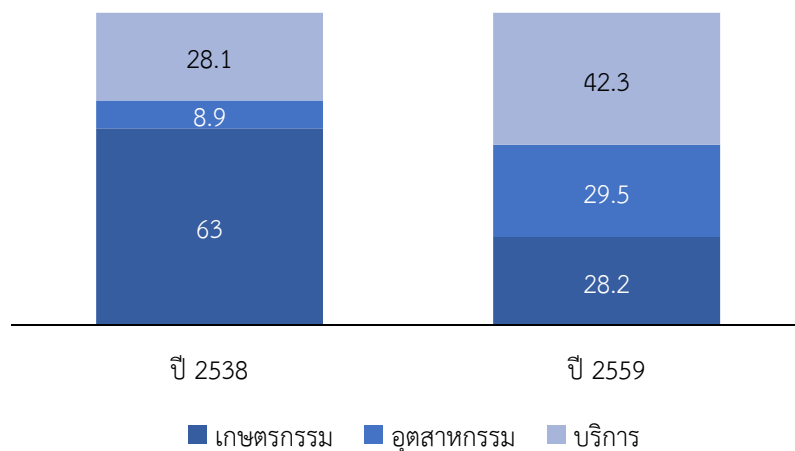

ที่มา : IMF (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างเศรษฐกิจของเมียนมาเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก กลายเป็นพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2538 ภาคเกษตรกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นเพียงสัดส่วนร้อยละ 8.9 และภาคบริการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.1 ของ GDP อย่างไรก็ตาม ในปี 2559 สัดส่วนของภาคเกษตรกรรมปรับตัวลดลงเหลือเพียงร้อยละ 28.2 ในขณะที่สัดส่วนของภาคบริการเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 42.3 และภาคอุตสาหกรรมอยู่ที่ร้อยละ 29.5 ของ GDP (ภาพที่ 1.2)

ภาพที่ 1.2 เปรียบเทียบโครงสร้างเศรษฐกิจของเมียนมา ปี 2538 และปี 2559

หน่วย: ร้อยละ

ที่มา: รวบรวมจาก CIA World Factbook และ ธนาคารโลก (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2559 เป็นการคาดการณ์

1.2 การส่งออกและการนำเข้า

ในปี 2559 เมียนมาขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 4,023 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตาล น้ำมันปิโตรเลียม สินค้านำเข้า เครื่องจักรกลและอุปกรณ์โลหะ และผลิตภัณฑ์โลหะ ขณะที่สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด) สินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร (ได้แก่ ถั่วชนิดแห้ง น้ำตาล ข้าวกล้อง) แร่ธาตุ อัญมณี และเครื่องนุ่งห่ม

ตารางที่ 1.2 สินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559

ลำดับ	รหัส HS Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	271111	ก๊าซธรรมชาติ	3,170.2
2	071331	ถั่วชนิดแห้งที่นำเปลือกออกชนิดวิกานามังโกเฮปเปอร์ หรือ ชนิดวิกานาราดิอา ตาวิลเช็ก	1,113.3
3	170199	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ อยู่ในรูปของแข็ง	1,063.5
4	710310	รัตนชาติ (ยกเว้นเพชร) ที่ยังไม่ได้ตกแต่ง	391.4
5	100620	ข้าวกล้อง	339.3
6	842123	เครื่องกรองน้ำมันสำหรับเครื่องยนต์สันดาปภายใน	301.1
7	620520	เสื้อผ้าของบุรุษและเด็กชายที่ทำด้วยผ้า	277.2
8	740311	ทองแดง (แคโทดและส่วนประกอบของแคโทด)	262.2
9	620339	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมี่ที่มีเอี๊ยม และสายโยง กางเกงขาสั้น และกางเกงขาสั้น (นอกจาก ชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษและเด็กชายที่ทอด้วยวัสดุอื่นๆ	243.3
10	071390	ถั่วชนิดแห้งที่นำเปลือกออกชนิดที่จัดอยู่ในประเภทอื่นๆ	238.1
		อื่นๆ	4,273.10
		รวม	11,672.7

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ตารางที่ 1.3 สินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559

ลำดับ	รหัส HS Code	รายการสินค้า	มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	170199	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ ในทางเคมี อยู่ในรูปของแข็ง	1,340.0
2	271019	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรลินัส ที่จัดอยู่ในประเภทอื่นๆ	1,002.7
3	870410	รถตู้	904.4
4	271012	น้ำมันเบาและสิ่งปรุงแต่ง	637.1
5	151620	น้ำมันและไขมันจากพืช	527.9
6	871120	รถจักรยานยนต์ที่มีความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ซีซี แต่ไม่เกิน 250 ซีซี	356.6
7	870323	รถยนต์ความจุของกระบอกสูบเกิน 1,500 ซีซี แต่ไม่เกิน 3,000 ซีซี	351.6
8	300490	ยารักษาโรคที่จัดอยู่ในประเภทอื่นๆ	276.8
9	390210	โพลีโพรพิลีน	230.3
10	252329	พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ที่จัดอยู่ในประเภทอื่นๆ	210.0
		อื่นๆ	9,858.30
		รวม	15,695.7

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ตลาดส่งออกหลัก 5 อันดับแรกของเมียนมา ได้แก่ จีน ไทย อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกจากเมียนมาไปยังประเทศไทยคิดเป็น 2,367.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 1.4) ส่วนตลาดนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ตามลำดับ โดยมูลค่าการนำเข้าสินค้าของเมียนมาจากประเทศไทยประมาณ 4,145.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.4 ประเทศส่งออก 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559

ลำดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโต ปี 2555-2559 (ร้อยละ)
1	จีน	4,153.1	-27.7
2	ไทย	2,367.2	-50.2
3	อินเดีย	1,084.9	6.3
4	ญี่ปุ่น	934.9	7.6
5	เกาหลีใต้	458.6	-10.3
6	เยอรมนี	358.8	38.2
7	สหรัฐอเมริกา	253.4	40.6
8	สหราชอาณาจักร	206.5	24.0
9	มาเลเซีย	198.6	11.2
10	ฝรั่งเศส	163.1	28.2
	อื่นๆ	1,298.9	-
	รวม	11,672.7	-15.4

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ตารางที่ 1.5 ประเทศนำเข้า 10 อันดับแรกของเมียนมา ปี 2559

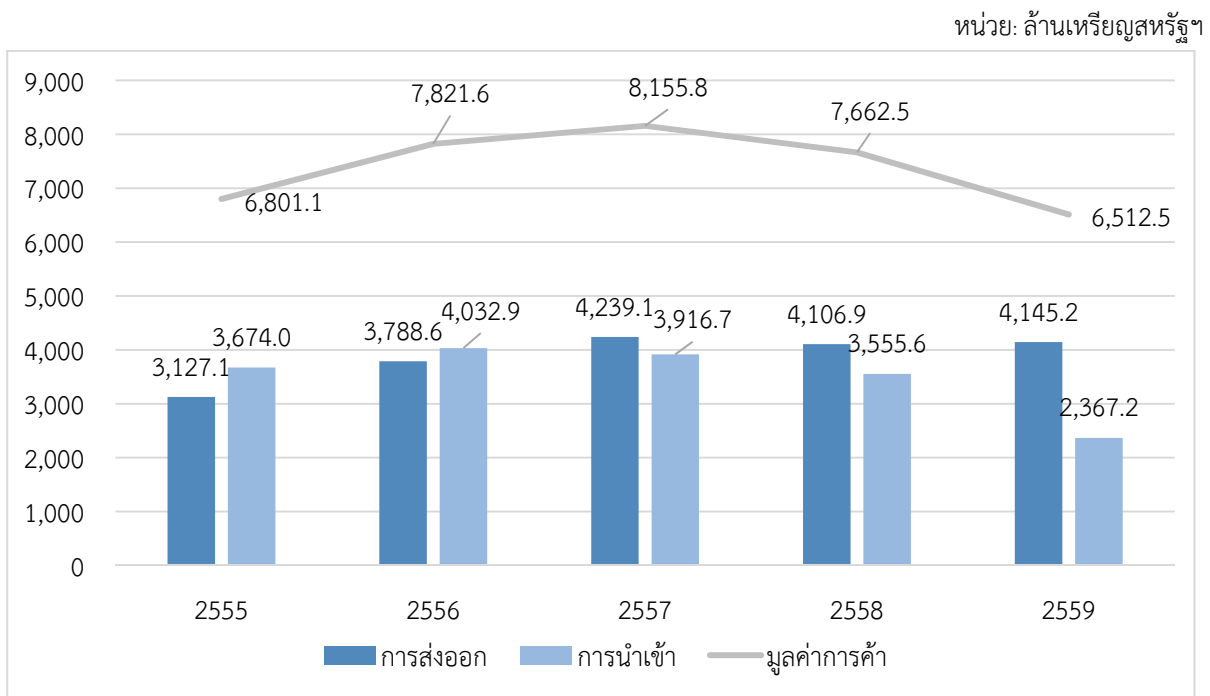
ลำดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโต ปี 2555-2559 (ร้อยละ)
1	จีน	5,403.1	5
2	ไทย	4,145.2	7
3	สิงคโปร์	2,268.3	9
4	ญี่ปุ่น	1,254.7	-6
5	อินเดีย	1,094.7	0
6	มาเลเซีย	690.7	0
7	อินโดนีเซีย	593.4	11
8	เกาหลีใต้	473.8	15
9	เวียดนาม	355.2	9
10	สหรัฐอเมริกา	216.5	3
	อื่นๆ	1,359.5	-
	รวม	15,695.7	6

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

1.3 การค้าระหว่างไทยและเมียนมา

ในปี 2559 มูลค่าการค้าระหว่างไทยและเมียนมาอยู่ที่ 6,512.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 4,145.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่าการนำเข้า 2,367.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มูลค่าการค้าโดยรวมปรับตัวลดลงจากปี 2558 ที่มีมูลค่าการค้าอยู่ที่ 7,662.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือหดตัวร้อยละ 15 โดยเป็นผลจากการนำเข้าที่หดตัวถึงร้อยละ 33.4 ในขณะที่การส่งออกที่เติบโตเพียงเล็กน้อยที่ร้อยละ 1 และช่วงปี 2556 เป็นปีที่มีอัตราเจริญเติบโตของมูลค่าสูงถึงร้อยละ 15 โดยมูลค่าการค้าระหว่างไทยและเมียนมาในช่วงปี 2555 ถึงปี 2558 มีอัตราที่หดตัวลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.4 มูลค่าการส่งออกมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยที่ร้อยละ 7 และมูลค่าการนำเข้ามีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยที่ร้อยละ 18

ภาพที่ 1.3 การค้าระหว่างไทย-เมียนมาปี 2555-2559

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

สำหรับการส่งออกสินค้าจากไทยไปยังเมียนมาในปี 2559 มีมูลค่าการส่งออกทั้งหมด 4,145.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ กลุ่มสินค้าน้ำตาล น้ำมันปิโตรเลียม อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องจักร ยารักษาโรค วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น (ตารางที่ 1.6)

สำหรับการนำเข้าสินค้าจากเมียนมา ในปี 2559 มีมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด 2,367.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ กลุ่มสินค้าประมง ไม้ ปศุสัตว์ ส่วนประกอบในเครื่องใช้ไฟฟ้า แร่ธาตุ เป็นต้น (ตารางที่ 1.7)

ตารางที่ 1.6 สินค้า 20 อันดับแรกที่ไทยส่งออกไปเมียนมาในปี 2559

ลำดับ	รหัส HS Code	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโตในปี 2555-2559 (ร้อยละ)
1	170199	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง	290.2	121
2	271019	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมิเนส นอกจากนี้ ที่เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมิเนส ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น เคสน้ำมัน- อื่น ๆ	172.9	-13
3	220290	น้ำ รวมถึงน้ำแร่และน้ำอัดลม ที่เติมน้ำตาลหรือสาร ทำให้หวานอื่น ๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรส	172.2	10
4	252329	พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัสนีซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟตซีเมนต์ และไฮดรอลิกซีเมนต์	166.9	3
5	851712	เครื่องโทรศัพท์สำหรับเครือข่ายเซลลูลาร์ หรือสำหรับเครือข่ายไร้สายอื่น ๆ	133.0	72
6	210690	อาหารปรุงแต่งที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น	107.9	8
7	271012	น้ำมันเบาและสิ่งปรุงแต่ง	91.6	-14
8	843351	เครื่องจักรที่มีทั้งเครื่องเก็บเกี่ยวและเครื่องนวด	89.8	148
9	220300	เบียร์ที่ทำจากมอลต์	81.6	2
10	871120	รถจักรยานยนต์ (รวมถึงโมเพ็ด) และรถจักรยานที่ติดตั้งมอเตอร์ช่วย (มีหรือไม่มีรถพ่วงข้าง) รวมทั้งรถพ่วงข้าง-มีเครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ เคลื่อนตรงที่มี ความจุของกระบอกสูบเกิน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร	61.7	32
11	870190	แทรกเตอร์ (นอกจากแทรกเตอร์ตามประเภท 87.09) - อื่น ๆ	55.8	81
12	220830	วิสกี้	50.9	0
13	300490	ยารักษาหรือป้องกันโรค (ไม่รวมถึงของตามประเภท 30.02 30.05 หรือ 30.06) ที่ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ผสมหรือผลิตภัณฑ์ไม่ผสม สำหรับ ใช้รักษาหรือป้องกันโรค ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ตามขนาดที่กำหนด (รวมถึง ของที่จัดทำขึ้นในลักษณะเพื่อให้ผ่านทางผิวหนัง) หรือในลักษณะหรือ บรรจุภาชนะเพื่อการขายปลีก-อื่น ๆ	44.1	3

ลำดับ	รหัส HS Code	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาทสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโตในปี 2555-2559 (ร้อยละ)
14	190190	สิ่งสกัดจากมอลต์ รวมทั้งอาหารปรุงแต่ง ที่ทำจากแป้ง เมล็ดหัก แป้งหยาบ จากสตาร์ช หรือสิ่งสกัดจากมอลต์ ไม่มีโกโก้หรือ มีโกโก้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 โดยน้ำหนัก ซึ่งคำนวณโดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้ว ที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น และอาหารปรุงแต่ง ที่ทำจากของตามประเภท 04.01 ถึง 04.04 ไม่มีโกโก้ หรือมีโกโก้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 โดยน้ำหนัก ซึ่งคำนวณโดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้ว ที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น- อื่น ๆ	42.8	2
15	520852	ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร- ทอลายขัด หนักเกิน 100 กรัมต่อตารางเมตร	42.6	3
16	292242	กรดกลูตามิกและเกลือของกรดกลูตามิก	39.4	-5
17	850710	เลดแอซิด ชนิดที่ใช้สำหรับสตาร์ทเครื่องยนต์แบบลูกสูบ	39.1	2
18	310520	ปุ๋ยที่ได้จากแร่หรือปุ๋ยเคมี ที่มีธาตุปุ๋ยสามชนิด คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม	30.8	14
19	210390	ซอสและของปรุงแต่งสำหรับทำซอส ของผสมที่ใช้ปรุงรส และของผสมที่ใช้ชูรส ผงละเอียดและผงหยาบของมีสตาร์ช และมีสตาร์ชปรุงแต่ง	28.2	1
20	151190	น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม	27.9	-20
		อื่นๆ	2,375.8	-
		รวม	4,145.2	7

ที่มา : ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ตารางที่ 1.7 สินค้า 20 อันดับแรกที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาในปี 2559

ลำดับ	รหัส HS code	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโตในปี 2555-2559(ร้อยละ)
1	030289	ปลา สดหรือแช่เย็น ไม่รวมถึงเนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่นตามประเภท	49.6	2
2	740311	แคโทดและส่วนของแคโทด	44.2	15
3	010229	สัตว์จำพวกโคกระบือ มีชีวิต	39.5	47
4	071331	ถั่วชนิดวิกนามังโกเฮปเปอร์ หรือ ชนิดวิกนาราติ อาตาวิลเช็ก	30.0	32
5	230120	ปลาหรือสัตว์น้ำที่ป่น ที่ทำเป็นเพลเลต	27.5	134
6	120242	ถั่วลิสง ที่ไม่ได้คั่วหรือทำให้สุกโดยวิธีอื่น จะเอาเปลือกออก หรือทำให้แตกหรือไม่ก็ตาม- เอาเปลือกออก	23.0	16
7	440729	ไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว มีความหนาเกิน 6 มิลลิเมตร	18.0	15
8	843049	เครื่องจักรอื่น ๆ สำหรับเคลื่อนย้าย เกรด ที่ใช้กับดิน แร่ธาตุหรือสินแร่ รวมทั้ง เครื่องตอกเสาเข็ม เครื่องถอนเสาเข็ม เครื่องกวาดหิมะและเป่าหิมะ	11.5	245
9	030741	ปลาหมึกกระดองและปลาหมึกกล้วย	10.5	55
10	854390	ส่วนประกอบของเครื่องจักรไฟฟ้าและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า	9.4	
11	090421	พริกแห้ง ไม่บดและไม่ป่น	8.7	12
12	900190	เส้นใยนำแสงและกลุ่มเส้นใยนำแสง ที่ไม่ได้ตกแต่งเพื่อใช้งานทางทัศนศาสตร์	8.5	-13
13	440290	ถ่านไม้ (รวมถึงถ่านที่ทำจากเปลือกแข็งหรือนัต) จะเกาะหรือติดรวมกันหรือไม่ก็ตาม- อื่น ๆ	7.5	-6
14	051191	ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากปลาหรือสัตว์น้ำจำพวกค รัสตาเซีย โมลลัสก์ หรือสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ รวมทั้ง สัตว์ในตอนที่ 3 ที่ไม่มีชีวิต	4.7	-
15	030624	สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียจะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตาม มีชีวิต สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลื้อหรือ แช่น้ำเกลือ สัตว์น้ำจำพวกค รัสตาเซียรวมควัน จะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตาม จะทำให้สุกก่อนรวมควันหรือในขณะรวมควันหรือไม่ก็ตาม สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียที่ยังไม่เอาเปลือกออก ซึ่งทำให้สุกโดยการนึ่ง หรือต้ม จะแช่เย็น แช่เย็นจนแข็งแห้ง ใสเกลื้อหรือแช่น้ำเกลือ หรือไม่ก็	4.7	25

ลำดับ	รหัส HS code	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเติบโตในปี 2555-2559(ร้อยละ)
		ตาม รวมทั้งสัตว์น้ำจำพวกครัสเตเชียที่ปนและที่ทำเป็นเพลเลต ซึ่งเหมาะสำหรับมนุษย์บริโภคอื่น ๆ		
16	070310	หอมหัวใหญ่ และหอมหัวเล็ก	3.4	37
17	440890	แผ่นไม้สำหรับทำไม้วีเนียร์ (รวมถึงแผ่นไม้ที่ได้จากการฟาน ลามิเนเต็ดวูด) แผ่นไม้สำหรับทำไม้อัดพลาวยูด หรือแผ่นไม้ สำหรับทำลามิเนเต็ดวูดที่คล้ายกันอื่น ๆ และไม้อื่น ๆ ที่เลื่อยตามยาว ฟานหรือลอก จะไส ชัด ต่อริมหรือต่อปลาย หรือไม้ก็ตาม ที่มีความหนาไม่เกิน 6 มิลลิเมตรอื่น ๆ	2.8	-54
18	260900	สินแร่และหัวแร่ดีบุก	2.7	-18
19	261710	สินแร่และหัวแร่พลวง	2.5	-12
20	120740	เมล็ดงา	2.4	-12
		อื่นๆ	2,056	-
		รวม	2,367.2	18

ที่มา : ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

1.4 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

ในปี 2559 เมียนมามีมูลค่าการลงทุนสุทธิจากต่างประเทศเท่ากับ 3,521.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งลดลงจากปี 2558 ที่มีมูลค่า 9,481.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงปี 2550-2558 เมียนมามีมูลค่าการลงทุนสะสมจากต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 52,703.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2553 เป็นปีที่มีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศสูงมากเกือบ 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 5,967.7 เนื่องจากมีการลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ 10,179.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และอุตสาหกรรมพลังงาน 8,218.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 1.8 มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมาในปี 2550-2559

ปี	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	มูลค่าสะสม (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)
2550	205.7	205.7	-
2551	984.8	1,190.5	378.8
2552	329.6	1,520.1	-66.5
2553	19,999.0	21,519.1	5,967.7
2554	4,644.5	26,163.6	-76.8
2555	1,419.5	27,583.1	-69.4
2556	4,107.1	31,690.2	189.3
2557	8,010.5	39,700.7	95.0
2558	9,481.2	49,181.9	18.4
2559	3,521.5	52,703.4	-62.9

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2560)

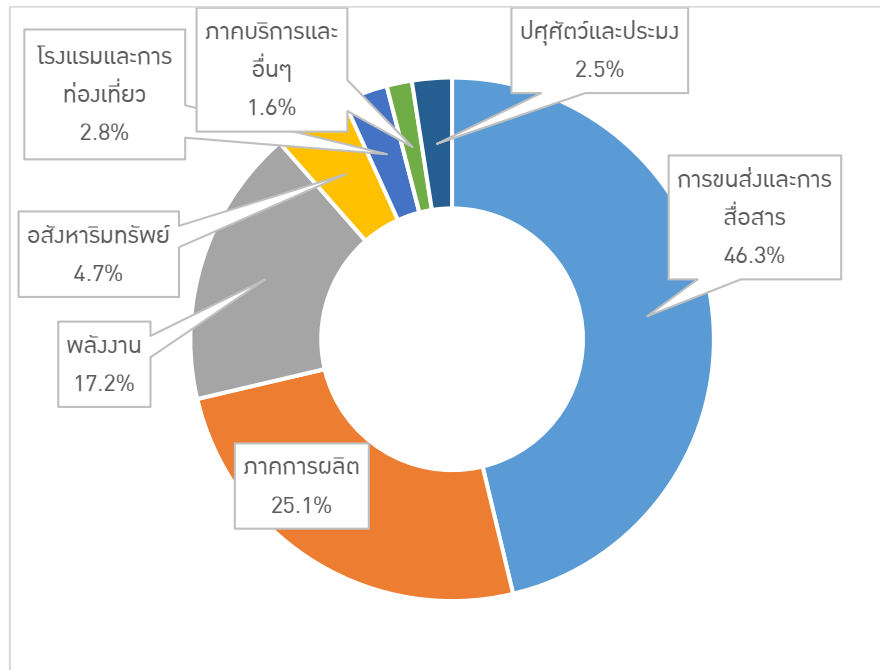
เมื่อพิจารณาการลงทุนต่างประเทศจำแนกตามภาคธุรกิจพบว่า ในปี 2559 ภาคธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศสูงสุด ได้แก่ ภาคการขนส่งและการสื่อสาร ซึ่งมีมูลค่าการลงทุน 1,628.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.3 ของมูลค่าการลงทุนโดยรวม รองลงมาคือ การลงทุนในภาคการผลิต ซึ่งมีมูลค่าการลงทุน 883.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.1 และการลงทุนในภาคพลังงาน มีมูลค่าการลงทุน 605.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.2 (ตารางที่ 1.9)

ตารางที่ 1.9 มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศของเมียนมา จำแนกตามภาคธุรกิจในปี 2559

ภาคธุรกิจ	มูลค่าการลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	ร้อยละ
การขนส่งและการสื่อสาร	1,628.9	46.3
ภาคการผลิต	883.1	25.1
พลังงาน	605.7	17.2
อสังหาริมทรัพย์	165.0	4.7
โรงแรมและการท่องเที่ยว	97.2	2.8
ภาคบริการและอื่นๆ	54.9	1.6
บุคคลทั่วไปและประมง	86.7	2.5
รวม	3,521.5	100

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2560)

ภาพที่ 1.4 สัดส่วนของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคธุรกิจ

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2560)

เมื่อพิจารณาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามประเทศที่มาจากแหล่งเงินทุนพบว่า ในปี 2559 สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการลงทุนในเมียนมามากที่สุด (2,526.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71.8) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากบริษัทต่างชาติเข้าไปจดทะเบียนบริษัทที่สิงคโปร์เพื่อผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับการเข้ามาลงทุนในเมียนมา รองลงมาคือ จีน ฮองกง ตามลำดับ ในส่วนของไทยนั้นมีมูลค่าการลงทุนในเมียนมา 106.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3 ซึ่งนับเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในเมียนมามากเป็นอันดับที่ 4 (ตารางที่ 1.10)

ตารางที่ 1.10 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำแนกตามรายประเทศที่มาจากแหล่งเงินทุน
ในปี 2559

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	สิงคโปร์	2,526.7	71.8
2	จีน	447.4	12.7
3	ฮ่องกง	187.8	5.3
4	ไทย	106.2	3.0
5	ญี่ปุ่น	51.1	1.5
6	เกาหลีใต้	25.8	0.7
7	เลบานอน	13.0	0.4
8	บรูไนดารุซซาลาม	10.6	0.3

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
9	มาเลเซีย	10.2	0.3
10	อินโดนีเซีย	9.0	0.3
11	หมู่เกาะคุก	7.8	0.2
12	สหราชอาณาจักร	7.4	0.2
13	หมู่เกาะมาร์แชลล์	6.5	0.2
14	เนเธอร์แลนด์	5.0	0.1
15	กัมพูชา	3.8	0.1
16	เซเชลส์	3.0	0.1
17	สหรัฐอเมริกา	2.2	0.1
18	เยอรมนี	1.2	0.03
	รวม	3,521.2	100

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2560)

ในช่วงปี 2531-2559 เมียนมามีมูลค่าการลงทุนสะสมในประเทศทั้งหมด 67,240.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยจีนเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในเมียนมามากที่สุด (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.5) รองลงมาคือ สิงคโปร์ (ร้อยละ 23.3) และไทย (ร้อยละ 15.8) ตามลำดับ (ตารางที่ 1.11)

ตารางที่ 1.11 มูลค่าการลงทุนสะสม จำแนกรายประเทศในปี 2531- 2559

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุนสะสม (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	จีน	18,519.5	27.5
2	สิงคโปร์	15,693.1	23.3
3	ไทย	10,606.6	15.8
4	ฮ่องกง	7,538.3	11.2
5	สหราชอาณาจักร	4,082.8	6.1
6	เกาหลีใต้	3,515.1	5.2
7	มาเลเซีย	1,921.5	2.9
8	เนเธอร์แลนด์	994.6	1.5
9	อินเดีย	732.6	1.1
10	เวียดนาม	695.5	1.0
11	ญี่ปุ่น	682.6	1.0
12	ฝรั่งเศส	541.6	0.8
13	อินโดนีเซีย	263.7	0.4

อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุนสะสม (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
14	สหรัฐอเมริกา	248.2	0.4
15	แคนาดา	197.1	0.3
16	ฟิลิปปินส์	147.2	0.2
17	รัสเซีย	94.0	0.1
18	บรูไนดารุซซาลาม	86.3	0.1
19	ไลบีเรีย	79.2	0.1
20	ปานามา	55.1	0.1
21	สหรัฐอเมริกาฮับเอมิเรตส์	47.2	0.1
22	ลักเซมเบิร์ก	45.8	0.1
23	มอริเชียส	39.6	0.1
24	สวิตเซอร์แลนด์	32.1	0.05
25	ชามัว	30.7	0.05
26	ไต้หวัน	22.4	0.03
27	เยอรมนี	22.3	0.03
28	สวีเดน	14.3	0.02
29	เดนมาร์ก	13.4	0.02
30	เลบานอน	13.0	0.02
31	นอร์เวย์	11.8	0.02
32	หมู่เกาะมาร์แชลล์	11.0	0.02
33	นิวซีแลนด์	7.0	0.01
34	ไซปรัส	5.3	0.01
35	กาตาร์	4.5	0.01
36	มาเก๊า	4.4	0.01
37	เซเชลส์	4.3	0.01
38	อิสราเอล	2.4	0.00
39	ศรีลังกา	2.3	0.00
40	แอฟริกาใต้	1.3	0.00
41	หมู่เกาะคุก	1.2	0.00
42	สปป.ลาว	0.9	0.00
43	กัมพูชา	0.8	0.00
44	อัฟกานิสถาน	0.7	0.00
รวม		67,240.1	100

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2560)

ในส่วนของบริษัทไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมานั้น มีทั้งบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (ภาพที่ 1.5) และธุรกิจอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ (ภาพที่ 1.6) ในหลากหลายสาขาธุรกิจ¹ ตัวอย่างเช่น ธุรกิจอุตสาหกรรมพลังงาน การเงินการธนาคาร การก่อสร้าง ธุรกิจกระจายสินค้า โลจิสติกส์ อาหารแปรรูป เครื่องนุ่งห่ม โรงแรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่มักมีการลงทุนที่กระจุกตัวอยู่อย่างกึ่งและบริเวณใกล้เคียง และมีผู้ประกอบการไทยบางส่วนที่มีการลงทุนอยู่ในเมืองที่สำคัญอื่นๆ ของเมียนมา เช่น มัณฑะเลย์ ทวาย หงสาวดี เป็นต้น

ภาพที่ 1.5 ตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนที่เข้าไปลงทุนในเมียนมา

ที่มา: คณะผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครย่างกุ้ง (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

¹ ดูรายชื่อผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาในภาคผนวก

ภาพที่ 1.6 ตัวอย่างบริษัทอื่นๆ ที่เข้าไปลงทุนในเมียนมา

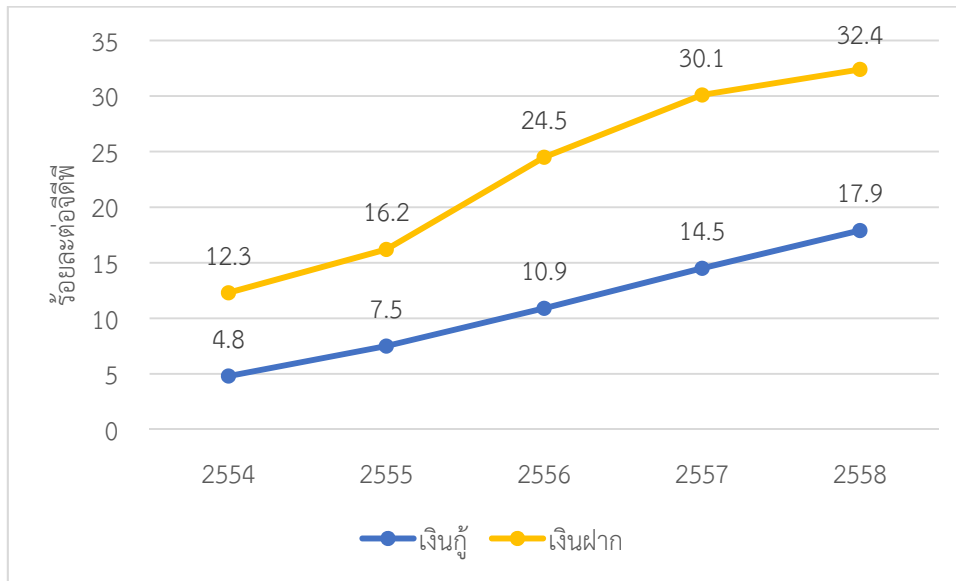

ที่มา: คณะผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครย่างกุ้ง และสมาคมนักธุรกิจไทยในเมียนมา (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

1.5 ระบบธนาคารและสถาบันการเงิน

ระบบธนาคารและสถาบันการเงินในเมียนมา ยังคงมีระดับการพัฒนาที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน แม้ว่า ในปี 2554 เมียนมาได้มีการปฏิรูปและเปิดเสรีระบบธนาคารภายในประเทศมากขึ้น ทำให้ระบบการเงินการธนาคารของเมียนมามีการพัฒนาขึ้น เห็นได้จากในปี 2554 สัดส่วนของการฝากเงินและกั๊ยืมเงินต่อ GDP ในเมียนมาอยู่ระดับที่ต่ำมากคิดเป็นร้อยละ 12.3 และ 4.8 ของ GDP เท่านั้น แต่หลังจากปี 2554 สัดส่วนของการฝากเงินและกั๊ยืมเงินมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ดูภาพที่ 1.7)

ภาพที่ 1.7 สัดส่วนของการฝากเงินและกั๊ยืมเงินต่อ GDP

ที่มา: Banking sector in Myanmar 2016, GIZ Bank (เข้าถึงข้อมูลได้จาก https://www.giz.de/en/downloads/giz2016-en-Banking_Report.pdf)

ประเภทของธนาคารในเมียนมา สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

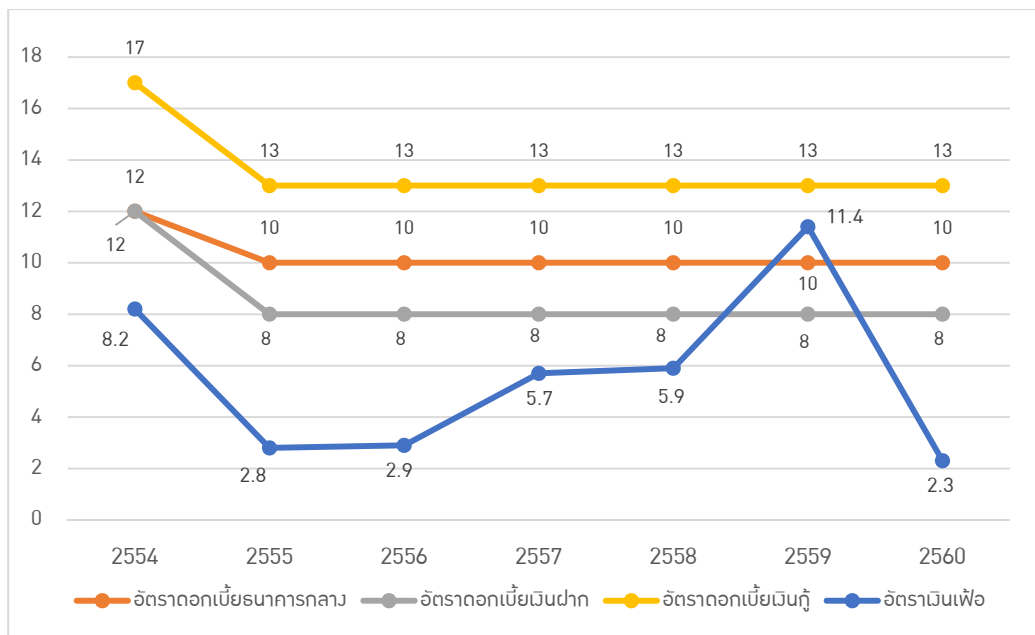
1. ธนาคารที่รัฐบาลเป็นเจ้าของและถือหุ้นเองทั้งหมด 7 แห่ง
2. ธนาคารที่รัฐบาลเป็นเจ้าของแต่ไม่ได้ถือหุ้นทั้งหมด 4 แห่ง
3. ธนาคารเอกชน 17 แห่ง
4. ธนาคารต่างประเทศ 12 แห่ง ได้แก่
 - ธนาคาร ANZ (ออสเตรเลีย)
 - ธนาคาร กรุงเทพ (ไทย)
 - ธนาคาร Tokyo-Mitsubishi UFJ (ญี่ปุ่น)
 - ธนาคาร May Bank (มาเลเซีย)
 - ธนาคาร Mizuho (ญี่ปุ่น)
 - ธนาคาร Oversea-Chinese Banking Corporation (สิงคโปร์)
 - ธนาคาร Sumitomo Mitsui Banking Corporation (ญี่ปุ่น)
 - ธนาคาร United Oversea (สิงคโปร์)
 - ธนาคาร Bank of Investment and Development of Vietnam (เวียดนาม)
 - ธนาคาร Shinhan (เกาหลีใต้)
 - ธนาคาร E Sun (ไต้หวัน)
 - ธนาคาร State Bank of India (อินเดีย)

ตามกฎหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงิน (Financial Institution Law 2016)² อนุญาตให้ธนาคารต่างประเทศสามารถเปิดสาขาในเมียนมาได้เพียงแห่งละ 1 สาขาเท่านั้น และต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำที่ 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยอนุญาตให้บริการการกู้ยืม และการฝากเงินทั้งสกุลเงินจ๊าดและสกุลเงินต่างประเทศกับเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ และธนาคารภายในประเทศเท่านั้นไม่อนุญาตให้บริการลูกค้าบุคคล

การที่ระบบธนาคารพาณิชย์ในเมียนมายังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินทุนที่สามารถรองรับความเสี่ยงได้ต่ำ จึงทำให้การทำธุรกรรมทางการเงินมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน นอกจากนี้ ชาวเมียนมาส่วนใหญ่ยังไม่นิยมใช้บริการทางการเงินธนาคาร มักซื้อสินค้าและบริการด้วยเงินสด และมีพฤติกรรมเก็บเงินสดไว้กับตัวเองที่บ้าน ไม่นำไปฝากธนาคาร³

อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมอยู่ในระดับที่สูงที่ร้อยละ 13 ซึ่งอัตราดอกเบี้ยของธนาคารต่างชาติอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าธนาคารในประเทศ รวมถึงการกู้ยืมในสกุลเงินจ๊าดจะมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าการกู้ยืมเงินตราสกุลต่างประเทศ

ภาพที่ 1.8 อัตราดอกเบี้ยในเมียนมา

ที่มา: ธนาคารกลางเมียนมา (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

² สามารถเข้าถึงตัวกฎหมายได้ที่ : http://www.cbm.gov.mm/sites/default/files/regulate_launder/financial_institutions_law_updated_by_cbm_20160303website-1_0.pdf

³ ข้อมูลจาก ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีสาขาอยู่ในเมียนมา

ในปี 2559 ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงิน (Financial Institution Law 2016) เพื่อให้ระบบสถาบันการเงินในเมียนมามีความทันสมัยและมีเสถียรภาพมากขึ้นในอนาคต โดยประเด็นสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- กำหนดอำนาจให้ควบคุมระบบสถาบันของธนาคารกลางเมียนมาให้ครอบคลุมและทันสมัยมากขึ้นเพื่อให้เกิดเสถียรภาพในระบบการเงินการธนาคารของประเทศ
- ปรับปรุงให้กฎหมายเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน (Basel Core Principle)
- สนับสนุนให้ระบบการชำระเงินภายในประเทศมีความทันสมัยมากขึ้น และลดการชำระเงินโดยสนับสนุนให้ใช้ระบบการชำระเงินที่ไม่ใช้เงินสด หรือการชำระเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Internet banking และ Mobile banking
- สนับสนุนให้ระบบการชำระเงินมีความน่าเชื่อถือและมีความโปร่งใสมากขึ้น

1.6 เงินสกุลหลักและอัตราแลกเปลี่ยน

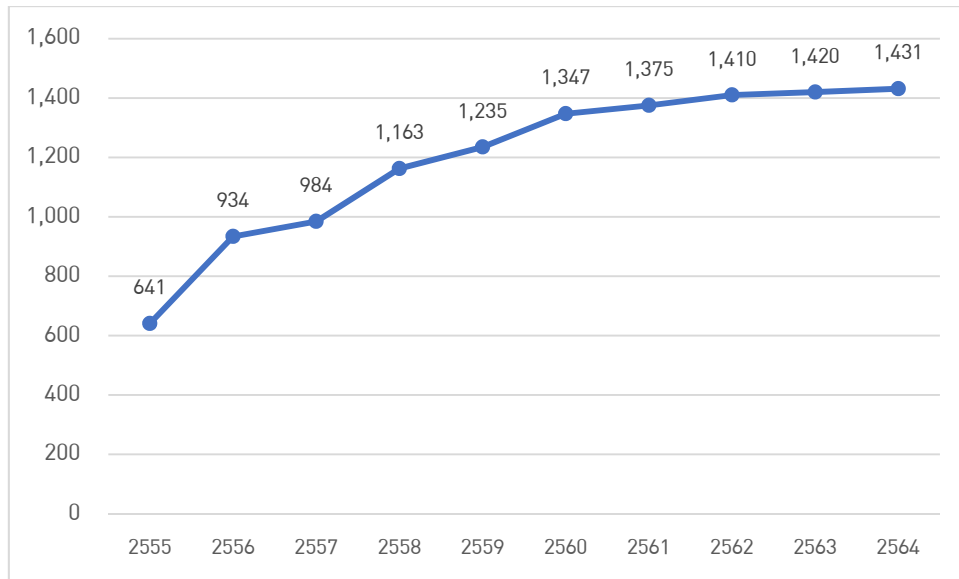
อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศเมียนมาเป็นระบบลอยตัวแบบมีการบริหารจัดการ (Managed float) มีการกำกับดูแลโดยธนาคารเมียนมา ซึ่งจะทำการดูแลการซื้อ ขายเงินตราต่างประเทศ ประกาศอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงรายวัน (Daily reference rate) ตามการเปลี่ยนแปลงของตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งกฎหมายบริหารจัดการการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของเมียนมาปี 2555 (The Foreign Exchange Management Law 2012) มีข้อกำหนดในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของเมียนมาที่สำคัญ ดังนี้

- กำหนดให้การโอนเงินตราต่างประเทศทั้งในรูปเงินสดและการชำระในรูปแบบอื่นๆ จะไม่สามารถโอนภายในประเทศได้ อนุญาตให้ทำการโอนระหว่างประเทศเท่านั้น
- สำหรับบุคคลที่มีถิ่นพำนักอยู่ในเมียนมาที่ต้องการโอนเงินตราต่างประเทศ หรือมีรายได้จากต่างประเทศเป็นเงินสกุลต่างประเทศ จะต้องทำการโอนและรับเงินตราต่างประเทศผ่านทางบัญชีเงินสกุลต่างประเทศที่เปิดไว้กับธนาคารที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารกลางของเมียนมาเท่านั้น
- นักลงทุนต่างชาติที่ต้องการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนเข้าในเมียนมา จะต้องยื่นคำร้องกับธนาคารเมียนมา พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินลงทุน

เงินสกุลหลักของเมียนมาคือ เงินจ๊าด ซึ่งแต่เดิมตั้งแต่ปี 2520 เมียนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ อยู่ที่ 6.4 จ๊าดต่อเหรียญสหรัฐฯ และนับตั้งแต่การใช้อัตราแลกเปลี่ยนในระบบลอยตัวแบบมีการบริหารจัดการ (Managed float) ในปี 2555 ค่าเงินจ๊าดมีแนวโน้มอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง อัตราแลกเปลี่ยนทางการรายวันล่าสุด ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2560 อยู่ที่ 1,360 จ๊าดต่อเหรียญสหรัฐฯ

ภาพที่ 1.9 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยเงินจ๊าดต่อเงินเหรียญสหรัฐฯ ปี 2555-2564

หน่วย: จ๊าดต่อเหรียญสหรัฐฯ

ที่มา: Focus Economics (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2560)

ข้อมูลปี 2651-2564 เป็นข้อมูลคาดการณ์

1.7 โครงสร้างพื้นฐาน

ในภาพรวม ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของเมียนมายังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก ทั้งในเรื่องโครงสร้างการคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า และอินเทอร์เน็ต ในส่วนของการคมนาคมขนส่งพื้นฐานนั้น ในปี 2559 เมียนมามีค่าดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์เพียง 2.1 ซึ่งปรับลดจากปีก่อนหน้า และมีคะแนนต่ำที่สุดในอาเซียน (ตารางที่ 1.12) โดยปัญหาที่สำคัญคือ คุณภาพถนน คุณภาพท่าเรือ และคุณภาพของท่าอากาศยานที่ไม่ได้มาตรฐาน

ตารางที่ 1.12 สรุปเครื่องชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมียนมา

เครื่องชี้วัดที่สำคัญ	
ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ ^d (1=ต่ำ, 5=สูง)	2.46 ^a
ถนน (กิโลเมตร)	34,377 ^c
การเข้าถึงไฟฟ้า (ร้อยละของประชากรทั้งหมด)	52.0 ^b
อัตราค่าไฟฟ้า ณ เมืองย่างกุ้ง (เหรียญสหรัฐฯ ต่อกิโลวัตต์)	0.98 ^a

ที่มา: รวบรวมจากฐานข้อมูลธนาคารโลก, CIA World Factbook, และ JETRO (สืบค้นข้อมูลเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ^a ข้อมูลปี 2559 ^b ข้อมูลปี 2556 ^c ข้อมูลปี 2554

ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ (Logistics Performance Index) จัดทำขึ้นโดยธนาคารโลกเพื่อวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ โดยพิจารณาจากมิติด้านต่างๆ ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการทางศุลกากร คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้าและการขนส่ง การจัดการการขนส่งสินค้าทางเรือ ความสามารถและคุณภาพของบริการด้านโลจิสติกส์ ความสามารถในการระบุและติดตามสินค้าที่ส่งมอบ และความตรงต่อเวลาในการขนส่งสินค้าทางเรือไปยังจุดหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ การคำนวณค่าดัชนีดังกล่าว เป็นค่าเฉลี่ยของผลจากการสำรวจผู้ประกอบการด้านขนส่งและโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 โดย 5 คือ ค่าที่มากที่สุดและแสดงว่ามีประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สูงสุดโดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ทั้งนี้ ในปี 2557 เป็นการเปรียบเทียบของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน 161 ประเทศ

ตารางที่ 1.13 ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่สำคัญในเมียนมา

รายละเอียด	ค่าใช้จ่าย (จ๊าด)
การขอติดตั้งกระแสไฟฟ้าสำหรับการใช้เพื่อการพาณิชย์ (ตามปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ขอใช้)	
10 KW	9,505,00
20 KW	1,225,500
30 KW	1,500,500
อัตราค่าไฟฟ้าสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ (ต่อหน่วย)	
1- 5,000	75
5,001 - 10,000	100
10,001- 50,0001	125
50,001- 200,000	150
200,001-300,000	125
มากกว่า 300,000	100
อัตราค่าน้ำ ณ เมืองย่างกุ้ง (ต่อลูกบาศก์เมตร)	880
ค่าก๊าซสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมในเขตย่างกุ้ง (ต่อลบ.ฟุต)	4.9 (เหรียญสหรัฐฯ)
ราคาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ยี่ห้อ Caterpillar	
- สำหรับใช้ในอุตสาหกรรม	60,000 -93,000 (เหรียญสหรัฐฯ)
- สำหรับใช้ในธุรกิจขนาดเล็ก	11,000-22,5000 (เหรียญสหรัฐฯ)

ที่มา: Cost of Doing Business in Myanmar 2017, Directorate of Investment and Company

Administration: DICA Japan International Cooperation Agency และ Myanmar Survey Research

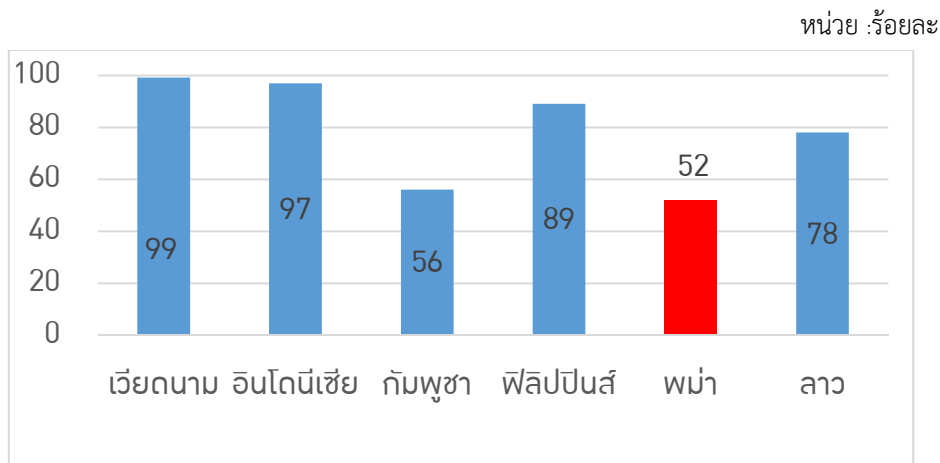
หมายเหตุ อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1,300 จ๊าดต่อเหรียญสหรัฐฯ

โครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการลงทุนในเมียนมา เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการขนส่งและมีต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ปัญหาระบบไฟฟ้า นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการลงทุน กล่าวคือ ในปี 2557 เมียนมามีอัตราการเข้าถึงไฟฟ้าที่ร้อยละ 52 ของประชากร ซึ่งนับว่าต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน (ภาพที่ 1.10) และเมียนมายังมีอัตราพลังงานไฟฟ้าสูญหายในการส่งและการกระจายที่ร้อยละ 21 ซึ่งสูงเป็นอันดับ 2 ในภูมิภาคอาเซียน รองจากกัมพูชา (ร้อยละ 23) (ภาพที่ 1.11)

ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้าในเมียนมาเกิดจากปัจจัยที่สำคัญคือ ประการแรก ระบบสายส่งไฟฟ้าที่ไม่พัฒนา เนื่องจากรัฐบาลเป็นเจ้าของระบบสาธารณูปโภคและไม่อนุญาตให้บริษัทเอกชนทำการพัฒนาระบบไฟฟ้า และประการที่สอง การผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศส่วนใหญ่เป็นการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.9) ทำให้ในฤดูแล้งมักมีปัญหาขาดแคลนไฟฟ้ามากกว่าปกติ⁴ และรัฐบาลไม่สนับสนุนให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินในประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเมียนมาได้มีการวางแผนให้ประชากรทุกคนครัวเรือนทุกพื้นที่ในเมียนมาจะต้องสามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้ ภายในปี 2573

ในปัจจุบัน ผู้ประกอบไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมายังคงประสบปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง และกระแสไฟฟ้าที่ไม่มีความเสถียร แม้ในเมืองย่างกุ้ง ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงต้องแก้ปัญหาดังกล่าว โดยติดตั้งเครื่องปั่นไฟ และเครื่องปรับแรงดันไฟฟ้าภายในโรงงาน

ภาพที่ 1.10 อัตราการเข้าถึงไฟฟ้าของประชากร

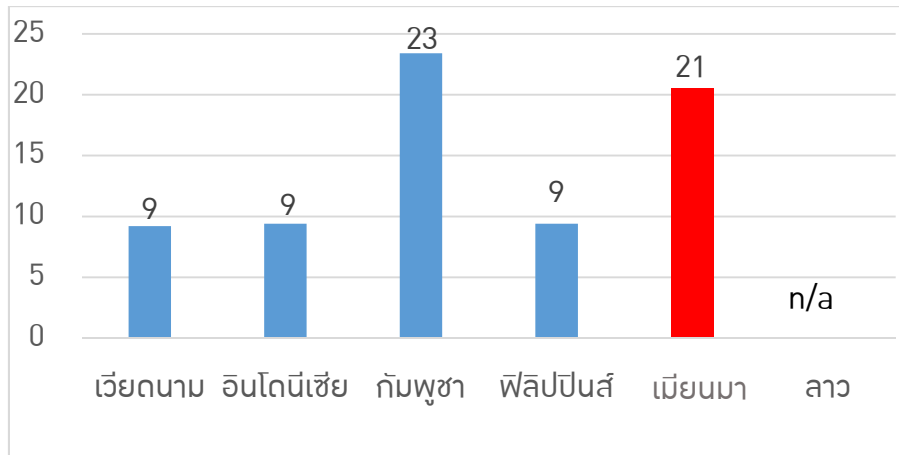

ที่มา: ธนาคารโลก (ข้อมูล ณ ปี 2557)

⁴ ข้อมูล ณ ปี 2559, กระทรวงพลังงาน

ภาพที่ 1.11 อัตราพลังงานไฟฟ้าสูญหายในการส่งและการกระจาย

หน่วย :ร้อยละ

ที่มา: IMF (ข้อมูล ณ ปี 2557)

1.7.1 คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน

หากพิจารณาดัชนีวัดคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของเมียนมา จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในปี 2558-2559 พบว่า เมียนมามีคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานเป็นอันดับที่ 135 จาก 140 ประเทศทั่วโลก โดยมีคะแนนรวม 2.1 จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน (ตารางที่ 1.14) สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเรื่องคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นปัจจัยที่นักลงทุนควรพิจารณาในการเข้าไปลงทุนในเมียนมา

ตารางที่ 1.14 ดัชนีวัดคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานปี 2558-2559

ดัชนีวัดคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน	อันดับ	คะแนน
โครงสร้างพื้นฐานโดยรวม	134	2.1
คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม (quality of overall infrastructure)	135	2.4
คุณภาพของถนน (quality of roads)	136	2.3
คุณภาพของระบบรถไฟ (quality of railroad infrastructure)	96	1.8
คุณภาพของท่าเรือ (quality of port infrastructure)	123	2.6
คุณภาพของไฟฟ้า (quality of electricity supply)	118	2.7
คุณภาพของท่าอากาศยาน (quality of air transport infrastructure)	132	2.6
ระยะทางเฉลี่ยของที่นั่งบนเครื่องบิน (ล้านกม./สัปดาห์) (available airline seat kilometers (millions/week))	79	105.3 ล้านกม./สัปดาห์
หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จดทะเบียน (ต่อประชากร 100 คน) (mobile-cellular telephone subscriptions /100 pop)	135	49.5 ต่อประชากร 100 คน
หมายเลขโทรศัพท์ที่จดทะเบียน (ต่อประชากร 100 คน) (fixed-telephone lines /100 pop.)	124	1.0 ต่อประชากร 100 คน

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2015-2016, World Economic Forum (WEF) (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันโลก (Global Competitiveness Index) จัดทำขึ้นโดย World Economic Forum (WEF) เพื่อวัดความสามารถในการแข่งขันมิติต่างๆ ทั้งหมด 12 มิติ ของ 140 ประเทศทั่วโลก แบ่งออกเป็นข้อมูลด้านคุณภาพมาจากการสำรวจความคิดเห็นของ WEF ทั้งนี้ การคำนวณค่าดัชนีดังกล่าว เป็นค่าเฉลี่ยของผลจากการสำรวจผู้ประกอบการของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยการให้คะแนน 1-7 คะแนน 1 = มีคุณภาพต่ำที่สุด และ 7 = มีคุณภาพสูงที่สุดและข้อมูลเชิงปริมาณที่มาจาก การคำนวณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ International Air Transport Association และ International Telecommunication Union

ในปี 2559-2560 มีการประเมินจำนวน 138 ทั่วโลกและเมียนมาไม่ได้รับการประเมินในปีดังกล่าว

1.7.2 ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์

จากการจัดอันดับความสามารถด้านโลจิสติกส์ในปี 2559 เมียนมามีความสามารถด้านโลจิสติกส์อยู่ในอันดับที่ 113 ของจาก 161 ประเทศทั่วโลก โดยมีค่าดัชนีเพียง 2.46 และเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน พบว่า ค่าดัชนีของเมียนมาอยู่ในอันดับรองสุดท้ายในภูมิภาคของอาเซียน โดยมีค่าดัชนีดีกว่า สปป.ลาว เท่านั้น อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบกับอดีต พบว่าคะแนนและอันดับของเมียนมามีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ของประเทศที่ดีขึ้น

ตารางที่ 1.15 ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของเมียนมา

ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ ^a	2550	2553	2555	2557	2559
คะแนนรวม (อันดับโลก)	1.86 (147)	2.33 (133)	2.64 (129)	2.25 (145)	2.46 (113)
ศุลกากร	2.07 (124)	1.94 (146)	2.24 (122)	1.97 (150)	2.43 (96)
โครงสร้างพื้นฐาน	1.69 (145)	1.92 (134)	2.10 (133)	2.14 (137)	2.33 (105)
การจัดการการขนส่งระหว่างประเทศ	1.73 (146)	2.37 (131)	2.47 (116)	2.14 (151)	2.23 (144)
ความสามารถและคุณภาพของบริการด้านโลจิสติกส์	2.00 (145)	2.01 (148)	2.42 (110)	2.07 (156)	2.36 (119)
การระบุและติดตามสินค้า	1.57 (149)	2.36 (129)	2.34 (129)	2.36 (130)	2.57 (94)
ความตรงต่อเวลา	2.08 (147)	3.29 (82)	2.59 (140)	2.83 (117)	2.85 (112)

ที่มา: ธนาคารโลก (สืบค้นข้อมูลเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคืออันดับของเมียนมาจาก 161 ประเทศ

ดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ (Logistics Performance Index) จัดทำขึ้นโดยธนาคารโลกเพื่อวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์โดยพิจารณาจากมิติต่างๆ ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการทางศุลกากร (เช่น ความเร็ว ความเรียบง่าย และความชัดเจนของพิธีการทางศุลกากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้าและการขนส่ง (เช่น ท่าเรือ ระบบรถไฟ ถนน และข้อมูลสารสนเทศต่างๆ) การจัดการการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่สะดวกและมีราคาที่เหมาะสม ความสามารถและคุณภาพของบริการด้านโลจิสติกส์ ของหน่วยงานที่ให้บริการด้านการขนส่งต่างๆ ความสามารถในการระบุและติดตามสินค้าที่ส่งมอบ และความตรงต่อเวลาในการขนส่งสินค้าไปยังจุดหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ การคำนวณค่าดัชนีดังกล่าว เป็นค่าเฉลี่ยของผลจากการสำรวจผู้ประกอบการด้านขนส่งและโลจิสติกส์ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1-5 โดย 5 คือค่าที่มากที่สุดและแสดงว่ามีประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์สูงที่สุดโดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

1.7.3 การคมนาคมขนส่ง

(1) การขนส่งทางถนน

การขนส่งทางถนน นับเป็นช่องทางหลักในการขนส่งคนและสินค้าในเมียนมา แต่เมียนมายังเป็นประเทศที่โครงข่ายถนนในประเทศยังมีการพัฒนาในระดับต่ำ เช่น สัดส่วนถนนที่มีการลาดยางคิดเป็นเพียงร้อยละ 39 ของถนนทั่วประเทศ ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างถนนมากนัก โดยจะเห็นได้จากงบประมาณในการพัฒนาและก่อสร้างโครงข่ายถนนคิดเป็นเพียงร้อยละ 1 ของ GDP⁵ ซึ่งปัญหาคุณภาพของถนนนับเป็นปัญหาสำคัญในการคมนาคมขนส่งในเมียนมา

โครงข่ายถนนที่ดีของประเทศส่วนมากจะอยู่ในพื้นที่ย่างกุ้ง เนปิดอร์ และมันตะเล่ย์ นอกจากนี้ เมียนมามีทางด่วนระหว่างเมือง 1 สาย เชื่อมต่อระหว่างเมืองย่างกุ้ง เนปิดอร์ และเมืองมันตะเล่ย์ โดยมีระยะทาง 587 กิโลเมตร ซึ่งนับเป็นช่องทางหลักในการขนส่งสินค้าระหว่าง 3 เมืองดังกล่าว

สำหรับการขนส่งสินค้าทางถนนจากประเทศไทย เส้นทางที่มีความสะดวกคือ เส้นทางแม่สอด-เมืองเมียวดี ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองย่างกุ้งได้ โดยต้นทุนค่าขนส่งสำหรับการขนส่งสินค้าจากเมียวดีไปยังเมืองย่างกุ้ง ด้วยขนาดตู้คอนเทนเนอร์ 20 ฟุตจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ประมาณ 1,500 เหรียญสหรัฐ⁶

(2) การขนส่งทางเรือ

เมียนมาตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของอ่าวเบงกอล มหาสมุทรอินเดีย มีความยาวชายฝั่งประมาณ 2,800 กิโลเมตร จึงสามารถส่งออกสินค้าทางทะเลไปยังเอเชียใต้ ยุโรป หรือแอฟริกา ได้สะดวก โดยท่าเรือที่สำคัญของเมียนมา ได้แก่ ท่าเรือย่างกุ้ง ซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดของประเทศและเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางเรือระหว่างประเทศของเมียนมา ในปัจจุบัน สินค้าที่นำเข้าและส่งออกมากกว่าร้อยละ 90 ของเมียนมาขนส่งผ่านท่าเรือย่างกุ้ง และท่าเรือย่างกุ้งนับเป็นช่องทางหลักในการขนส่งทางเรือจากประเทศไทยด้วย โดยใช้เวลาการขนส่งจากประเทศไทยประมาณ 14 วัน⁷ อย่างไรก็ตาม ท่าเรือย่างกุ้ง ประสบปัญหาแออัดและความล่าช้าในการขนถ่ายสินค้า

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากท่าเรือย่างกุ้งไปยังท่าเรือสำคัญซึ่งทำการสำรวจโดย DICA และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น หรือ JICA แสดงดังตารางที่ 1.16

⁵ Myanmar Transport Sector Policy Note 2016

⁶ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และ Cost of Doing Business in Myanmar 2017, Directorate of Investment and Company Administration: DICA Japan International Cooperation Agency และ Myanmar Survey Research

⁷ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการไทย

ตารางที่ 1.16 ค่าใช้จ่ายในการส่งออกสินค้าจากท่าเรือย่างกุ้ง

เส้นทาง	ขนาดของตู้คอนเทนเนอร์	ค่าใช้จ่าย (เหรียญสหรัฐฯ)
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือโตเกียว	20 ฟุต	500
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือโตเกียว	40 ฟุต	800
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือฮัมบวร์ก	20 ฟุต	1,500
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือฮัมบวร์ก	40 ฟุต	3,000
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือนิวยอร์ก	20 ฟุต	3,000
ท่าเรือย่างกุ้ง-ท่าเรือนิวยอร์ก	40 ฟุต	4,000

ที่มา: Cost of Doing Business in Myanmar 2017, Directorate of Investment and Company Administration:DICA Japan International Cooperation Agency และ Myanmar Survey Research

นอกจากท่าเรือย่างกุ้งแล้ว ท่าเรืออื่นที่สำคัญ เช่น ท่าเรือระหว่างประเทศติละวา ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยการร่วมทุนกับบริษัทญี่ปุ่น และอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษติละวาซึ่งอยู่ห่างจากย่างกุ้งเพียง 16 กิโลเมตร รวมทั้ง ท่าเรือน้ำลึกที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา เช่น ท่าเรือน้ำลึกเจ้าผิว ซึ่งเป็นการร่วมทุนกับจีน ท่าเรือชิตตะเว ซึ่งเป็นการร่วมทุนกับอินเดีย และท่าเรือน้ำลึกทวาย ซึ่งเป็นการร่วมทุนกับไทยและญี่ปุ่น (ภาพที่ 1.12)

ภาพที่ 1.12 ท่าเรือที่สำคัญของเมียนมา

ที่มา: คณะผู้วิจัย

(3) การขนส่งทางอากาศ

เมียนมามีท่าอากาศยานนานาชาติ 3 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติย่างกุ้ง ท่าอากาศยานนานาชาติมันดะเลย์ และท่าอากาศยานนานาชาติเนปิดอร์ ซึ่งสามารถรองรับผู้โดยสารได้รวม 9.5 ล้านคนต่อปี

และเมียนมากำลังก่อสร้างสนามบินนานาชาติแห่งที่ 4 คือ สนามบินนานาชาติหันทาวตี ตั้งอยู่ทางเหนือของเมืองหงสาวดี ซึ่งจะสามารถรองรับผู้โดยสารได้สูงสุด 12 ล้านคนต่อปี และมีพื้นที่ใหญ่กว่าสนามบินย่างกุ้ง 9 เท่า คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2563 นอกจากนี้ ยังมีท่าอากาศยานในประเทศอีก 30 แห่ง

ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าทางอากาศจากสนามบินย่างกุ้งไปสนามบินที่สำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 1.17

ตารางที่ 1.17 ค่าใช้จ่ายในการส่งออกสินค้าจากสนามบินย่างกุ้ง

เมืองปลายทาง	ค่าใช้จ่ายในการส่งออกสินค้า 1 ตัน (เหรียญสหรัฐฯ)
โตเกียว	1,450
ฮัมบวร์ก	2,650
ซิดนีย์	1,900
ลอสแอนเจลิส	3,900
สิงคโปร์	1,000
นิวเดลี	1,500

ที่มา: Cost of Doing Business in Myanmar 2017, Directorate of Investment and Company

Administration:DICA Japan International Cooperation Agency และ Myanmar Survey Research

1.8 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (FTAs)

เมียนมามีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีรวมทั้งสิ้น 11 ฉบับ ทั้งการเจรจาในรูปแบบทวิภาคีกับสหรัฐอเมริกา การเจรจายกเว้นความร่วมมือกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการเจรจาในรูปแบบพหุภาคี ดังแสดงในตารางที่ 1.18

ตารางที่ 1.18 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (FTAs) ของเมียนมา

ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ	ประเทศภาคี	สถานะการเจรจา
ASEAN Free Trade Agreement	กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ วันที่ 1 มกราคม 2536
Myanmar-US FTA	สหรัฐอเมริกา	ลงนามในวันที่ 22 พฤษภาคม 2556
ASEAN-Hong Kong, China Free Trade Agreement	ฮ่องกง จีน กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	
Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) Free Trade Area	ภูฏาน ศรีลังกา บังคลาเทศ อินเดีย เนปาล และไทย	ลงนามในวันที่ 7 กันยายน 2547
Regional Comprehensive Economic Partnership	ออสเตรเลีย กัมพูชา อินเดีย ญี่ปุ่น สปป.ลาว ฟิลิปปินส์ ไทย บรูไนฯ จีน อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ เวียดนาม	อยู่ระหว่างการเจรจา
ASEAN-Australia and New Zealand Free Trade Agreement	ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2553
ASEAN-India Comprehensive Economic Cooperation Agreement	อินเดีย และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2553
ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership	ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ 1 ธันวาคม 2551
ASEAN-People's Republic of China Comprehensive Economic Cooperation Agreement	จีน และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ 1 กรกฎาคม 2548
ASEAN-Korea Comprehensive Economic Cooperation Agreement	เกาหลีใต้ และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ลงนามและมีผลบังคับใช้ 1 มิถุนายน 2550

ที่มา: ธนาคารพัฒนาเอเชีย (สืบค้นข้อมูลเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

บทที่ 2 ข้อมูลประชากรและแรงงาน

2.1 ข้อมูลประชากรและโครงสร้างประชากร

ในปี 2559 เมียนมามีจำนวนประชากรประมาณ 52.8 ล้านคน อายุเฉลี่ยของประชากรคือ 28.6 ปี และประชากรส่วนใหญ่ของเมียนมาอยู่ในช่วงวัยกำลังแรงงาน⁸ โดยมีอัตราการเติบโตของประชากรอยู่ที่ร้อยละ 0.9

หากพิจารณาโครงสร้างประชากร พบว่า ในปี 2559 เมียนมามีประชากรในช่วงวัยทำงานหรือช่วงอายุ 15-64 ปี สูงถึงร้อยละ 68.7 ทั้งนี้ เมียนมามีสัดส่วนประชากรในช่วงอายุ 25-54 ปี มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 43.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด) รองลงมาคือ ประชากรในช่วงอายุ 0-14 ปี (ร้อยละ 25.7) และช่วงอายุ 15-24 ปี (ร้อยละ 17.7)

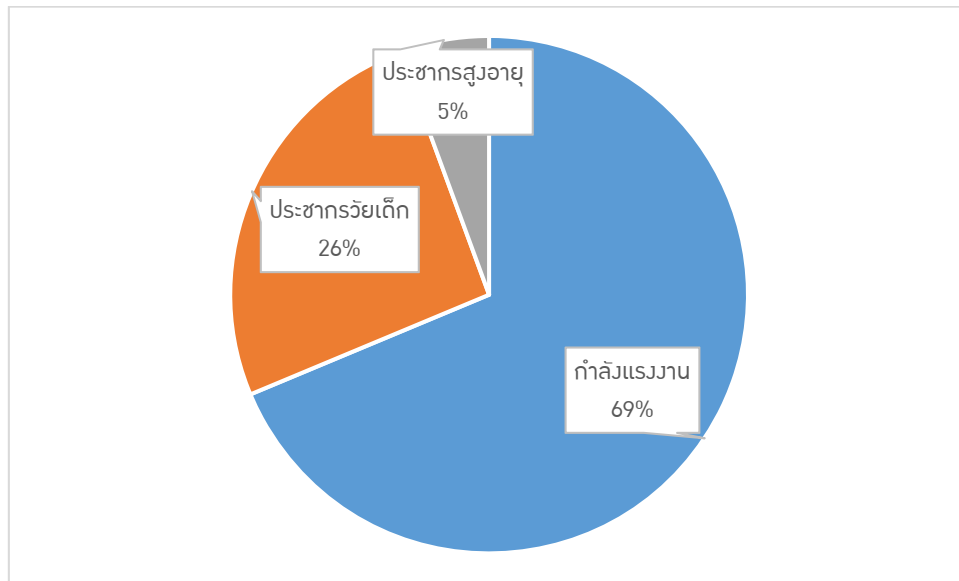
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากรของเมียนมาปี 2559

ประชากร	52,885,220 คน
โครงสร้างอายุของประชากร	0-14 ปี: ร้อยละ 25.7 (ชาย 7,476,436 /หญิง 7,183,049)
	15-24 ปี: ร้อยละ 17.7 (ชาย 5,109,120 /หญิง 4,978,572)
	25-54 ปี: ร้อยละ 43.5 (ชาย 12,236,900/หญิง 12,442,398)
	55-64 ปี: ร้อยละ 7.5 (ชาย 2,003,593/หญิง 2,256,146)
	มากกว่า 65 ปี : ร้อยละ 5.5 (ชาย 1,353,723/หญิง 1,760,481)
อายุมัธยฐาน	รวม: 28.6 ปี
	ชาย: 28 ปี
	หญิง 29.3ปี
อัตราการเจริญเติบโตของประชากร	ร้อยละ 0.9
อัตราการเกิด	18.2 คนต่อประชากร 1,000 คน
อัตราการตาย	7.9 คนต่อประชากร 1,000 คน
สัดส่วนของประชากรในเขตเมือง	ร้อยละ 34.1 (ข้อมูลปี 2558)

ที่มา : CIA WorldFactbook และธนาคารโลก ปี2559 (สืบค้นข้อมูลเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

⁸ ช่วงอายุระหว่าง 15-64 ปี

ภาพที่ 2.1 สัดส่วนช่วงอายุประชากรในเมียนมา

ที่มา: CIA WorldFactbook (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียน (ตารางที่ 2.2) คาดว่าในอีกประมาณ 20 ปีข้างหน้า เมียนมาจะมีประชากร 60.4 ล้านคน โดยมีอัตราการเติบโตของประชากรคาดการณ์เฉลี่ยต่อปีระหว่างปี 2563-2578 ที่ร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การคาดการณ์จำนวนประชากรในอาเซียน

หน่วย: ล้านคน

อันดับ	ประเทศ	2563	2568	2573	2578	อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (2563-2578) (ร้อยละ)
1	อินโดนีเซีย	272.2	284.8	295.6	304.8	0.6
2	ฟิลิปปินส์	109.7	117.7	125.4	132.7	1.1
3	เวียดนาม	98.4	102.8	106.3	109.0	0.5
4	ไทย	69.4	69.7	69.6	69.2	-0.1
5	เมียนมา	54.8	57.0	58.9	60.4	0.5
6	มาเลเซีย	32.9	34.9	36.8	38.4	0.8
7	กัมพูชา	16.7	17.8	18.8	19.7	1
8	สปป. ลาว	7.2	7.6	8.0	8.4	0.9
9	สิงคโปร์	5.9	6.2	6.3	6.5	0.4
10	บรูไนดารุสซาลาม	0.4	0.5	0.5	0.5	0.7
	รวม (อาเซียน)	664.4	692.4	717.6	741.2	0.9

ที่มา: The World Population Prospect: The Revision 2017, UN Population Division (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

2.2 กำลังแรงงานและอัตราการว่างงาน

เมียนมาเป็นประเทศที่มีจำนวนกำลังแรงงานสูงพอสมควร เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน โดยเป็นรองเพียงอินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย และฟิลิปปินส์ ในปี 2559 เมียนมามีจำนวนกำลังแรงงานมากกว่า 30 ล้านคน และมีอัตราการว่างงานที่ต่ำเพียงร้อยละ 0.81 (ตารางที่ 2.3)

จำนวนกำลังแรงงานในเมียนมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 2.4) โดยคาดการณ์ว่า ในปี 2564 จำนวนกำลังแรงงานจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 37.8 ล้านคน ทั้งนี้ การที่เมียนมาเป็นประเทศที่มีกำลังแรงงานจำนวนมากและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เหมาะสมสำหรับการลงทุนเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (labour intensive industry)

ตารางที่ 2.3 กำลังแรงงานและอัตราการว่างงานของเมียนมา ปี 2550-2560

ปี	กำลังแรงงาน	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)
2550	26,818,369	0.83
2551	27,098,441	0.82
2552	27,370,609	0.81
2553	27,648,071	0.81
2554	28,010,598	0.81
2555	28,387,961	0.80
2556	28,782,248	0.80
2557	29,191,916	0.80
2558	29,610,932	0.80
2559	30,049,246	0.81

ที่มา: ฐานข้อมูลธนาคารโลก and Focus economics (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ตารางที่ 2.4 คาดการณ์จำนวนประชากรวัยทำงาน ในอาเซียน ปี 2560-2564

หน่วย: ล้านคน

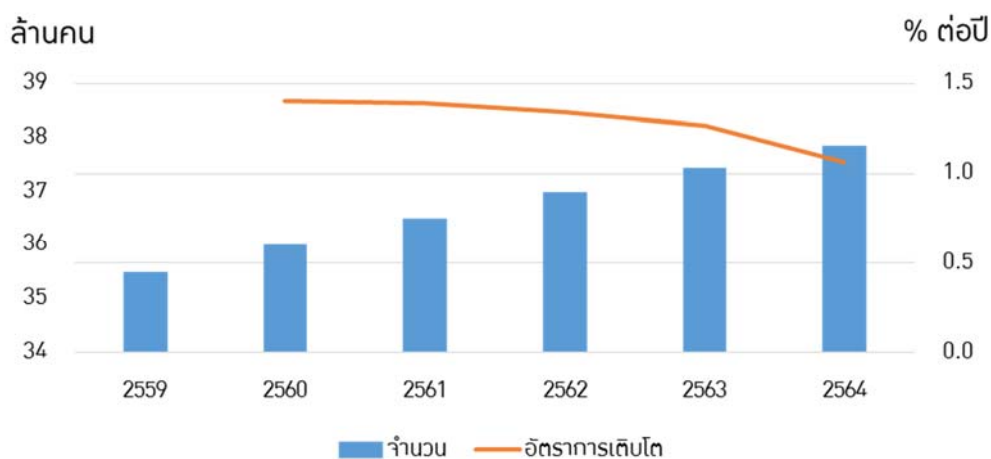
อันดับ	ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564
	อาเซียน	437.2	442.3	447.2	451.8	456.2
1	อินโดนีเซีย	177.7	180.2	182.5	184.7	186.8
2	ฟิลิปปินส์	66.6	67.7	68.9	70.0	71.1
3	เวียดนาม	66.7	67.1	67.5	67.9	68.3
4	ไทย	49.2	49.2	49.2	49.1	49.0
5	เมียนมา	36.0	36.5	37.0	37.4	37.8
6	มาเลเซีย	21.9	22.3	22.5	22.8	23.1
7	กัมพูชา	10.3	10.4	10.6	10.7	10.9

อันดับ	ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564
8	สปป. ลาว	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7
9	สิงคโปร์	4.1	4.2	4.2	4.2	4.2
10	บรูไนดารุสซาลาม	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3

ที่มา: The World Population Prospect: The Revision 2017, UN Population Division (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ประชากรวัยทำงาน หมายถึงประชากรอายุ 15-64 ปี ตามคำจำกัดความของ OECD

ภาพที่ 2.2 การคาดการณ์กำลังแรงงานของเมียนมา

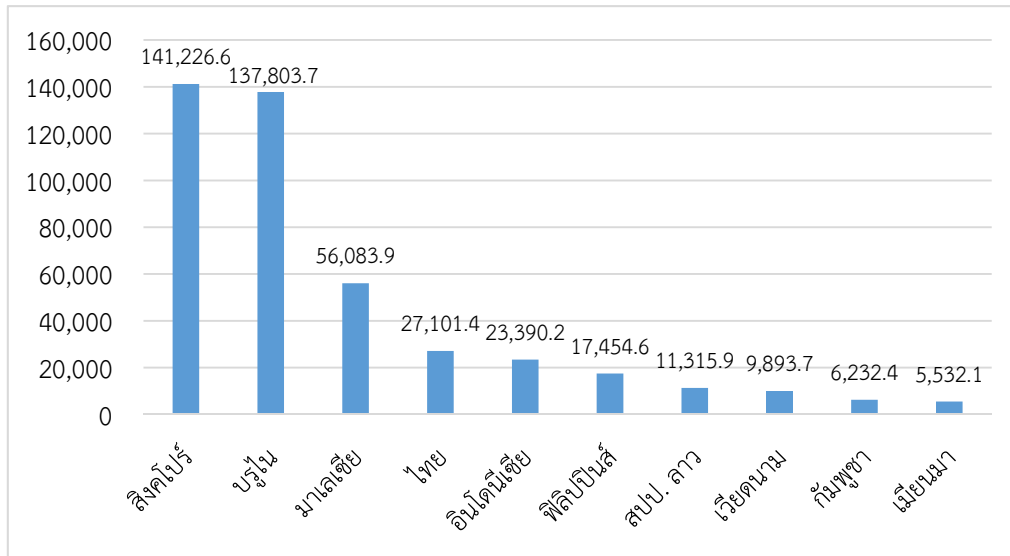
ที่มา: The World Population Prospect: The Revision 2017, UN Population Division (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ประชากรวัยทำงาน หมายถึงประชากรอายุ 15-64 ปี ตามคำนิยามโดย OECD

อย่างไรก็ตาม เมียนมายังคงประสบปัญหาด้านผลิตภาพแรงงานที่อยู่ในระดับต่ำมาก โดยอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดในภูมิภาคอาเซียน กล่าวคือ ผลิตภาพแรงงานในเมียนมาอยู่ที่ 5,532.1 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคน ซึ่งน้อยกว่าสิงคโปร์ถึง 25 เท่า และน้อยกว่าประเทศไทยถึง 5 เท่า (ภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 2.3 ผลผลิตภาพแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ปี 2559

หน่วย: เหรียญสหรัฐฯ ต่อคน

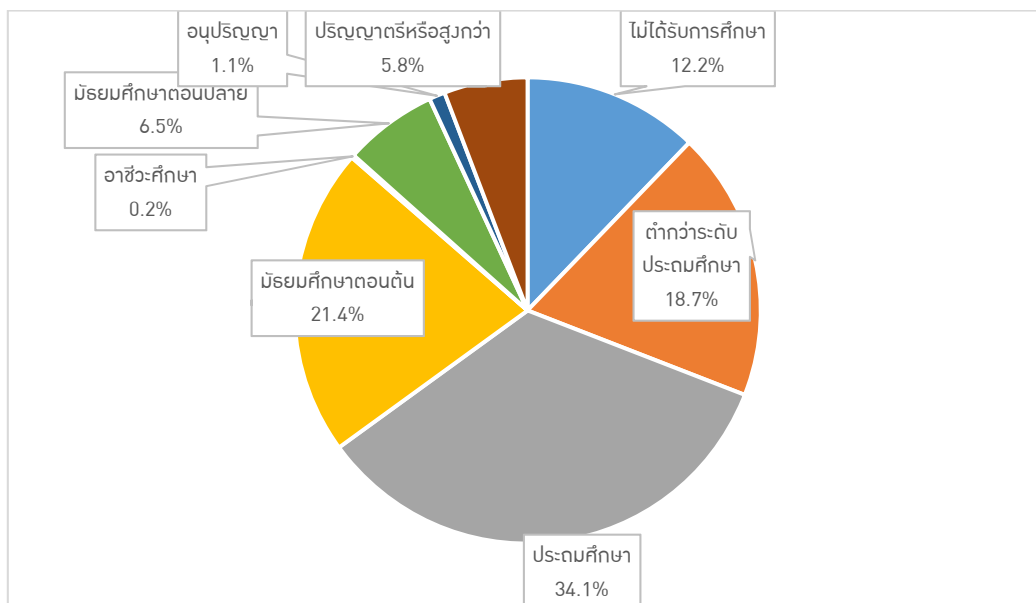

ที่มา: ฐานข้อมูลธนาคารโลก ปี2559 (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

หมายเหตุ: ผลผลิตภาพแรงงาน หมายถึง ผลិតภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อจำนวนแรงงาน

หากพิจารณากำลังแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กำลังแรงงานประมาณสามในสี่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า กล่าวคือ แรงงานที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.1 แรงงานที่ไม่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.7 และแรงงานที่ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.2 ขณะที่ แรงงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.8

ภาพที่ 2.4 สัดส่วนของกำลังแรงงานที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ

ที่มา : Myanmar Labour force Survey 2015, International Labour Organization (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

(สามารถเข้าถึงได้จาก: <http://www.ilo.org/surveydata/index.php/catalog/1291/download/9663>)

นอกจากนี้ ความท้าทายด้านแรงงานอื่นๆ ที่นักธุรกิจไทยประสบ⁹ เช่น แรงงานไม่สามารถทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน (multi-tasks) อุปสรรคทางด้านภาษาในการสื่อสาร การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการขาดแคลนแรงงานฝีมือ

โดยสรุป เมียนมาเป็นประเทศที่มีจำนวนกำลังแรงงานมาก และมีอัตราการเติบโตของกำลังแรงงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลิตภาพแรงงานของเมียนมายังคงอยู่ในระดับต่ำ และกำลังแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ดังนั้น เมียนมาจึงเหมาะสมที่จะเป็นฐานการผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เนื่องจากต้องการแรงงานไร้ฝีมือเป็นจำนวนมาก

2.3 ค่าจ้างแรงงานและแนวโน้มค่าจ้างแรงงาน

ตามประกาศของสภาค่าจ้างขั้นต่ำแห่งชาติเลขที่ 2/2015 (National Miniwage Wage Committee Notification No.2/2015) ได้กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในเมียนมาอยู่ที่ 450 จ๊าด (หรือ 0.33 เหรียญสหรัฐฯ) ต่อชั่วโมง หรือ 3,600 จ๊าด (หรือ 3 เหรียญสหรัฐฯ) ต่อวัน สำหรับการทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าวจะถูกบังคับใช้สำหรับแรงงานในทุกอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามสำหรับบริษัทที่มีการจ้างงานต่ำกว่า 15 คน จะได้รับการยกเว้นจากประกาศการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าว ทั้งนี้ ค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าวยังไม่รวมสวัสดิการต่างๆ เช่น สวัสดิการค่าเดินทาง สวัสดิการค่าอาหาร และโบนัส เป็นต้น

สำหรับอัตราเงินเดือนเฉลี่ยของการจ้างงานชาวเมียนมาในระดับตำแหน่งงานต่างๆนั้น ผลการสำรวจบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเมียนมาจำนวน 235 บริษัท ใน 13 อุตสาหกรรม พบว่า ในปี 2559 อัตราเงินเดือนของผู้บริหารระดับผู้อำนวยการชาวเมียนมาเฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 เหรียญสหรัฐฯ ขณะที่ พนักงานทั่วไปชาวเมียนมามีเงินเดือนประมาณ 210 เหรียญสหรัฐฯ ดังแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 อัตราเงินเดือนเฉลี่ยของพนักงานเมียนมาในปี 2559

ตำแหน่งงาน	เงินเดือน (เหรียญสหรัฐฯ)
ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ	5,000
ผู้บริหาร	3,000
ผู้จัดการทั่วไป	2,200
ผู้จัดการ	1,700
ผู้ช่วยผู้จัดการ	880
หัวหน้างาน	750
นักบัญชี	720
ผู้ช่วยนักบัญชี	500

⁹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการไทยในเมียนมา

ตำแหน่งงาน	เงินเดือน (เหรียญสหรัฐฯ)
เลขานุการ	553
พนักงานสำนักงาน	370
พนักงานขาย	350
พนักงานขับรถ	360
พนักงานทั่วไป	210

ที่มา: Myanmar Salary Report 2016, Myanmar Survey Research Company Ltd

ค่าจ้างแรงงานทักษะต่ำในเมียนมาอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน จึงทำให้แรงงานส่วนหนึ่งจากเมียนมาเข้ามาทำงานในไทยและมาเลเซีย ขณะที่ ค่าจ้างแรงงานที่มีทักษะอยู่ในอัตราสูง (เช่น ตำแหน่งผู้จัดการ 1,700 เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือน) จึงทำให้ชาวเมียนมาส่วนหนึ่งที่จบการศึกษาและทำงานในต่างประเทศ เริ่มกลับเข้ามาทำงานในเมียนมา¹⁰

สำหรับแนวโน้มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้น มีความเป็นไปได้สูงกว่าค่าจ้างขั้นต่ำน่าจะปรับตัวเพิ่มขึ้นในอีก 2 -3 ปีข้างหน้า¹¹ เนื่องจากเมียนมาเริ่มมีการประกาศค่าจ้างขั้นต่ำเป็นครั้งแรกในปี 2558 โดยอยู่ที่อัตรา 3,600 จ๊าดต่อวัน (ประมาณ 90 บาทต่อวัน) และไม่มี การปรับขึ้นนับตั้งแต่ปี 2558 ทำให้แรงงานในเมียนมาพยายามผลักดันให้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้น แม้ว่ารัฐบาลเมียนมาพยายามคงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่ม อย่างไรก็ตาม ในอนาคตค่าจ้างขั้นต่ำในเมียนมาอาจปรับตัวสูงขึ้นตามกลไกตลาด เนื่องจากปริมาณความต้องการแรงงานที่เพิ่มขึ้นจากการลงทุนจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

2.4 กฎระเบียบด้านการจ้างงานและสวัสดิการ

(1) กฎระเบียบด้านการจ้าง

กฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2559 (Myanmar Investment Law 2016) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการว่าจ้างพนักงานของบริษัทท้องถิ่นและบริษัทต่างชาติ ดังนี้

- สำหรับงานที่ต้องใช้ทักษะ เมียนมาได้ยกเลิกข้อกำหนดอัตราส่วนการจ้างงานแรงงานต่างชาติและแรงงานท้องถิ่น แต่มีข้อกำหนดให้มีการฝึกอบรมแรงงานท้องถิ่นเพื่อให้สามารถทำงานทดแทนแรงงานต่างชาติได้ในอนาคต ทั้งนี้ ในการจ้างงานแรงงานเมียนมาที่มีทักษะ ให้นายจ้างและลูกจ้างต้องลงนามในสัญญาจ้างงานซึ่งเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบแรงงาน
- สำหรับงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะ เมียนมาอนุญาตให้จ้างได้เฉพาะชาวเมียนมา

¹⁰ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ธนาคารที่มีสาขาอยู่ในเมียนมา

¹¹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์องค์กรส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่นประจำเมืองย่างกุ้ง (Japan External Trade Organization :JETRO)

(2) สัญญาจ้างงาน¹²

สัญญาจ้างงานเป็นเอกสารกำหนดทางกฎหมายระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ประกอบด้วยประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น ข้อกำหนดเรื่องชั่วโมงทำงาน ค่าตอบแทน การประกันสังคมและเงินชดเชย และการหยุดงานประจำปี เป็นต้น ซึ่งในทางปฏิบัตินายจ้างและลูกจ้างสามารถใช้แบบฟอร์มการทำสัญญาการจ้างในรูปแบบแบบทางการที่ออกโดยกระทรวงแรงงาน

แม้ในกรณีที่การจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้างไม่ได้ทำเป็นสัญญา กฎหมายแรงงานของเมียนมา กำหนดว่า สิทธิดังกล่าวจะต้องไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

ทั้งนี้ ในช่วงการทดลองงาน กฎหมายกำหนดให้มีระยะเวลาทดลองงานไม่เกิน 3 เดือน และต้องได้รับค่าจ้างอย่างน้อยร้อยละ 75 ของค่าจ้างปกติ

(3) การเลิกจ้าง

ภายใต้กฎหมายแรงงานของเมียนมา นายจ้างไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า หากต้องการเลิกจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างทำผิดกฎในการปฏิบัติงาน แต่ในกรณีอื่นๆ หรือในช่วงการทดลองงาน นายจ้างต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือนก่อนเลิกจ้าง

ในส่วนของการจ่ายชดเชย หากเป็นการเลิกจ้างซึ่งไม่ได้เกิดจากความผิดของลูกจ้าง นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอายุงาน ดังแสดงในตารางที่ 2.6

¹² The Employment and Skill Development Law 2013

ตารางที่ 2.6 อัตราการจ่ายเงินชดเชยในการเลิกจ้าง

อายุการทำงาน	เงินชดเชยที่ต้องที่จ่าย (จำนวนเท่าของเงินเดือน)
น้อยกว่า 6 เดือน	-
6 เดือน - 1 ปี	0.5
1- 2 ปี	1
2- 3 ปี	1.5
3- 4 ปี	3
4- 6 ปี	4
6- 8 ปี	5
8- 10 ปี	6
10- 20 ปี	8
20- 25 ปี	10
มากกว่า 25 ปี	13

ที่มา : Labour Law in Myanmar 2016, Luther –lawfirm

(4) ชั่วโมงทำงาน¹³

จำนวนชั่วโมงทำงานสูงสุดต่อสัปดาห์ของลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด จำแนกตามประเภทกิจการ 3 ประเภท ดังนี้

- กิจการประเภทบริษัทร้านค้าและห้างสรรพสินค้า และโรงงาน: ลูกจ้างทำงานได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- กิจการประเภทขุดเจาะน้ำมันและเหมืองแร่¹⁴: ลูกจ้างทำงานได้ไม่เกิน 44 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- กิจการเหมืองแร่ใต้ดิน: ลูกจ้างทำงานได้ไม่เกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หากนายจ้างให้ทำงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จะต้องจ่ายค่าจ้างล่วงเวลา และกฎหมายกำหนดให้จำกัดจำนวนชั่วโมงการทำงานล่วงเวลาสูงสุด 12 ชั่วโมง (หรือ 16 ชั่วโมงสำหรับกรณีเร่งด่วนพิเศษ) ต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ หากมีการทำงานในวันหยุด นายจ้างต้องชดเชยวันหยุดให้กับลูกจ้างสำหรับการทำงานในวันหยุดที่ลูกจ้างต้องมาทำงาน

สำหรับค่าล่วงเวลาต่อชั่วโมง กฎหมายกำหนดสูตรในการคำนวณค่าล่วงเวลา ดังนี้

ค่าล่วงเวลาต่อชั่วโมง = [(ค่าจ้างรายเดือน × 12 เดือน) / 52 สัปดาห์ / ชั่วโมงการทำงานสูงสุดของแต่ละประเภทกิจการ] × 2

¹³ Labour Law 2016

¹⁴ The Oilfield labour and welfare Act 1951

(5) การลาประจำปี

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการลาและวันหยุด (Leave and Holidays Act 1951) ลูกจ้างทุกคนมีสิทธิในการลา ดังนี้

- ลากิจได้ 6 วันต่อปี
- ลาประจำปีได้ 10 วันต่อปี
- ลาป่วยได้ไม่เกิน 30 วันต่อปี
- วันหยุดราชการ 21 วัน
- ลาคลอดบุตร กฎหมายประกันสังคมปี 2555 กำหนดให้สามารถลาคลอดบุตรได้สูงสุด 14 สัปดาห์ และขอลาเพิ่มได้อีก 4 สัปดาห์ ในกรณีมีลูกแฝด และขอลาเพิ่มได้อีก 6 สัปดาห์ ในกรณีแท้งบุตร และ สามีของหญิงตั้งครรภ์สามารถลาได้เป็นเวลา 15 วันสำหรับการดูแลภรรยาและบุตร

(6) การจ้างงานชาวต่างชาติ

กฎหมายเมียนมาอนุญาตให้บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจจากสำนักงานคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC) สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือช่างเทคนิคชาวต่างชาติได้ แต่การจ้างงานในตำแหน่งต่างๆ ในบริษัทนั้น ชาวเมียนมาจะได้รับการพิจารณาก่อนชาวต่างชาติ โดยการจ้างงานชาวต่างชาติมีขั้นตอน ดังนี้

- นักลงทุนต่างชาติต้องระบุจำนวนผู้เชี่ยวชาญหรือช่างเทคนิคชาวต่างชาติที่จะจ้างในรูปแบบฟอร์มการขออนุมัติประกอบธุรกิจที่ยื่นให้ MIC
- เมื่อ MIC อนุมัติแล้ว บริษัทต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงาน (work permit) จากกรมแรงงาน (Directorate of Labor) ภายใต้กระทรวงแรงงานของเมียนมา และต้องยื่นขอวีซ่าและใบอนุญาตพักอาศัย (stay permit) ซึ่งจะมีอายุ 3 เดือนหรือ 12 เดือนและ/หรือสามารถเข้าออกประเทศได้หลายครั้งๆ ได้ จากกรมการตรวจคนเข้าเมืองและการทะเบียนแห่งชาติ (Immigration and National Registration Department) ภายใต้กระทรวงการตรวจคนเข้าเมืองและประชากร (Ministry of Immigration and Population)

(7) วีซ่าและใบอนุญาตทำงาน

ชาวต่างชาติที่ต้องการทำงานในเมียนมาต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานและใบอนุญาตพักอาศัยตามที่ระบุข้างต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับบุคคลทั่วไป ประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีความตกลงร่วมกันที่จะยกเว้นการขอวีซ่าประเภทชั่วคราวให้กับคนในชาติของประเทศสมาชิก เมียนมาจึงงดเว้นการขอวีซ่าให้ประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย) สำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางทั่วไป

บทที่ 3 ข้อมูลกฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุน

3.1 รูปแบบทางกฎหมายในการจัดตั้งธุรกิจของต่างชาติ¹⁵

ภายใต้กฎหมายการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Law 2016) นิติบุคคลต่างชาติสามารถจัดตั้งธุรกิจในเมียนมาได้หลายรูปแบบ ได้แก่ บริษัทจำกัด สาขาและสำนักงานตัวแทนบริษัทต่างชาติ และการร่วมทุน

1. บริษัทจำกัด (Limited Liability Company)

บริษัทจำกัด หมายถึง การจัดตั้งหน่วยธุรกิจที่จำกัดให้ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบในกิจการของบริษัทเฉพาะเท่ากับมูลค่าหุ้นที่ตนถืออยู่เท่านั้น เมียนมาอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นในบริษัทจำกัดได้ทั้งหมด ยกเว้นในบางอุตสาหกรรมที่มีการกำหนดในกฎหมายการลงทุนมาตรา 42 และประกาศฉบับที่ 15/2017 ของสำนักงานคณะกรรมการการลงทุนเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC) (MIC Notification 15/2017)¹⁶

ในส่วนของโครงสร้าง บริษัทจำกัดต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 2 คน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลธรรมดา และต้องมีกรรมการบริษัทอย่างน้อย 2 คนซึ่งไม่จำเป็นต้องพำนักในเมียนมา โดยกำหนดทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วขั้นต่ำอยู่ที่ 150,000 เหรียญสหรัฐฯ สำหรับกิจการการผลิตและบริการก่อสร้าง และ 50,000 เหรียญสหรัฐฯ สำหรับกิจการบริการ

บริษัทจำกัดจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) บริษัทเอกชนจำกัด (private limited liability company) คือ บริษัทที่กฎหมายห้ามมิให้มีการโอนหุ้นและไม่อาจเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้ โดยต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 2 รายและไม่เกิน 50 ราย

(2) บริษัทมหาชนจำกัด (public limited liability company) ต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า 7 ราย โดยสามารถเสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนได้ โดยต้องมีทุนจดทะเบียนเริ่มต้นที่ 50 ล้านล้านจ๊าด (ประมาณ 38,500 เหรียญสหรัฐฯ)

2. สำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติ (Branch office)

บริษัทต่างชาติสามารถจัดตั้งสาขาในเมียนมาได้ โดยสาขาของบริษัทต่างชาติที่ขออนุญาตจัดตั้งภายใต้กฎหมายว่าด้วยบริษัทของเมียนมา (Myanmar Company Act) ไม่จำเป็นต้องขอรับใบอนุญาตลงทุนจาก

¹⁵ Myanmar Company Act 1914

¹⁶ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.6

คณะกรรมการว่าด้วยการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC) แต่ต้องขอใบอนุญาตทำการค้ากับทาง คณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

3. สำนักงานตัวแทนของบริษัทต่างชาติ (Representative Office)

บริษัทต่างชาติที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือมีการลงทุนในเมียนมาสามารถขออนุญาตจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในเมียนมาได้ เช่น ในกรณีของธนาคารต่างๆ ทั้งนี้ สำนักงานตัวแทนของบริษัทต่างชาติมีความแตกต่างกับสาขาของบริษัทคือ สำนักงานตัวแทนไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้า หรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ แต่ได้รับอนุญาตให้ประสานงานกับสำนักงานใหญ่เพื่อเก็บข้อมูลการทำธุรกิจที่จำเป็น

4. บริษัทร่วมทุน (Joint Venture)

นักลงทุนต่างชาติสามารถจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบของการร่วมทุนกับผู้ร่วมทุนเมียนมา ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา บริษัทเอกชน สหกรณ์ หรือรัฐวิสาหกิจได้ โดยสามารถจัดตั้งทั้งในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัด ทั้งนี้ กิจกรรมบางประเภท เช่น โครงการก่อสร้างถนน จำกัดสัดส่วนของผู้ร่วมทุนเมียนมาอย่างต่ำที่ร้อยละ 20 ของทุนทั้งหมด

3.2 กระบวนการในการจัดตั้งบริษัทและขออนุญาตการลงทุน

ปัจจุบัน เมียนมาได้ปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนในการลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น โดยในปี 2560 เมียนมามีอันดับความยากง่ายในการจัดตั้งธุรกิจตามการจัดอันดับของธนาคารโลกอยู่ที่ 146 จาก 190 ประเทศ ซึ่งขยับขึ้นจากอันดับที่ 170 ในปี 2559

3.2.1 กระบวนการจัดตั้งบริษัท

กระบวนการจัดตั้งบริษัทในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การตรวจสอบชื่อบริษัท

ผู้ประกอบการต้องตรวจสอบว่าชื่อของบริษัทที่ต้องการสามารถทำการจดทะเบียนได้หรือไม่ โดยตรวจสอบกับคณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

นับตั้งแต่ปี 2555 ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบชื่อของบริษัท ได้จากฐานข้อมูลเว็บไซต์ของ DICA โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลา 1 วันทำการ

เอกสารที่ต้องจัดเตรียมได้แก่ แบบฟอร์มในการตรวจสอบรายชื่อธุรกิจ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (DICA) ซึ่งปัจจุบันสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์ของ DICA และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 1,000 จ๊าด (หรือประมาณ 1.3 เหรียญสหรัฐฯ)

หน่วยงานที่ต้องติดต่อคือ คณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

ขั้นตอนที่ 2: การขอรับเอกสารการจดทะเบียนบริษัทและส่งเอกสารให้กับคณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (DICA)

หลังจากตรวจสอบชื่อบริษัทเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ ขอรับเอกสารสำหรับการจดทะเบียนบริษัทผ่านเว็บไซต์ของ DICA และส่งมอบเอกสารดังกล่าวให้ DICA โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลา 1 วันทำการ

เอกสารที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่

- ใบสมัคร (Application cover letter)
- ใบคำร้องขอยื่นจดทะเบียน (Declaration of registration: Form 1)
- แบบฟอร์มแสดงสถานะการจดทะเบียนสำนักงาน (Situation of registered office form)
- หนังสือรับรองการแปลเอกสาร (Certificate of Translation)
- ข้อมูลของผู้บริหารบริษัท (Form 26)
- หนังสือบริคณห์สนธิ
- ข้อบังคับของบริษัท
- ใบสมัครสำหรับการขออนุญาตการลงทุน (Application form for permit : Form A)
- หนังสือแสดงเจตจำนง (Statement) ของบริษัทเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัท และการยืนยันว่าไม่มีความเกี่ยวข้องในการซื้อมาขายไป
- สำเนาหนังสือเดินทางของผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร หรือสำเนาบัตรประชาชนกรณีผู้บริหารเป็นชาวเมียนมา

เมื่อมีการตรวจสอบความถูกต้องและลงนามในเอกสารที่ส่งให้กับ DICA แล้ว ทาง DICA ทำการส่งมอบหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับที่ลงนามรับรองความถูกต้องโดย DICA ให้กับผู้ประกอบการ

ค่าใช้จ่าย 5,100 จ๊าด (ประมาณ 3.9 เหรียญสหรัฐฯ) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดต่อคือ คณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

ขั้นตอนที่ 3: ชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

หลังจากได้รับหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับที่ลงนามรับรองความถูกต้องโดย DICA แล้ว ผู้ประกอบการต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนบริษัทและชำระค่าอากรแสตมป์ในการรับรองเอกสาร หนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับที่ลงนามรับรองความถูกต้องโดย DICA

เอกสารที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่ เอกสารชำระค่าธรรมเนียมที่ออกโดยศูนย์บริการครบวงจร (One Stop Service)

ค่าใช้จ่าย 50,000 จ๊าด สำหรับค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน และ 60,000 จ๊าดสำหรับการชำระค่าอากรแสตมป์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดต่อคือ ศูนย์บริการครบวงจร (One Stop Service) ของคณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

ขั้นตอนที่ 4: เปิดบัญชีธนาคาร

หลังจากได้รับเอกสารที่รับรองโดย DICA ผู้ประกอบสามารถใช้เอกสารดังกล่าวในการเปิดบัญชีธนาคารเพื่อดำเนินธุรกิจในเมียนมาโดยต้องมีชื่อบัญชีเป็นชื่อเดียวกับชื่อบริษัท

ขั้นตอนที่ 5: ขอรับใบรับรองการจดทะเบียนชั่วคราวและใบอนุญาตทำการค้า

หลังจากเปิดบัญชีธนาคารและได้รับหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับที่ลงนามรับรองความถูกต้องโดย DICA แล้ว ผู้ประกอบการต้องขอใบรับรองการจดทะเบียนชั่วคราวและใบอนุญาตทำการค้าซึ่งจะทำการรับรองและออกโดย ผู้ช่วยผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการของสำนักงานจดทะเบียนบริษัทของ DICA โดยขั้นตอนนี้ ใช้เวลา 1 วันทำการ

เอกสารที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่

- หนังสือข้อกำหนดและเงื่อนไข (Condition letter) ซึ่งออกโดย DICA
- หนังสือรับรองการก่อตั้งบริษัทฉบับชั่วคราว (Temporary Incorporation Certification) ซึ่งออกโดย DICA
- ใบอนุญาตทำการค้า (Temporary Permit to Trade) ซึ่งออกโดย DICA

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดต่อคือ คณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA)

ขั้นตอนที่ 6: โอนทุนจดทะเบียนขั้นต้นและจัดส่งเอกสารอื่นๆ

ผู้ประกอบการต้องทำการยืนยันที่อยู่ของสำนักงานบริษัทที่ทำการจดทะเบียนกับทาง DICA (ภายใน 1 เดือนหลังจากจดทะเบียน) จัดส่งหลักฐานยืนยันการโอนทุนจดทะเบียน และลงนามในหนังสือข้อกำหนดและเงื่อนไขซึ่งออกโดย DICA

เอกสารที่ต้องจัดเตรียม ได้แก่

- หนังสือแจ้งยอดเงินนำเข้าบัญชี (Credit Advice) เพื่อยืนยันการโอนทุนจดทะเบียนขั้นต้น
- จัดส่งหนังสือข้อกำหนดและเงื่อนไขซึ่งออกโดย DICA ที่ทำการลงนามโดยบริษัท

ขั้นตอนที่ 7: ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งบริษัทถาวร

ผู้ประกอบการจะได้รับหนังสือรับรองการจัดตั้งบริษัทถาวร และใบอนุญาตการทำการค้าฉบับถาวรซึ่งออกโดย DICA ในการดำเนินธุรกิจในเมืองมา

3.2.2 กระบวนการขออนุญาตการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC)

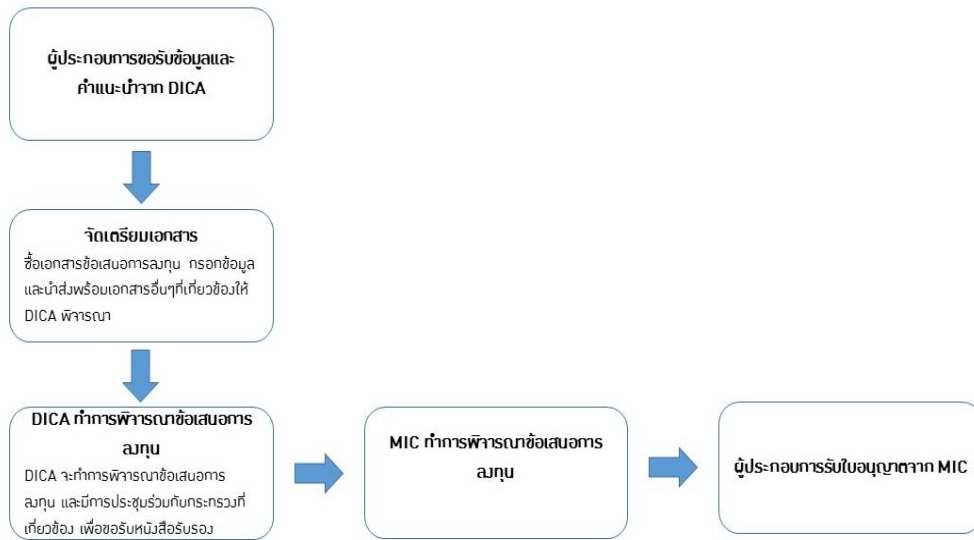
ในอดีตนักลงทุนต่างชาติทุกรายที่เข้ามาลงทุนในเมียนมาจะต้องยื่นข้อเสนอการลงทุนและต้องได้รับการอนุมัติการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC) ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 เดือน แต่กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ (Myanmar Investment Law 2016)¹⁷ กำหนดให้การลงทุนต้องผ่านการพิจารณาจาก MIC เฉพาะการลงทุนดังต่อไปนี้

- การลงทุนที่สำคัญต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศ เช่น การขนส่ง พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจสื่อ
- การลงทุนที่มีเงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- การลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
- การลงทุนที่ใช้ที่ดินหรืออาคารของรัฐบาล
- การลงทุนที่ต้องการขอรับสิทธิประโยชน์

สำหรับกิจการที่ไม่อยู่ในเงื่อนไขข้างต้น กระบวนการพิจารณาขออนุมัติการลงทุนจะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) ซึ่งส่งผลให้กระบวนการขออนุญาตลงทุนในเมียนมาง่ายและรวดเร็วขึ้น โดยมีขั้นตอนและกระบวนการที่แตกต่างในแต่ละภาคอุตสาหกรรม

¹⁷ Chapter 8 ,section 36

ภาพที่ 3.1 กระบวนการสมัครเพื่อขอรับใบอนุญาตการลงทุนจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC)

ที่มา: Directorate of Investment and Company Administration

3.3 ระบบภาษีอากร

รอบบัญชีของปีภาษีในเมียนมาคือ วันที่ 1 เมษายน ถึง 31 มีนาคมของทุกปี โดยภาษีที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนของชาวต่างชาติในเมียนมา มีดังนี้

(1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

นิติบุคคลที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายว่าด้วยบริษัทปี 2457 และกฎหมายการลงทุนปี 2559 ยกเว้นสาขาของบริษัทต่างชาติ จะถือว่าเป็นนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในเมียนมา ซึ่งมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรรายได้ที่ได้รับทั้งจากในและนอกเมียนมา

(1.1) อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

เมียนมากำหนดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของเมียนมา

ประเภทของนิติบุคคล	อัตราภาษี (ร้อยละ)
นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทปี 2457 (Myanmar Companies Act 1914)	25
นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการลงทุนปี 2559 (Myanmar Investment Law 2016)	25

ที่มา: VDB Myanmar Tax Booklet 2017

(1.2) รายได้ที่ต้องเสียภาษี

รายได้พึงประเมินที่ต้องนำมาคำนวณในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งหมด ได้แก่ รายได้จากการประกอบกิจการ และรายได้จากสินทรัพย์หรือรายได้อื่นๆ ทั้งนี้ ในการคำนวณรายได้ที่ต้องเสียภาษีคิดจากรายได้ทั้งหมดนำมาหักค่าลดหย่อนที่เกิดจากการทำธุรกิจหรือกิจการใดๆ อันทำให้เกิดรายได้นั้นตามที่กฎหมายภาษีอนุญาต และหักค่าเสื่อมของโรงงาน เครื่องจักร สิ่งปลูกสร้าง และยานพาหนะ เป็นต้น

(1.3) ภาษีจากกำไรที่ได้จากการขายทรัพย์สิน

สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ประกอบกิจการก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน หากได้กำไรจากการขายสินทรัพย์ เช่น หุ่น ที่ดิน ยานพาหนะ หรือสินทรัพย์ถาวรอื่นๆ จะต้องชำระภาษีจากกำไรที่ได้จากการขายทรัพย์สิน โดยคำนวณจากต้นทุนของสินทรัพย์และราคาขายไป ในอัตราภาษีกำไรที่ร้อยละ 10

(1.4) เงินปันผล

ไม่มีการเสียภาษีจากเงินปันผลที่ได้จากนิติบุคคลที่จดทะเบียนในเมียนมา เนื่องจากเมียนมามีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลแบบชั้นเดียว (one-tier corporate tax systems) จึงไม่มีการเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผล

(1.5) การหักลดหย่อนภาษี

ค่าใช้จ่ายโดยตรงต่างๆ ที่ทำให้เกิดรายได้ รวมทั้งค่าเสื่อมและหนี้เสียที่คิดเป็นหนี้สูญจะสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนที่หักจากรายได้เพื่อคำนวณฐานภาษี ส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ใหม่ (Capital Expenditure) ที่ไม่สอดคล้องกับขนาดของธุรกิจหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว ไม่สามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนภาษีได้

(1.6) การขาดทุน

หากบริษัทเกิดการขาดทุนจากการดำเนินในปีนั้น จะสามารถนำผลการดำเนินการที่ขาดทุนไปหักออกจากรายได้ในปีถัดไปได้แต่ไม่เกิน 3 ปี ยกเว้นการขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ (Capital Loss) ซึ่งไม่สามารถนำผลการขาดทุนมาหักจากรายได้ประเภทอื่นๆ ได้ ต้องทำการหักจากผลกำไรจากการขายสินทรัพย์เท่านั้น (Capital gain)¹⁸

(1.7) การหักค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาของสังหาริมทรัพย์นับเป็นรายจ่ายในการประกอบธุรกิจ จึงนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ในขณะที่ค่าเสื่อมราคาจากสังหาริมทรัพย์ไม่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ โดยตามประกาศฉบับที่

¹⁸ International Tax Myanmar Highlight 2017 Deloitte

19/2016 (Notification 19/2016) มีอัตราการคิดค่าเสื่อมของสินทรัพย์ในอัตราเส้นตรง (a straight-line basis) ตามประเภทสินทรัพย์ หรือเครื่องจักรในแต่ละอุตสาหกรรม

(1.8) การจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลล่วงหน้า (Advance payment Corporate Income Tax)

นิติบุคคลที่ทำการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าจะต้องทำการจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลล่วงหน้าในอัตราร้อยละ 2 ของมูลค่าสินค้าที่ต้องการนำเข้าหรือส่งออก อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นสำหรับการนำเข้าวัตถุดิบและอุปกรณ์ในช่วงการก่อสร้าง และการนำเข้าวัตถุดิบในช่วง 3 ปีแรกของการผลิตหลังจากได้รับใบอนุญาตจาก MIC สำหรับภาษีที่จ่ายล่วงหน้าสามารถนำมาหักออกจากภาษีโดยรวมที่ต้องจ่าย ณ วันสิ้นสุดปีภาษีได้

(2) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กฎหมายเมียนมากำหนดให้ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในเมียนมาอย่างน้อย 183 วันในปีภาษีนั้น (คำนวณจากวันที่ 1 เมษายนถึง 31 มีนาคมของทุกปี) นับเป็นชาวต่างชาติผู้มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเมียนมา ซึ่งจะต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากรายได้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกเมียนมา ส่วนชาวต่างชาติที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเมียนมา จะถูกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากรายได้ที่เกิดขึ้นในเมียนมาเท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายเมียนมายังกำหนดให้ชาวต่างชาติที่ทำงานให้กับบริษัทหรือโครงการที่ได้รับอนุญาตจาก MIC เป็นชาวต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเมียนมา ไม่ว่าจะอยู่อาศัยเป็นระยะเวลาสั้นเท่าใด

ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่

(2.1) รายได้ที่เป็นค่าจ้างที่ต้องเสียภาษี

รายได้ที่เป็นค่าจ้างที่ต้องเสียภาษี ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัสค่าใช้จ่ายที่นายจ้างจ่ายให้ (เช่น ค่าเช่าบ้าน และค่ารถ) ค่าสมนาคุณ นอกจากนี้ ยังต้องเสียภาษีจากรายได้ที่ไม่ได้มาจากค่าจ้าง เช่น รายได้จาก การลงทุนต่างๆ (ยกเว้นเงินปันผล) สำหรับรายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ เงินบำนาญ เงินได้ของบุคคลที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักในเมียนมาที่ได้รับในรูปแบบเงินตราสกุลต่างประเทศ และเงินรางวัลจากการถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล

ทั้งนี้ กฎหมายภาษีของเมียนมาปี 2560 (Union Tax Law of 2017) กำหนดว่า ผู้ที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 4.8 ล้านจ๊าดต่อปี (4,000 เหรียญสหรัฐฯ) จะถูกยกเว้นจากการเก็บภาษีเงินได้

(2.2) อัตราภาษี

เมียนมากำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหลังหักค่าจ่ายต่างๆ ออกจากรายได้ สำหรับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยและไม่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเมียนมาในอัตราก้าวหน้าที่ร้อยละ 0-25 โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเมียนมา

รายได้ที่ต้องเสียภาษีต่อปี (จ๊าด)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1-2,000,000	0
2,000,001-5,000,000	5
5,000,001-10,000,000	10
10,000,001-20,000,000	15
20,000,001-30,000,000	20
มากกว่า 30,000,000	25

ที่มา: Union Tax Law 2017

(2.3) การยื่นภาษี

นายจ้างมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ออกจากเงินเดือนก่อนที่จะจ่ายให้ลูกจ้าง และต้องชำระภาษีส่วนนั้นให้กับทางการภายใน 7 วันหลังจากมีการหักภาษี นอกจากนี้นายจ้างยังมีหน้าที่ยื่นเอกสารเงินได้ประจำปีของลูกจ้างภายใน 3 เดือน หลังจากครบปีภาษี หากนายจ้างไม่สามารถยื่นเอกสารภายในกำหนดเวลา จะต้องชำระค่าปรับคิดเป็นร้อยละ 10 ของภาษีที่จะต้องชำระจากรายได้ประจำปี

(2.4) การหักลดหย่อนภาษีสำหรับบุคคลที่มีถิ่นที่พำนักอาศัยในเมียนมา

สำหรับผู้ที่ถิ่นที่พำนักอาศัยในเมียนมา สามารถนำค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้ มาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้

- หักลดหย่อนร้อยละ 20 ของรายได้ในแต่ละปี แต่สูงสุดไม่เกิน 10,000,000 จ๊าด (ประมาณ 8,300 เหรียญสหรัฐต่อปี)
- หักลดหย่อนค่าเลี้ยงดูบุตร 500,000 จ๊าดต่อปี โดยบุตรที่ผู้จ่ายภาษีรับภาระการเลี้ยงดู จะต้องยังไม่สมรส ยังไม่มีรายได้ อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือหากเกิน 18 ปีจะต้องอยู่ระหว่างการศึกษา
- หักลดหย่อนได้ 1,000,000 จ๊าด สำหรับคู่สมรสที่เป็นผู้ว่างงานและพำนักอาศัยกับผู้จ่ายภาษี
- หักลดหย่อนได้ 1,000,000 จ๊าด สำหรับการเลี้ยงดูบิดา มารดาต่อคน ซึ่งนับรวมถึง บิดา-มารดาของคู่สมรส
- สามารถนำค่าใช้จ่ายในการซื้อประกันของผู้ที่จ่ายภาษีและคู่สมรสมาหักลดหย่อน
- การออมเงินตามเกณฑ์การพิจารณาของกรมสรรพากร
- หักค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเงินประกันสังคมที่อัตราร้อยละ 2 ของเงินได้ แต่ไม่เกิน 72,000 จ๊าด

(3) ภาษีทางอ้อม

(3.1) ภาษีการค้า (Commercial Tax)

เมียนมายังไม่ได้ใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มในการเก็บภาษีจากการค้าสินค้าหรือการให้บริการ แต่มีการเก็บภาษีการค้าโดยเก็บจากสินค้าและบริการในอัตราที่แตกต่างกันตามประเภทของสินค้าและบริการ

โดยทั่วไป เมียนมาเก็บภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 5 และไม่มีการเก็บภาษีการค้าสำหรับกลุ่มสินค้า 87 ชนิด เช่น กลุ่มสินค้าเกษตร ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง เครื่องเทศ ยางพารา ฝ้ายไหม น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์และประมง กลุ่มสินค้าเครื่องมือแพทย์และเวชภัณฑ์ สินค้าที่จำหน่ายในร้านค้าปลอดภาษี และบริการที่ไม่มีการเก็บภาษีการค้า ได้แก่ บริการทางการเงินและตลาดทุน บริการทางการศึกษา บริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเกษตร และบริการขนส่งสาธารณะ (ยกเว้นทางเครื่องบิน)

ตารางที่ 3.3 อัตราภาษีการค้าของเมียนมา

ประเภทสินค้าและบริการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
การนำเข้าสินค้า	5
การผลิตสินค้าภายในประเทศ	5 (ในกรณีที่ไม่ใช่สินค้าที่ได้รับการยกเว้น)
กิจการซื้อขายไป (Trading)	5 (ในกรณีที่ไม่ใช่สินค้าที่ได้รับการยกเว้น)
การส่งออกสินค้า	0 (ยกเว้นน้ำมันดิบร้อยละ 5 และไฟฟ้าร้อยละ 8)
ธุรกิจบริการ	5 (ในกรณีที่ไม่ใช่การบริการที่ได้รับการยกเว้น)
บริการสายการบินในประเทศ	3
อสังหาริมทรัพย์	
- การเช่า	3
- การขาย	3
การขายเครื่องประดับที่ทำจากทองคำ	1

ที่มา: Union Tax Law 2017

(3.2) ภาษีสำหรับสินค้าพิเศษ (Special Goods Tax)

กฎหมายภาษีปี 2560 (Union Tax Law 2017) ได้กำหนดการเก็บภาษีสำหรับสินค้าพิเศษ โดยมีอัตราภาษีที่ร้อยละ 5- 80 (ตารางที่ 3.4) ได้เริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560 แทนที่การจัดเก็บภาษีการค้าสำหรับสินค้าทั้ง 16 ชนิดที่นำเข้า และ/หรือซื้อจากผู้ผลิตในท้องถิ่น

สินค้าพิเศษ ประกอบด้วย บุหรี่ ใยาสูบ ใยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย ซิการ์ ซิการ์พม่า ยาสูบสำหรับใส่ไปป์ เบียร์ ไวน์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อัญมณี ไม้สัก รถตู้ รถยนต์ประเภทซาลูน รถยนต์ประเภทซีดาน

รถยนต์ประเภทอเนกประสงค์ (wagon) รถยนต์ประเภทคูเป้ ที่มีเครื่องยนต์ขนาด 1,500 ซีซี ขึ้นไป (ยกเว้นรถกระบะสี่ประตู) น้ำมันปิโตรเลียม น้ำมันเบนซิน น้ำมันไบโอดีเซล น้ำมันเครื่องบิน และ ก๊าซธรรมชาติ

ตารางที่ 3.4 อัตราภาษีสำหรับสินค้าพิเศษ

ลำดับ	ประเภทของสินค้า	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1	ก๊าซธรรมชาติ	8
2	ไม้ซุง และไม้ที่ตัดแล้ว	10
3	หยก	15
4	ทับทิม แซฟไฟร์ เพชร มรกต และอัญมณี ที่ยังไม่ได้ผ่านการเจียรไน	10
5	หยก ทับทิม แซฟไฟร์ เพชร มรกต และอัญมณี ที่ผ่านการเจียรไน รวมไปถึงเครื่องประดับ ที่ทำมาจาก หยก ทับทิม	5
6	รถตู้ รถยนต์ซีดาน รถยนต์คูเป้ รถยนต์ประเภทอเนกประสงค์ (wagon) ยกเว้นรถปิคอัพ 4 ประตู	20
	-ขนาดเครื่องยนต์ตั้งแต่ 1,500 ถึง 2,000 ซีซี	30
	-ขนาดเครื่องยนต์ตั้งแต่ 2,001 ถึง 4,000 ซีซี	50
	-ขนาดเครื่องยนต์มากกว่า 4,000 ซีซี	
7	ยาสูบ	60
8.	ชิการ์	80

ที่มา: Union of Myanmar Tax Law, 2017

(3.3) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

กระทรวงการวางแผนและการคลัง ได้ออกประกาศฉบับที่ 2/2017 (Ministry of Planning and Finance Notification 2/2017) ว่าด้วยเรื่องของภาษีหัก ณ ที่จ่าย แทนประกาศ ฉบับที่ 41/2010 และ ฉบับที่ 167/2011 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2560 โดยผู้มีหน้าที่จ่ายเงินจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยมีอัตราดังแสดงในตารางที่ 3.5

สำหรับเกณฑ์การจ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายนั้น ในอดีต หากมีการทำธุรกรรมมากกว่า 300,000 จ๊าดต่อปี ต่อผู้ร่วมทำธุรกรรมแต่ละราย ต้องมีชำระการหักภาษี ณ ที่จ่าย แต่ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์เริ่มต้นสำหรับการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นเป็น 500,000 จ๊าด สำหรับบริษัทจดทะเบียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และ 1,500,000 จ๊าด สำหรับบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่

ตารางที่ 3.5 ประเภทของภาษีหัก ณ ที่จ่ายของเมียนมา

ประเภทการชำระเงิน	อัตรากำหัก ณ ที่จ่าย (ร้อยละ)	
	ผู้มีถิ่นพำนักประจำ (พลเมืองและชาวต่างชาติ)	ชาวต่างชาติผู้ซึ่งมิได้มีถิ่นพำนัก
การชำระดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ หนี้สิน	ไม่มีการหักภาษี ณ ที่จ่าย	ร้อยละ 15
ค่าร้อยละสำหรับการใช้ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร และอื่นๆ	ร้อยละ 10 (เดิมร้อยละ 15)	ร้อยละ 15 (เดิมร้อยละ 20)
การชำระเงินสำหรับการซื้อสินค้าและการจัดจ้าง โดยการประกวดราคา สัญญา ใบเสนอราคา	ร้อยละ 2 (ไม่มีการเปลี่ยนแปลง)	ร้อยละ 2.5 (เดิมร้อยละ 3.5)
การจัดการเช่าซื้อและจ้างงานภายในประเทศ	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2.5

ที่มา: Ministry of Planning and Finance Notification 2/2017

ทั้งนี้ ประกาศฉบับนี้เป็นกฎหมายใหม่ ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการไทยบางรายยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประกาศการจ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายฉบับใหม่นี้¹⁹

(3.4) อากรแสตมป์ (Stamp Duty)

กฎหมายอากรแสตมป์ฉบับปรับปรุงปี 2557 (Myanmar Stamp Act 2014) กำหนดให้เก็บอากรแสตมป์ในหลายประเภท เช่น

- อากรแสตมป์ในการโอนสิทธิหรือขายอสังหาริมทรัพย์นอกเขตอย่างถาวร ในอัตราร้อยละ 5 และในเขตอย่างถาวรที่อัตราร้อยละ 7
- อากรแสตมป์ในการโอนหุ้นในอัตราร้อยละ 0.3 ของมูลค่าหุ้น
- อากรแสตมป์ในการทำสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่มีระยะเวลา 1 ปี ถึง 3 ปี ใน อัตราร้อยละ 1.5 ของค่าเช่าเฉลี่ยต่อปี
- อากรแสตมป์ในการทำสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่มีระยะเวลามากกว่า 3 ปี ในอัตราร้อยละ 3 ของค่าเช่าเฉลี่ยต่อปี
- อากรแสตมป์สำหรับพันธบัตรในอัตราร้อยละ 2

(3.5) ภาษีอสังหาริมทรัพย์

อัตรากำหักภาษีอสังหาริมทรัพย์ของเมียนมานั้น ขึ้นอยู่กับการกำหนดของคณะกรรมการที่มีอำนาจของแต่ละเมือง โดยของภาษีอสังหาริมทรัพย์จะประกอบไปด้วย ภาษีทั่วไป ภาษีไฟฟ้าส่องสว่าง ภาษีการใช้น้ำ ภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งภาษีดังกล่าวจะมีการเรียกเก็บกับผู้ที่เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ทำให้นักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกเรียกเก็บภาษีดังกล่าว²⁰

¹⁹ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการไทยในเมียนมา

²⁰ KPMG Myanmar Tax Profile 2016

(3.6) ภาษีศุลกากร

ภาษีศุลกากรของเมียนมาจัดเก็บที่อัตราภาษีร้อยละ 0-40 ตามมูลค่าของสินค้าที่นำเข้า ทั้งนี้สินค้าจากประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ จะได้รับสิทธิในการเสียภาษีศุลกากรที่ต่ำกว่าสินค้าจากประเทศอื่นสำหรับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในอาเซียน ซึ่งเมียนมาเป็นสมาชิกของอาเซียนทำให้มีการลดอัตราภาษีศุลกากรลงให้เหลือร้อยละ 0

3.4 ข้อยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (อนุสัญญาภาษีซ้อน)

ปัจจุบันเมียนมาได้ทำข้อตกลงอนุสัญญาภาษีซ้อนกับ 8 ประเทศ ได้แก่ สปป.ลาว สิงคโปร์ เวียดนาม มาเลเซีย ไทย อินเดีย เกาหลีใต้ และสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ได้มีการลงนามในอนุสัญญาภาษีซ้อนกับบังคลาเทศและอินโดนีเซีย แต่ยังไม่ได้มีการบังคับใช้²¹

สำหรับการจัดเก็บภาษีภายใต้อนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างไทยและเมียนมา การเก็บภาษีกำไรจากการขายสินทรัพย์ (Capital gain tax) ภาษีจะถูกประเมินจากประเทศที่สินทรัพย์ตั้งอยู่ ส่วนการเก็บภาษีกำไรจากธุรกิจ ภาษีจะถูกประเมินและจัดเก็บในประเทศที่มีสถานประกอบการถาวรตั้งอยู่ ขณะที่การจัดเก็บภาษีเงินได้ของบุคคล จะเก็บภาษีจากประเทศที่เป็นแหล่งที่มาของรายได้ สำหรับการพักอาศัยมากกว่า 183 วัน

นักลงทุนที่ต้องการใช้ประโยชน์จากอนุสัญญาภาษีซ้อนจะต้องทำการยื่นคำร้อง และส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับกรมสรรพากรของเมียนมาพิจารณา ก่อนวันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี

3.5 สิทธิที่ดินของนักลงทุนต่างชาติ

ชาวต่างชาติ ไม่สามารถเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในเมียนมาได้ ทั้งในรูปแบบของการซื้อขาย การยกให้เป็นของกำนัล การจ้างงาน การแลกเปลี่ยนหรือการถ่ายโอน²²

นักลงทุนต่างชาติที่ได้รับการอนุญาต หรือการรับรองภายใต้กฎหมายการลงทุนปี 2559 จะได้รับสิทธิในการเช่าที่ดินหรืออาคารได้ในระยะยาวจากเจ้าของ ในกรณีที่ที่ดินหรืออาคารเป็นของเอกชน หรือหน่วยงานภาคส่วนของราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ที่ดินบริหารจัดการโดยรัฐบาล หรือจากสหภาพในกรณีเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขการลงทุน

²¹ EY Investment in Myanmar Tax update 16 August 2017

²² กฎหมายข้อจำกัดการถ่ายโอนอสังหาริมทรัพย์ปี 2530 มาตรา 4 และมาตรา 5

กฎหมายการลงทุนปี 2559 มาตรา 50 (Myanmar Investment Law 2016 section 50) อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินหรืออาคารได้ในระยะเวลาสูงสุด 50 ปี และสามารถขยายระยะเวลาได้อีก 2 ครั้งๆ ละ 10 ปี ซึ่งจะเป็นไปตามการพิจารณาของคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC) โดยนักลงทุนจะต้องทำการจดทะเบียนสัญญาเช่าที่ดิน ณ สำนักงานจดทะเบียนที่ดิน (Office of Registry of Deed)

3.6 มาตรการกีดกันทางการค้า การลงทุน และข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างชาติ

กฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2559 มาตรา 42 (Myanmar Investment Law 2016 section 42) และประกาศของ MIC ฉบับที่ 15/2017 (MIC Notification 15/2017)²³ ได้ระบุ กิจการที่มีข้อจำกัดในการลงทุนจากต่างประเทศ 4 ประเภท ได้แก่

(1) กิจการที่รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนได้เพียงผู้เดียวเท่านั้น

การลงทุนในธุรกิจดังกล่าวไม่อนุญาตให้เอกชนทั้งภายในประเทศและนักลงทุนต่างชาติประกอบกิจการ เช่น การผลิตอาวุธที่ใช้ในการป้องกันประเทศ การผลิตเครื่องมือที่ใช้ในการทหาร การลงทุนในการบริหารการจัดการจราจรทางอากาศ

(2) กิจการที่ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน

กิจการที่สงวนไว้ให้ผู้ประกอบการชาวเมียนมาเท่านั้น ได้แก่ การจัดทำและจำหน่ายสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยเมียนมา กิจการการนำเที่ยว ร้านสะดวกซื้อที่มีขนาดต่ำกว่า 10,000 ตารางฟุต การจัดทำวีซ่าให้กับชาวต่างชาติ การทำประมงน้ำจืดและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งสถานกักกันสัตว์สำหรับการนำเข้าและการส่งออก การสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่ธาตุรวมถึงการสกัดแร่ธาตุสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก การขุดเจาะน้ำมัน การสำรวจและผลิตอัญมณีและหยก

(3) กิจการที่อนุญาตให้เฉพาะการจัดตั้งบริษัทร่วมทุนกับชาวเมียนมา

กิจการที่นักลงทุนต่างชาติต้องลงทุนในรูปแบบร่วมทุนโดยมีชาวเมียนมาถือหุ้นขั้นต่ำร้อยละ 20 ได้แก่ การก่อสร้างสะพานปลาและตลาดปลา การทำวิจัยเกี่ยวกับการประมง คลินิกรักษาสัตว์ การเพาะปลูกและการจำหน่ายสินค้าการเกษตรทั้งในประเทศและการส่งออก การผลิตผลิตภัณฑ์จากพลาสติกและเคมีภัณฑ์ การผลิตและจัดจำหน่ายก๊าซหุงต้ม การผลิตและการจัดจำหน่ายปิสทิท เวเฟอร์ ผลิตภัณฑ์เส้นที่ทำจากแป้ง ซ็อกโกแลต อาหารกระป๋อง เครื่องดื่มจากมอลต์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำแข็งบริสุทธิ์ น้ำดื่ม เครื่องสำอาง

²³ เข้าถึงประกาศได้ที่ www.dica.gov.mm/sites/dica.gov.mm/files/.../20170410_eng_42.pdf

สู่ การพัฒนาและขายคอนโดมิเนียม การให้บริการการท่องเที่ยว การบริการขนส่งผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลต่างประเทศ

(4) กิจการที่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

กิจการที่ผู้ประกอบการทั้งท้องถิ่นและต่างชาติต้องขออนุญาตจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะสามารถดำเนินธุรกิจในเมืองมาได้ เช่น การผลิตและจัดจำหน่ายยารักษาโรค ดังแสดงในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างของการลงทุนที่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงที่เกี่ยวข้อง	กิจการลงทุนที่ต้องขออนุญาต
กระทรวงมหาดไทย	การผลิตและจัดจำหน่ายยารักษาโรค
กระทรวงสารสนเทศ	ธุรกิจสื่อ
กระทรวงเกษตร ปศุสัตว์ และการชลประทาน	การทำประมง การผลิตและจัดจำหน่ายวัคซีนสำหรับสัตว์ การทำฟาร์มปศุสัตว์เชิงพาณิชย์ การนำเข้าและส่งออกอาหารสัตว์ การทำห้องทดลองเกี่ยวกับสัตว์ การผลิต จัดเก็บ จำหน่าย และส่งออกยาฆ่าแมลง ปุ๋ย ฮอริโมน และยาฆ่าหญ้า การทำวิจัยเกี่ยวกับการเกษตรและปศุสัตว์
กระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร	การตรวจสอบการจดทะเบียนรถยนต์ การฝึกอบรมการใช้นานพาหนะ ธุรกิจบริการการสื่อสาร การผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องมือสื่อสาร บริการธุรกิจการบิน การบริหารจัดการและก่อสร้างในกิจการที่เกี่ยวกับรถไฟ การบริหารจัดการและก่อสร้างในกิจการที่เกี่ยวกับการขนส่งทางอากาศและทางเรือ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	การทำธุรกิจในอุตสาหกรรมป่าไม้ การทำวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมป่าไม้ การนำเข้าสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ไม้ป่า การสำรวจแร่ธาตุสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก การผลิต จัดจำหน่าย การสำรวจ รวมถึงการทำตลาดสินค้าอัญมณี กิจการขนาดใหญ่ที่ผลิตเยื่อกระดาษ ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อชั้นโอโซน
กระทรวงไฟฟ้าและพลังงาน	โรงไฟฟ้าขนาดใหญ่กว่า 30 เมกะวัตต์ การนำเข้า ติดตั้ง อุปกรณ์ เครื่องจักรสำหรับการขุดเจาะน้ำมัน คลังน้ำมัน ท่อส่งน้ำมัน
กระทรวงอุตสาหกรรม	การผลิตวัคซีน
กระทรวงพาณิชย์	กิจการค้าปลีกและค้าส่ง
กระทรวงสาธารณสุขและการกีฬา	กิจการโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลและคลินิกที่บ้าน การผลิตยาแผนโบราณ การซื้อขายสมุนไพรที่ใช้ในการผลิตยาแผนโบราณ การวิจัยและพัฒนาทางการแพทย์ วัคซีน และห้องทดลองทั้งทางแผนปัจจุบันและแผนโบราณ

กระทรวงที่เกี่ยวข้อง	กิจการลงทุนที่ต้องขออนุญาต
กระทรวงการก่อสร้าง	<p>การก่อสร้างถนน ทางยกระดับ อุโมงค์ สะพานที่มีความสูงมากกว่า 180 ฟุต</p> <p>การผลิตและการทำการตลาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างสะพาน เช่น คอนกรีต เหล็ก</p> <p>การพัฒนาเมืองที่มีเนื้อที่มากกว่า 100 เอเคอร์</p> <p>การก่อสร้างและการทำการตลาดที่มีเนื้อที่รวมมากกว่า 50,000 ตารางเมตร</p> <p>การปรับปรุงพัฒนาเขตเมืองในเนื้อที่มากกว่า 4 เอเคอร์ ในที่ดินของกรุงเนปิดอว์ เมืองย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์</p> <p>การพัฒนาเมืองใหม่</p>

ที่มา: MIC Notification 15/2017

3.7 นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในการลงทุน

รัฐบาลเมียนมาได้ออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ปี 2559 (Myanmar Investment Law 2016) ซึ่งเป็นการรวมกฎหมายการลงทุนของต่างชาติปี 2555 (Foreign Investment Law 2012) และกฎหมายการลงทุนของชาวเมียนมาปี 2556 (Myanmar Citizen Investment Law of 2013) ให้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังมีการผ่อนคลายนโยบายด้านการค้า การลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น ภายใต้ประกาศของกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 36/2017 (Ministry of Commerce Notification 36/2017) บริษัทต่างชาติได้รับอนุญาตให้นำเข้าและดำเนินกิจการค้าปลีกและค้าส่งในเมียนมาได้สำหรับสินค้า 5 ประเภท ได้แก่ ปู่ย เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุก่อสร้าง จากเดิมที่อนุญาตให้เฉพาะบริษัทที่มีการร่วมทุนกับบริษัทเมียนมาเท่านั้น

รัฐบาลเมียนมามีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ โดยจะได้รับการลดเว้นภาษีเงินได้สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมและพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการลงทุน โดยต้องยื่นข้อเสนอการลงทุนและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC)

3.7.1 ภาคอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน

กฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2016 หมวด 17 (Myanmar Investment Law 2016 Chapter 17) กำหนดให้ คณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (MIC) ต้องส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และที่ยังไม่มีการพัฒนาอย่างเพียงพอภายในประเทศ

ต่อมา คณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (MIC) จึงได้ออกประกาศฉบับที่ 13/2017 (MIC Notification.13/2017) ซึ่งกำหนด อุตสาหกรรมและธุรกิจ 20 กลุ่มที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุน (ตารางที่ 3.7) โดยสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจะขึ้นกับการมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อที่ 3.7.2 ต่อไป

ตารางที่ 3.7 ภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

กลุ่มอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ	กิจกรรม
การเกษตรและบริการที่เกี่ยวข้อง (ยกเว้นการเพาะปลูกและการผลิตยาสูบ)	กิจกรรมการปลูกและการเก็บเกี่ยวพืชตระกูลถั่ว อ้อย พืชที่ใช้ผลิตเสี้ยว ผลไม้เขตร้อน (เช่น กล้วย มะม่วง ทุเรียน) ผลไม้เขตอบอุ่น (เช่น แอปเปิ้ล องุ่น ขนุน) พืชที่ใช้สำหรับการผลิตน้ำมันพืช เครื่องเทศ กิจกรรมการเพาะเมล็ดพันธุ์พืช กิจกรรมการตัดแต่งเมล็ดพันธุ์พืช กิจกรรมการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร
การเพาะปลูกและอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้ง ธุรกิจอื่นๆ เกี่ยวกับป่าไม้	กิจการการเพาะปลูกป่าไม้ การผลิตสินค้าจากไม้สัก การผลิตสินค้าจากไม้ยาง การปลูกป่าพันธสัญญา
การปศุสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการผลิตสินค้าประมงและบริการที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมการเลี้ยง การขยายพันธุ์ การผลิตผลผลิตจากสัตว์ รวมถึง บริการที่เกี่ยวข้องกับโคนม ม้า และสัตว์ประเภทเดียวกับม้า แพะ แกะ สุกร หอยมุก สัตว์น้ำจืด และการประมง
การผลิต (ยกเว้นการผลิตบุหรี่ยาสูบ เหล้า เบียร์ และผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ)	การแปรรูป การบรรจุหีบห่อเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ (ยกเว้น ไก่ เป็ด และนก ที่เลี้ยงในครัวเรือน) และผลิตภัณฑ์ประมง การผลิตน้ำตาล น้ำมันพืช น้ำมันปาล์ม รวมทั้ง การผลิตสินค้าดังต่อไปนี้ ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว นมโค ขนมปั่น บิสกิต และเบเกอรี่ เส้น ที่ผลิตจากแป้ง อาหารแปรรูป อาหารสัตว์ สินค้าที่แปรรูปจากไม้ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและผลิตภัณฑ์จากหนัง ผลิตภัณฑ์จากพลาสติกทั้งที่ใช้ในครัวเรือนและใช้ในการก่อสร้าง กระจกและเยื่อกระจก ปูและยาฆ่าแมลง วัสดุก่อสร้าง เครื่องมือแพทย์ แก้ว อุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสาร อุปกรณ์สำหรับการส่งไฟฟ้า เครื่องจักร เครื่องยนต์และส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์ การผลิตและการประกอบเรือ การผลิตเครื่องมือเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับการเดินรถไฟ การผลิตในอุตสาหกรรมการบิน การผลิตในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การผลิตยาแผนโบราณ
การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม	ผู้พัฒนาต้องจัดสรรพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมให้เหมาะสมในการก่อสร้างถนน โรงพยาบาลหรือคลินิก สวนสาธารณะ สถานีดับเพลิง สำนักงานบริหาร สถาบันอาชีวศึกษา รวมทั้ง จัดการระบบไฟฟ้า น้ำประปา การกำจัดขยะที่เป็นอันตราย ตามมาตรฐานของเขตอุตสาหกรรม
การจัดตั้งเขตเมืองใหม่	ผู้พัฒนาต้องจัดสรรพื้นที่ในเขตเมืองใหม่ให้เหมาะสมในการก่อสร้างถนน โรงพยาบาลหรือคลินิก สวนสาธารณะ สถานีดับเพลิง สำนักงานบริหาร โรงเรียน ตลาด รวมถึง จัดการระบบไฟฟ้า น้ำประปา การสื่อสาร ตามมาตรฐานของเขตเมือง
กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง	การให้บริการน้ำประปา การบำบัดน้ำประปาจากน้ำเสีย การก่อสร้างและให้เช่าที่พักอาศัยในราคาที่สามารเข้าถึงได้ และการให้บริการขนส่งสาธารณะ
การก่อสร้างถนน สะพาน และทางรถไฟ	การก่อสร้างและพัฒนาปรับปรุงถนน สะพาน อุโมงค์ และทางรถไฟ รวมถึงการก่อสร้างรันเวย์สำหรับเครื่องบิน

กลุ่มอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ	กิจกรรม
การก่อสร้างท่าเรือทะเล ท่าเรือแม่น้ำ และท่าเรือบก	
การจัดการดำเนินการและบำรุงรักษาสนามบิน	
การบำรุงรักษาเครื่องบิน	
การบริการจัดหาและขนส่งโลจิสติกส์	การขนส่งสินค้าทางรถไฟ การขนส่งสินค้าภายในประเทศ การให้บริการเครื่องบินโดยสารภายในประเทศและต่างประเทศ การให้บริการการก่อสร้างและบริการคลังสินค้า ห้องเย็น และการจัดเก็บสินค้ารูปแบบต่างๆ การให้บริการบรรจุหีบห่อสินค้า
การผลิต การส่ง และการจำหน่ายไฟฟ้า	
การผลิตพลังงานทดแทน	การผลิต การส่ง การจำหน่าย และการบริการทางวิศวกรรม ในการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพ
ธุรกิจโทรคมนาคม	การติดตั้งสายสัญญาณนำส่ง ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และบริการการสื่อสาร
บริการการศึกษา	กิจการโรงเรียนเอกชน โรงเรียนนานาชาติ สถาบันอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี การศึกษาเกี่ยวกับกีฬา การฝึกอบรมการบินพลเรือน การฝึกอบรมและการพัฒนาการสาธารณสุข
บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ	การให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาซอฟต์แวร์
บริการสุขภาพ	ธุรกิจโรงพยาบาล ห้องทดลองทางการแพทย์ โรงพยาบาลแผนโบราณ คลินิกเอกชน การผลิตวัคซีน
โรงแรมและการท่องเที่ยว	บริการก่อสร้างโรงแรมและรีสอร์ท บริการขนส่งนักท่องเที่ยว และธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ธุรกิจการพัฒนาวิจัยวิทยาศาสตร์	การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การปลูกป่าไม้ เทคโนโลยีในการเก็บเกี่ยวผลผลิต การแพทย์ และเวชภัณฑ์ การพัฒนาอุตสาหกรรม วิศวกรรมและเทคโนโลยี รวมถึง การวิจัยเกี่ยวกับธรณีวิทยา

ที่มา : MIC Notification 13/2017

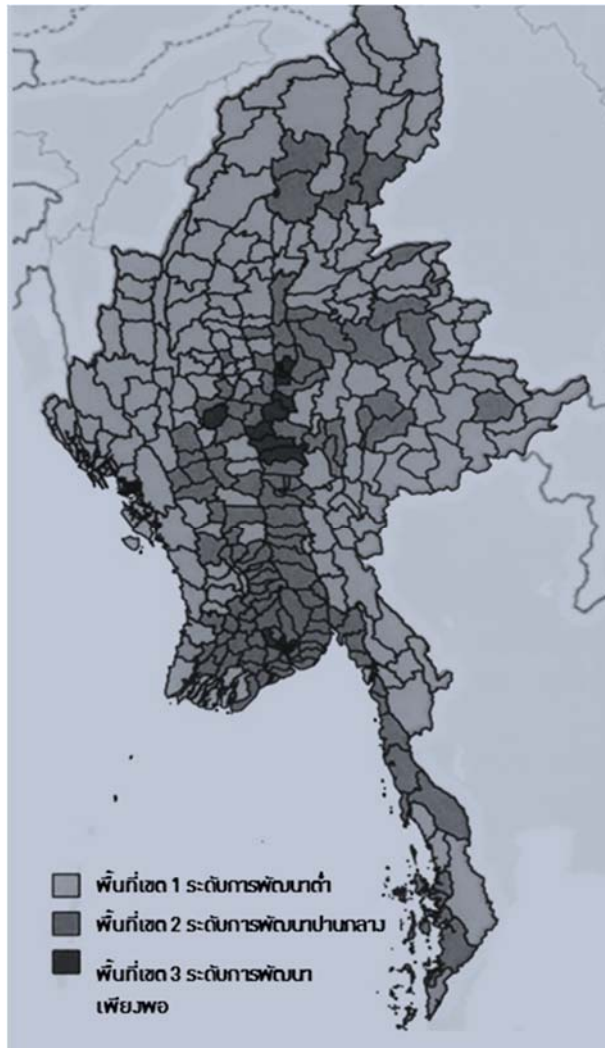
3.7.2 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

คณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission : MIC) ได้ออกประกาศฉบับที่ 10/2017 เพื่อแบ่งพื้นที่ของประเทศตามระดับการพัฒนา ในการให้สิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการลงทุนของเมียนมา ปี 2016 มาตรา 75 (Myanmar Investment Law 2016 section 75)

พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จำแนกเป็น 3 เขต ดังนี้²⁴

- เขต 1: พื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาต่ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น รัฐคะฉิ่น ยกเว้นในเมืองมิตจีนา (Myitkyina) เมืองไว้งมอ (Waingmaw) เมืองโมญิน (Mohnyin) เมืองพะกัน (Hpakant) ซึ่งการลงทุนในเขตนี้ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 7 ปี
- เขต 2: พื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง เช่น เขตพะโค ยกเว้นในเมืองชเวจิ้น (Shwegyin) เมืองโมโย (Monyo) เมืองท่านตะปิ่น (Tantabin) เมืองเจาะจี (Kyaukkyi) และเมืองเปาะคอง (Paukkaun) ซึ่งการลงทุนในเขตนี้ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี
- เขต 3: พื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาเพียงพอ เช่น เมืองในเขตอย่างกึ่งส่วนใหญ่ (ยกเว้นใน 13 เมือง) ซึ่งการลงทุนในเขตนี้ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี

ภาพที่ 3.2 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามระดับการพัฒนา

ที่มา : Directorate of Investment and Company Administration: DICA

²⁴ ดูพื้นที่การแบ่งเขตตามระดับการพัฒนาในระดับเมืองได้ในภาคผนวก

พื้นที่ส่วนใหญ่ในเมียนมา เป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาดำ โดยพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 3 แห่งอยู่ในพื้นที่เขต 1 ซึ่งเป็นเขตระดับการพัฒนาดำ ขณะที่ พื้นที่เขต 3 ที่มีระดับการพัฒนาพอเพียง (ซึ่งเป็นระดับการพัฒนาที่สูงสุด) จะกระจุกอยู่ในย่างกุ้ง และมัณฑะเลย์

3.7.3 สิทธิประโยชน์ในการลงทุน

กฎหมายการลงทุนของเมียนมา 2559 หมวด 18 (Myanmar Investment Law 2016 Chapter 17) ได้มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ในการลงทุน ดังนี้

(1) สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นและหักลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล

- กฎหมายการลงทุนฉบับปัจจุบัน ยกเลิกการให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี แก่กิจการการลงทุนของต่างชาติทุกประเภทตามกฎหมายการลงทุนฉบับปี 2555 (Myanmar Foreign Investment Law 2012) และกำหนดให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวเฉพาะ การลงทุนที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามประกาศของคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (MIC) ฉบับที่ 13/2017 (MIC Notification 13/2017) (ในหัวข้อ 3.7.1) เท่านั้น และการลงทุนที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริม โดยมีการแบ่งเกณฑ์ระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ตามระดับการพัฒนาของพื้นที่ประกาศฉบับที่ 10/2017 (MIC Notification 10/2017) ของคณะกรรมการการลงทุนของเมียนมา (MIC) (ดูหัวข้อ 3.7.2) ซึ่งมีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 7, 5 และ 3 ปีสำหรับเขต 1, 2 และ 3 ตามลำดับ
- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับการนำผลกำไรมาลงทุนต่อเป็นระยะเวลา 1 ปี
- หักลดหย่อนค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง
- สามารถนำค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยและพัฒนาลดหย่อนภาษีเงินได้

(2) สิทธิประโยชน์ในการงดเว้นอากรขาเข้าและภาษีภายในประเทศอื่นๆ

- ยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร รวมถึงส่วนประกอบและอะไหล่ วัสดุและเครื่องมือในการก่อสร้าง ในช่วงระยะเวลาการก่อสร้างหรือขยายธุรกิจ
- ยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง เพื่อใช้ในธุรกิจที่มุ่งเน้นสำหรับการส่งออก และการผลิตสินค้าขั้นสุดท้าย สำหรับการส่งออก
- คืนภาษีอากรขาเข้าและภาษีการค้า สำหรับสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง สำหรับการผลิตสินค้าขั้นสุดท้าย

บทที่ 4 พื้นที่เป้าหมายในการลงทุน

4.1 เมืองที่เป็นเป้าหมายในการลงทุน

เมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากที่สุดของเมียนมาคือ ย่างกุ้ง และมันตะเลย์ โดยย่างกุ้ง²⁵ เป็นเมืองที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด (ประมาณ 7.3 ล้านคน) และสัดส่วนของจีดีพีมากกว่าร้อยละ 23 ของประเทศ²⁶ และเป็นเมืองที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด จึงทำให้กลายเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน การขนส่ง และการศึกษาของประเทศ ทั้งนี้ โอกาสทางธุรกิจที่สำคัญในย่างกุ้ง เช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง ธุรกิจเกี่ยวกับไลฟ์สไตล์ และธุรกิจโลจิสติกส์

มันตะเลย์ เป็นเมืองใหญ่อันดับสอง โดยมีจำนวนประชากรประมาณ 6.2 ล้านคน และมีสัดส่วนของ GDP คิดเป็นร้อยละ 15 ของประเทศ²⁷ นอกจากนี้ มันตะเลย์มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง โดยอยู่ใจกลางของประเทศเมียนมา ทำให้สามารถเชื่อมโยงการขนส่งไปยังเมืองย่างกุ้ง ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นคู่ค้าสำคัญของประเทศ (คือ จีนและอินเดีย) เศรษฐกิจของมันตะเลย์ยังคงพึ่งพาภาคการเกษตรเป็นหลัก โดยมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว และถั่ว ทั้งนี้ โอกาสทางธุรกิจที่สำคัญในมันตะเลย์ เช่น ธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจโลจิสติกส์ และธุรกิจการเกษตร

ภาพที่ 4.1 ที่ตั้งเมืองสำคัญของเมียนมา

ที่มา: คณะผู้วิจัย

²⁵ ย่างกุ้ง เคยเป็นเมืองหลวงของเมียนมาจนกระทั่งปี 2549

²⁶ JICA

²⁷ Mandalay Region of Commerce and Industry

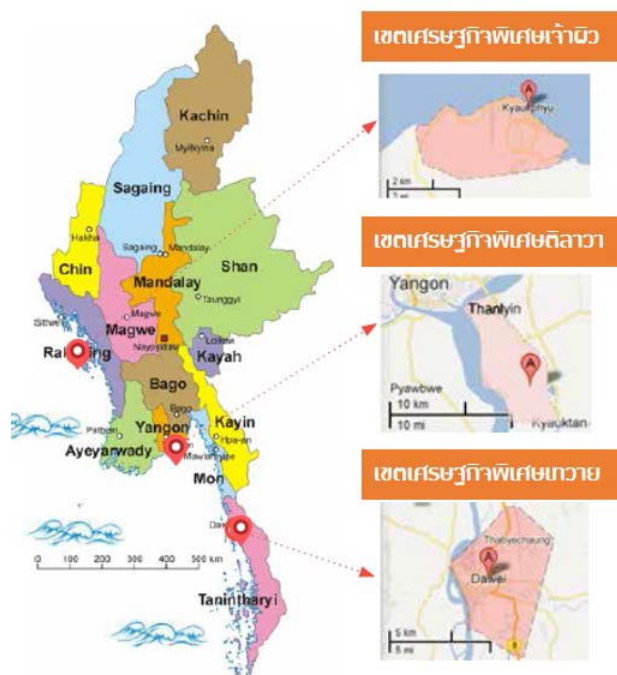
4.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ)

รัฐบาลเมียนมาได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ มุ่งเน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆ เช่น บริการโลจิสติกส์ โกดังเก็บของ ที่พักอาศัย ธนาคาร และโรงเรียนนานาชาติ เป็นต้น

ในปัจจุบัน เมียนมาได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่ง ได้แก่

1. เขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิว (Kyaukphyu) ตั้งอยู่ห่างจากเมืองย่างกุ้งไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ 400 กิโลเมตร ในเมืองเจ้าผิว รัฐยะไข่ มีขนาดพื้นที่ 120 ตารางกิโลเมตร ซึ่งรัฐบาลเมียนมาได้อนุมัติการจัดตั้งในปี 2558 และคาดว่าจะใช้เวลาในการพัฒนาโครงการแล้วเสร็จทั้งหมดราว 20-30 ปี โดยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลเมียนมา และจีน
2. เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa) ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของย่างกุ้งประมาณ 25 กิโลเมตร ริมแม่น้ำย่างกุ้ง มีขนาดพื้นที่ 250 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันพื้นที่โซน A เฟส1 ได้เปิดดำเนินการแล้ว โดยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลเมียนมา และญี่ปุ่น
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei) ตั้งอยู่ห่างจากเมืองย่างกุ้งไปทางตอนใต้ 614.3 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่เมืองทวาย ภูมิภาคตะนาวศรี มีขนาดพื้นที่ 250 ตารางกิโลเมตร ซึ่งในปัจจุบัน ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการ โดยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลเมียนมา ไทย และ ญี่ปุ่น

ภาพที่ 4.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษของเมียนมา

ที่มา: Doing Business in Myanmar 2016, PWC

4.2.1 ข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษที่น่าสนใจ

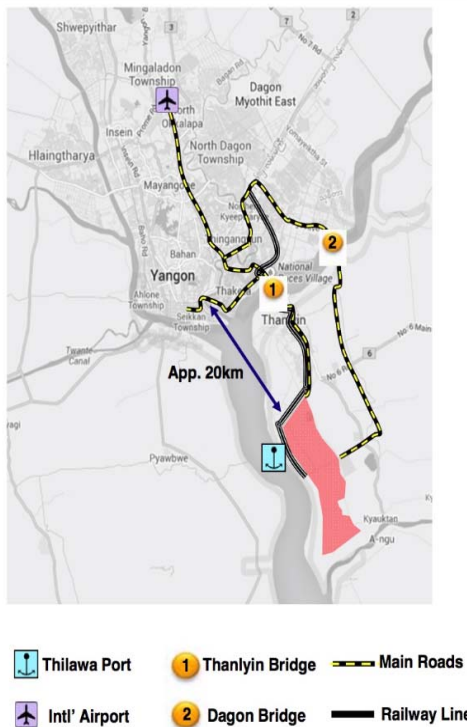
ในปัจจุบัน เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เปิดดำเนินการแล้วมีเพียง เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา ดังนั้น ในส่วนนี้จึงขอล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวาเท่านั้น

- เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa Special Economic Zone)

เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรกของเมียนมาและมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อม หากโครงการเสร็จสมบูรณ์จะมีพื้นที่รวมมากกว่า 2,400 เฮกตาร์ โดยพื้นที่โซน A มีพื้นที่ 405 เฮกตาร์ ซึ่งพัฒนาแล้วเสร็จและเริ่มเปิดดำเนินการในปลายปี 2559 และเริ่มทำการพัฒนาในพื้นที่โซน B เฟส 1 ขนาดพื้นที่ 101 เฮกตาร์ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในช่วงกลางปี 2561

เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวาตั้งอยู่ห่างจากกรุงย่างกุ้ง 25 กิโลเมตร มีความสะดวกสบายทั้งการขนส่งทางบกที่มีถนนเชื่อมต่อไปยังตัวเมืองย่างกุ้ง สนามบิน และท่าเรือ และทางน้ำตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือน้ำลึกติลาวา ทำให้สามารถส่งสินค้าออกไปยังประเทศต่างๆ ได้อย่างสะดวก จึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพรองรับอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ การที่เขตเศรษฐกิจติลาวาตั้งอยู่ใกล้กับย่างกุ้ง ทำให้อยู่ในพื้นที่ที่มีปริมาณแรงงานจำนวนมากและมีตลาดขนาดใหญ่ในประเทศรองรับ

ภาพที่ 4.3 ที่ตั้งของเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

ที่มา: เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบไฟฟ้าที่มีโรงไฟฟ้าจากแก๊สธรรมชาติขนาด 50 เมกะวัตต์ มีระบบผลิตน้ำประปา การบำบัดน้ำเสีย (ดูตารางที่ 4.1) และโครงข่ายถนนที่เชื่อมโยงทั้งสนามบินและท่าเรือ ทำให้การขนส่งสินค้าและวัตถุดิบเป็นไปได้อย่างสะดวกสบาย โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น ในส่วนของรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่สำคัญสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 ระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

โครงสร้างพื้นฐาน	รายละเอียด
ระบบผลิตน้ำประปา	6,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน
ระบบการบำบัดน้ำเสีย	4,800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน
ปริมาณแหล่งจ่ายไฟ	สายจ่ายไฟ 33 กิโลวัตต์
ระบบการสื่อสาร	Optical fiber cable
ระบบการบำบัดขยะมูลฝอย	โดยบริษัทญี่ปุ่น
การศึกษา	โดยบริษัทญี่ปุ่น
โครงสร้างพื้นฐานไฟฟ้าโดยรอบ	แหล่งจ่ายไฟ 50MW

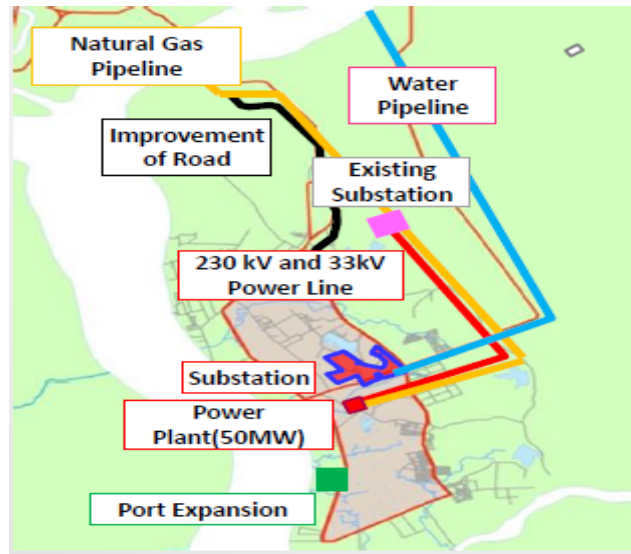
ที่มา เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2560)

ตารางที่ 4.2 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่สำคัญในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

รายละเอียด	ค่าใช้จ่าย
ค่าใช้จ่ายในการเชื่อมโยงระบบน้ำประปา (สำหรับปริมาณการใช้น้ำ ลบ.ม. ต่อ 24 ชั่วโมง)	(เหรียญสหรัฐฯ)
0-60	10,000
61-120	50,000
121-180	100,000
มากกว่า 180	ขึ้นอยู่กับเจรจาต่อรอง
ค่าน้ำประปา(ต่อ ลบ.ม.)	(เหรียญสหรัฐฯ)
0-60	0.6
61-120	0.7
121-180	0.8
มากกว่า 180	ขึ้นอยู่กับเจรจาต่อรอง
ค่าไฟฟ้า (คิดตามหน่วยการใช้ไฟฟ้า kWh/เดือน)	(ค่าไฟฟ้าต่อหน่วย kWh:จ๊าด)
0-500	75
501-10,000	100
10,001-50,000	125
50,000-200,000	150
200,001-300,000	125
มากกว่า 300,000	100
อัตราค่าเช่าที่ดินระยะยาวต่อตารางเมตร	(เหรียญสหรัฐฯ)
พื้นที่โซน A (ระยะเวลาการเช่าถึงปี 2607)	80
พื้นที่โซน B (ระยะเวลาการเช่าถึงปี 2610)	83

ที่มา : Cost of Doing Business in Myanmar 2017, Directorate of Investment and Company Administration, Japan International Cooperation Agency และ Myanmar Survey Research

ภาพที่ 4.4 ระบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

ที่มา: เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายสำหรับการลงทุน คือ อุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค ปัจจุบันพื้นที่การลงทุนระยะการพัฒนานาที 1 ได้เปิดให้บริการ และมีนักลงทุนทั้งหมดจำนวน 87 ราย โดยพื้นที่โซน A มีอัตราการเข้าพื้นที่ที่ร้อยละ 95 ในขณะที่พื้นที่โซน B ยังไม่เปิดดำเนินการ แต่มีอัตราการเข้าพื้นที่แล้วร้อยละ 11

นอกจากนี้ ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษยังมีศูนย์บริการการลงทุนแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เช่น หน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงแรงงาน กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการก่อสร้าง กรมสรรพากร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ ธนาคารกลางเมียนมา จึงทำให้การจัดตั้งธุรกิจและขอใบอนุญาตในการลงทุนต่างๆ สามารถทำได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทันที

4.2.2 สิทธิประโยชน์ในการลงทุนภายใต้กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ภายใต้กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2557 (Myanmar Special Economic Zone Law 2014) นักลงทุนจะได้รับการอำนวยความสะดวก และสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่งของเมียนมา ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย และเขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิว

พื้นที่การใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจำแนกเป็น 3 เขต²⁸ ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการลงทุนที่แตกต่างกัน ได้แก่

²⁸ กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2557 หมวด 1 มาตรา 3

1. เขตฟรีโซน (Free Zones) เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งออก โดยมุ่งเน้นการลงทุนในกิจกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก การขนส่ง และการค้าส่ง
2. เขตส่งเสริม (Promotion Zones) เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมการผลิตที่เน้นตลาดในประเทศ หรือตลาดในเขตเศรษฐกิจพิเศษเอง โดยเน้นการลงทุนในกิจกรรมการผลิต กิจกรรมค้าปลีก การธนาคาร ประกันภัย โรงเรียน โรงพยาบาล รวมถึง สถานที่พักผ่อน ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. เขตอื่นๆ (Other Zone) เป็นพื้นที่ที่มีการกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่โดยดุลยพินิจของรัฐบาล

สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล และการยกเว้นภาษีสินค้านำเข้า ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สิทธิประโยชน์	สิทธิที่ได้รับ	เขตฟรีโซน	เขตส่งเสริม	ผู้พัฒนาพื้นที่
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยกเว้นภาษีเงินได้	7 ปี	5 ปี	8 ปี
	ลดอัตราภาษีร้อยละ 50 หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาลดหย่อนภาษีเงินได้	5 ปี	5 ปี	5 ปี
	ลดอัตราภาษีร้อยละ 50 สำหรับการนำผลกำไรมาลงทุนต่อ หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาลดหย่อนภาษีร้อยละ 50	5 ปี	5 ปี	5 ปี
ภาษีขาเข้า	การนำเข้าวัสดุก่อสร้างและเครื่องจักร	ยกเว้นภาษี	ยกเว้นภาษี 5 ปีและลดภาษีในอัตราร้อยละ 50 อีก 5 ปี	ยกเว้นภาษี
	การนำเข้าวัตถุดิบ	ยกเว้นภาษี	จ่ายภาษีปกติ แต่สามารถขอคืนภาษีได้สำหรับการผลิตสินค้าขั้นสุดท้ายและสินค้ากึ่งสำเร็จรูป (semi-finished goods)	-

ที่มา: Myanmar Special Economic Zone Law 2014

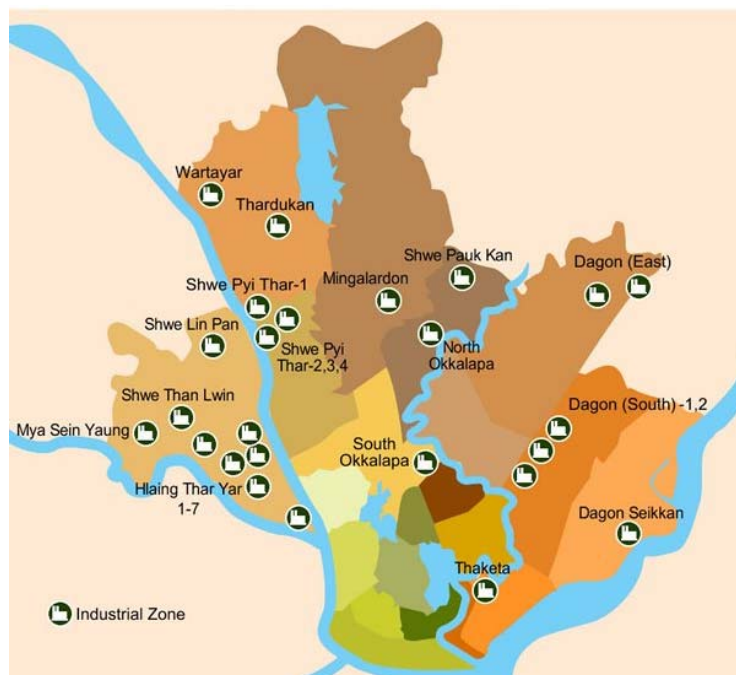
นอกจากนี้ นักลงทุนที่ต้องการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถติดต่อและขอรับการอนุมัติการลงทุนกับคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ทันที ซึ่งแตกต่างจากการลงทุนโดยทั่วไปที่นักลงทุนต้องได้รับการอนุมัติการลงทุนจาก คณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ (Directorate of Investment and Company Administration: DICA) และคณะกรรมการว่าด้วยการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC) ทำให้การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีขั้นตอนการลงทุนที่ยุ่งยากน้อยกว่าและสะดวกรวดเร็วกว่า

4.3 นิคมอุตสาหกรรม

นักลงทุนต่างชาติมักเข้าไปลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานในนิคมอุตสาหกรรมมีความพร้อมมากกว่านอกนิคมอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมส่วนมากกระจุกตัวอยู่ในเมืองย่างกุ้ง (ประมาณ 20 แห่ง)²⁹ (ดูภาพที่ 4.5) และกระจายอยู่ตามเมืองสำคัญ เช่น มัณฑะเลย์ และพะโค

ตัวอย่างของนิคมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในเมืองย่างกุ้ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน และในเมืองมัณฑะเลย์ เช่น เขตอุตสาหกรรมเมียวทา

ภาพที่ 4.5 นิคมอุตสาหกรรมภายในเมืองย่างกุ้ง

ที่มา : HKTDC Research (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2559)

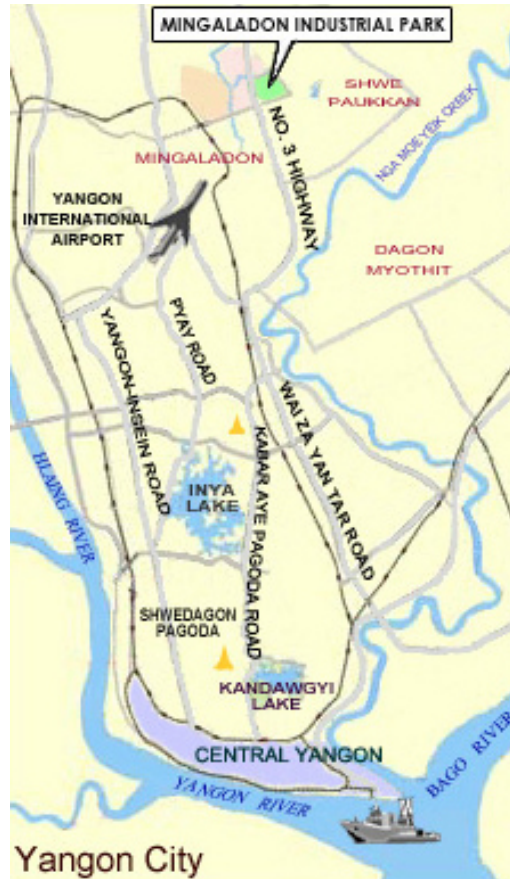
4.3.1 นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน (Mingalardon Industrial Park)

นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน ตั้งอยู่ห่างจากกรุงย่างกุ้งไปทางทิศเหนือ 20 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากท่าเรือย่างกุ้ง 24 กิโลเมตร นับเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในเมียนมาที่มีมาตรฐานระดับสากล ซึ่งพัฒนาโดยบริษัทมิตรสุขของญี่ปุ่น และกรมพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย (DUHD) ของกระทรวงการก่อสร้างของเมียนมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ

²⁹ ดูรายละเอียดได้ที่ <http://myanmarindustries.org/index.php/home-2/38-myanmar-industries/industrial-zones/239-industrial-zones-yangon>

ในปัจจุบัน การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอนอยู่ภายใต้การดำเนินการของกรมพัฒนาเมือง และที่อยู่อาศัย (DUHD) และบริษัทเคพเวนเจอร์ (Kepventure) ของสิงคโปร์³⁰ และการบริหารจัดการโครงการโดยบริษัท โตเกียวเอนเตอร์ไพรส์ (Tokyo Enterprises)³¹

ภาพที่ 4.6 ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน

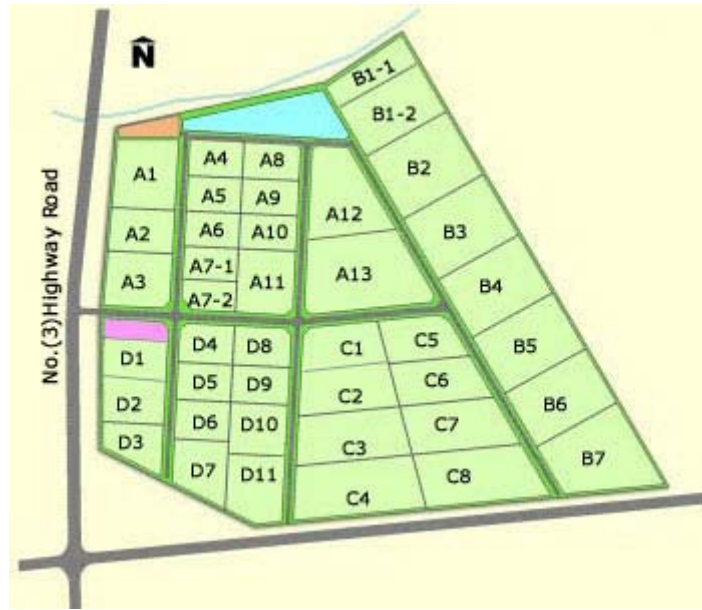
ที่มา: นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน

การเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม สามารถทำสัญญาพื้นที่เช่าระยะยาวจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2591 (ประมาณ 30 ปี) โดยมีพื้นที่ให้เช่าทั้งหมดประกอบด้วย 41 แปลง (1-4 เฮกเตอร์ต่อแปลง) และมีเนื้อที่ทั้งหมด 184.01 เอเคอร์ (ภาพที่ 4.7)

³⁰ บริษัท Mingaladon Industrial Park Co.,Ltd เป็นการร่วมทุนระหว่าง DUHD (สัญชาติเมียนมา) ซึ่งถือหุ้นอยู่ในสัดส่วน 88.9 และ Kepventure (สัญชาติสิงคโปร์) ซึ่งถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 11.1

³¹ <http://www.mingaladon.com/introduction.htm>

ภาพที่ 4.7 แปลงพื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรม

ที่มา: นิคมอุตสาหกรรมมิ่งกะลาดอน

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการต่างชาติมากกว่า 31 รายในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมการผลิต เช่น เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า เครื่องหนัง อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน พลาสติก และอาหาร โดยผู้ประกอบการมีทั้งขนาดใหญ่ (ซึ่งจ้างงานมากกว่า 1,000 คน) ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ตารางที่ 4.4)

หากจำแนกตามสัญชาติผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการจากญี่ปุ่นมีจำนวนมากที่สุด (12 ราย) รองลงมาคือ ฮองกง (11 ราย) เกาหลีใต้ (3 ราย) และจีน (2 ราย)

ตารางที่ 4.4 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมมิ่งกะลาดอน

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเทศ	สินค้า
1	Ajinomoto	ญี่ปุ่น	เครื่องปรุงรส
2	Htet Pyae Phyo	ญี่ปุ่น	ชิ้นส่วนเลนส์
3	Tah Hsin	ฮองกง	เครื่องนุ่งห่ม
4	Golden Glory	สิงคโปร์	เครื่องใช้ไฟฟ้า
5	Postarion	ญี่ปุ่น	เครื่องนุ่งห่ม
6	TI Garment	ญี่ปุ่น	เครื่องนุ่งห่ม
7	Famoso Clothing	ญี่ปุ่น	เครื่องนุ่งห่ม
8	Asia Optical	ฮองกง	ชิ้นส่วนเลนส์
9	Myanmar DYC	เกาหลีใต้	รองเท้า
10	Sunflower Lace	ฮองกง	เครื่องนุ่งห่ม
11	Shokosha	ญี่ปุ่น	นาฬิกา

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเทศ	สินค้า
12	Rohto-Mentholatum	ญี่ปุ่น	เครื่องสำอางค์
13	Linda Fashion	ฮ่องกง	เครื่องนุ่งห่ม
14	Wedtex Fashion	ฮ่องกง	เครื่องนุ่งห่ม
15	Tokyo In	ญี่ปุ่น	เครื่องนุ่งห่ม
16	Luxen International	จีน	เบ็ดตกปลา
17	Unitec International	จีน	เครื่องใช้ไฟฟ้า
18	URC Myanmar	ฟิลิปปินส์	อาหาร
19	Mac DO	เกาหลีใต้	ผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผม
20	EMC	ฮ่องกง	กระเป๋ากถือ
21	Sinobest Jewelry	ฮ่องกง	การชุบโลหะ
22	Hon Chuan (Myanmar)	หมู่เกาะเคย์แมน	ขวด ผาขวด
23	Designtime Myanmar	ฮ่องกง	ชิ้นส่วนนาฬิกา
24	Hua Tai Enterprise	ฮ่องกง	การชุบโลหะ
25	Honeys	ญี่ปุ่น	เครื่องนุ่งห่ม
26	Oji Gs Packaging	ญี่ปุ่น	บรรจุภัณฑ์
27	IIDA Electronic (Myanmar)	ญี่ปุ่น	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
28	William (Myanmar)	ฮ่องกง	เครื่องนุ่งห่ม
29	JCK (Myanmar)	ฮ่องกง	เครื่องนุ่งห่ม
30	Matsuya R&D	ญี่ปุ่น	เครื่องมือแพทย์
31	SMK Mingaladon	เกาหลีใต้	เครื่องนุ่งห่ม

ที่มา : นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2560)

นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน นับเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของเมียนมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ในด้านไฟฟ้า นิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ห่างจากสถานีไฟฟ้าย่อยในการผลิตไฟฟ้า ประมาณ 7 กิโลเมตร มีสถานีรับส่งสัญญาณไฟฟ้ารองรับปริมาณไฟฟ้าขนาด 20 MW ภายในนิคมอุตสาหกรรม โดยซื้อไฟฟ้าผ่านผู้ให้บริการหลักคือ Yangon Electric Supply Corporation (YESC)
- ในด้านน้ำประปา นิคมอุตสาหกรรมมีบ่อกักเก็บน้ำที่มีความลึก 150 เมตร เป็นจำนวน 15 บ่อ ทำการส่งน้ำประปาผ่านทางน้ำประปาใต้ดิน โดยรองรับปริมาณการใช้น้ำสูงสุด 5,000 ลบ.ม. ต่อวัน โดยทางนิคมอุตสาหกรรมเป็นผู้ให้บริการน้ำประปาภายในนิคมอุตสาหกรรมเอง ในพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมไม่พบปัญหาน้ำท่วม แต่ยังมีปัญหาน้ำท่วมรอบนอกนิคมอุตสาหกรรมอยู่บ้าง

- การเชื่อมต่อถนน รัฐบาลมีแผนพัฒนาทางด่วนในกรุงย่างกุ้ง ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับนิคมอุตสาหกรรม มูลค่าโครงการ 620 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯในรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP)

สำหรับค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน

รายการ	ค่าใช้จ่าย
ค่าใช้จ่ายสำหรับสิทธิในการใช้ที่ดิน	68 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตารางเมตร (สำหรับการเช่าระยะยาว จนถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2591)
ภาษีที่ดิน	0.345 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตารางเมตร ต่อปี
ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ	0.0046 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตารางเมตร ต่อเดือน
ค่าน้ำประปา (รวม ค่าใช้จ่ายบำบัดน้ำเสีย)	0.05 เหรียญสหรัฐฯต่อลูกบาศก์เมตร
ค่าไฟฟ้า	0.06 เหรียญสหรัฐฯ (1-500 กิโลวัตต์-ชั่วโมง) 0.08 เหรียญสหรัฐฯ (501-1,000 กิโลวัตต์-ชั่วโมง) 0.11 เหรียญสหรัฐฯ (1,001-50,000 กิโลวัตต์-ชั่วโมง) 0.13 เหรียญสหรัฐฯ (50,001-200,000 กิโลวัตต์-ชั่วโมง) 0.11 เหรียญสหรัฐฯ (200,001-300,00 กิโลวัตต์-ชั่วโมง) 0.08 เหรียญสหรัฐฯ (มากกว่า 300,000 กิโลวัตต์-ชั่วโมง)

ที่มา: นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2560)

นอกจากความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว นิคมอุตสาหกรรมยังให้บริการช่วยเหลือผู้เช่าพื้นที่ในการจัดตั้งธุรกิจใหม่ในเมียนมา เช่น การจัดเตรียมเอกสาร การเปิดบัญชีธนาคาร การขอใบอนุญาต คำแนะนำด้านกฎหมาย การเงิน การตรวจสอบบัญชี การก่อสร้างในรูปแบบการจัดหาผู้รับเหมาหรือผู้จัดการโครงการ การจัดหาแรงงาน และการขอใบอนุญาตและจัดหาที่พักให้กับแรงงานต่างชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับนักลงทุนต่างชาติที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการลงทุนในเมียนมา

โดยสรุป ข้อได้เปรียบของการลงทุนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมิงกะลาดอนคือ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งแรงงาน คือพื้นที่เมืองย่างกุ้งซึ่งมีจำนวนประชากรมาก มีโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับทั้งระบบไฟฟ้าและน้ำประปา อยู่ไม่ไกลจากสนามบินและท่าเรือทำให้การเดินทางและขนส่งสินค้าเป็นไปได้โดยสะดวก มีการบริหารจัดการที่ดีทำให้ผู้เช่าสามารถเริ่มก่อสร้างโรงงานได้อย่างรวดเร็ว มีบริการให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ผู้เช่า และมีสัญญาเช่าที่ดินระยะยาวประมาณ 30 ปี แต่ข้อเสียคือ ค่าเช่าพื้นที่ที่ค่อนข้างสูงกว่านิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ ในย่างกุ้ง

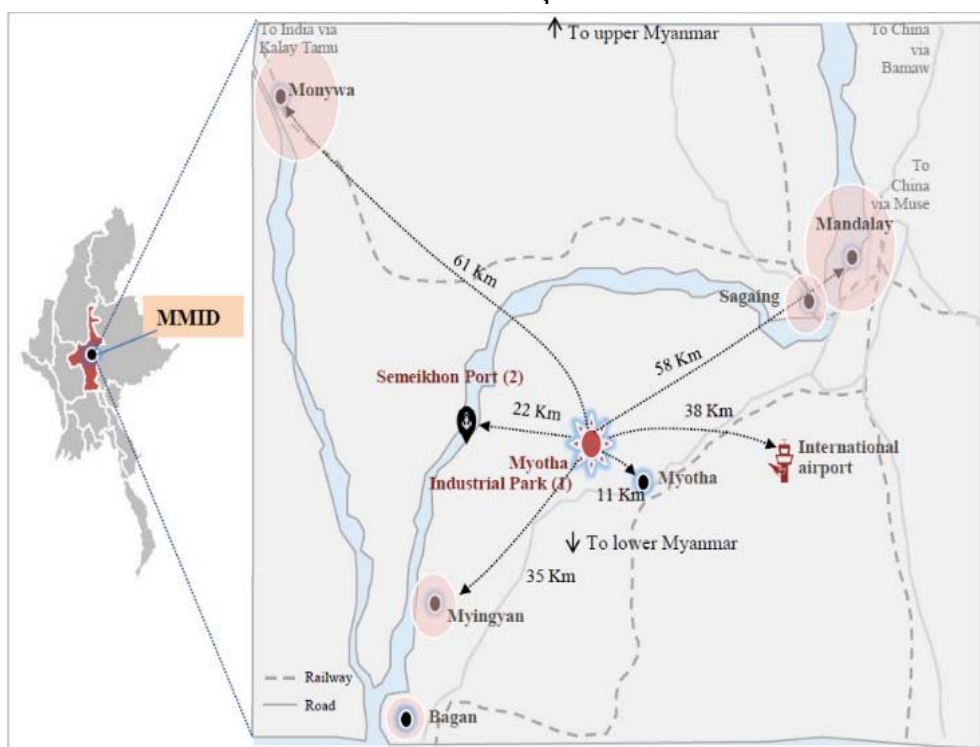
4.3.2 เขตอุตสาหกรรมเมียวทา (Myotha Industrial Park)

เขตอุตสาหกรรมเมียวทา เป็นโครงการที่ผนวกรวมเขตอุตสาหกรรมเข้ากับการสร้างเมืองใหม่ของมณฑลเยลี่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 11,405 เอเคอร์ ห่างจากเมืองมณฑลเยลี่ 38 กิโลเมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และมีโครงการสร้างท่าเรือที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำอิรวดีบนพื้นที่ 380 เอเคอร์ ซึ่งห่างจากเขตอุตสาหกรรมเมียวทา เป็นระยะทาง 23 กิโลเมตร (ภาพที่ 4.8)

นิคมอุตสาหกรรมเมียวทา เป็นโครงการร่วมกันระหว่างรัฐบาลของภูมิภาคมณฑลเยลี่ (Mandalay Region Government: MRG) ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน และบริษัทพัฒนาอุตสาหกรรมเมียวทา (Mandalay Myotha Industrial Development Public Co.: MMID) ซึ่งเป็นผู้พัฒนาโครงการ

ภายในนิคมอุตสาหกรรมประกอบด้วย เขตอุตสาหกรรม ท่าเรือ สนามกอล์ฟ และที่พักขนาดใหญ่ เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเมืองใหม่ที่มีศักยภาพในภูมิภาคมณฑลเยลี่

ภาพที่ 4.8 ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา

ที่มา: เขตอุตสาหกรรมเมียวทา

สิทธิการเช่าที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมเมียวทาคือ 50 ปี และขยายเวลาได้ 2 ครั้งๆ ละ 10 ปี (รวมทั้งสิ้น 70 ปี) โดยธุรกิจเป้าหมายในนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา เช่น

- ธุรกิจบริการภายในนิคมอุตสาหกรรม เช่น บริการด้านโลจิสติกส์ คลังสินค้า การค้า (trading) และ บริการโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

- อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น หรือใช้เทคโนโลยีไม่สูง เช่น เครื่องนึ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน วัสดุก่อสร้าง เกษตรแปรรูป อาหารแปรรูป และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากป่าไม้
- อุตสาหกรรมที่ใช้ทุนเข้มข้น หรือใช้เทคโนโลยีสูง เช่น การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเครื่องจักร และพลังงานทดแทน
- ธุรกิจบริการทางธนาคาร การเงิน และการประกันภัย

ปัจจุบัน นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา เช่น

- Yunna Dingwand Biscuit จากประเทศจีน ผลิตบิสกิต
- Japfa Poultry Feed จากประเทศอินโดนีเซีย ผลิตอาหารสัตว์
- Lotus Plywood จากฮ่องกง ผลิตไม้อัด
- Pacific Electric Concrete Product (PECP) จากประเทศไทย ผลิตเสาไฟฟ้าคอนกรีต
- รัฐบาลท้องถิ่นของเมืองเป่าซาน (Baoshan) มณฑลยูนนานลงนามในสัญญาเช่าพื้นที่ 313 เฮกตาร์กับนิคมอุตสาหกรรมเพื่อสร้างเขตเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศซึ่งดำเนินการโดยบริษัท Baoshan Tengchong-Mandalay Myotha เพื่อให้ให้นักลงทุนท้องถิ่นจากเมืองเป่าซานมีแหล่งผลิตทางเลือกในนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา โดยได้รับการยกเว้นค่าเช่าที่ดินและอาคารสำหรับการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมเมียวทา³²

ในอนาคต นิคมอุตสาหกรรมเมียวทามีแผนจะจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service) เพื่อที่นักลงทุนจะได้ไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานตัวแทนของ DICA เพื่อขอใบอนุญาตเกี่ยวกับการลงทุน

³² ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

บทที่ 5 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา

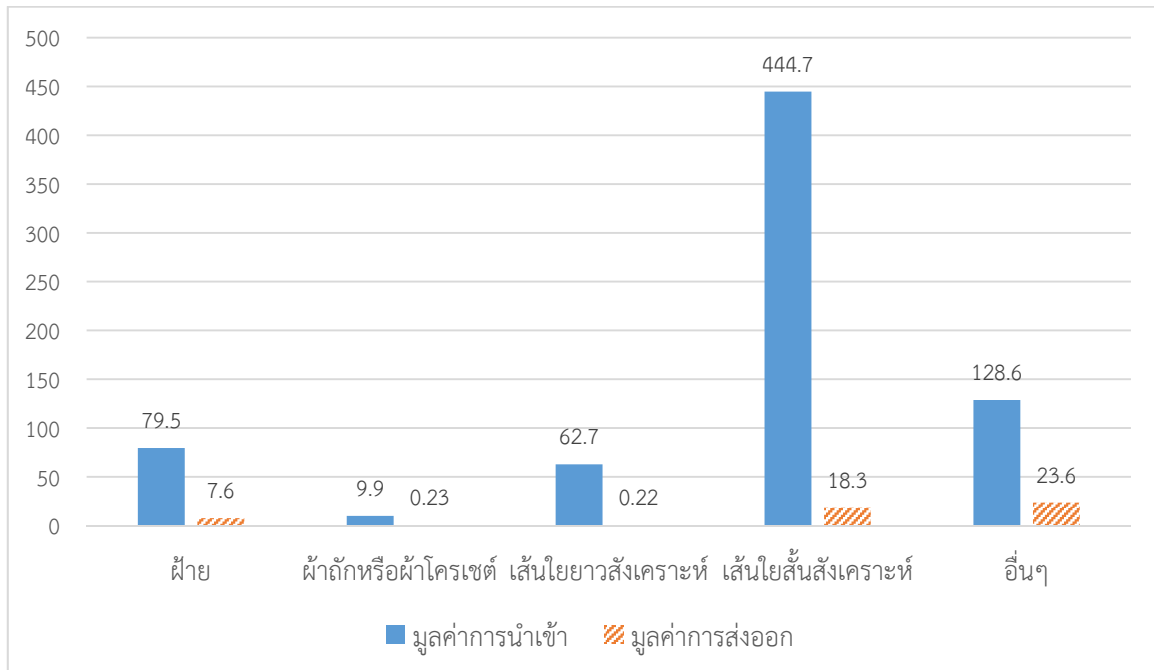
5.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

เมียนมามีอุตสาหกรรมต้นน้ำอยู่น้อยมาก และอุตสาหกรรมกลางน้ำมีน้อยและคุณภาพไม่สูง ในส่วนของอุตสาหกรรมปลายน้ำ มีโรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ทำกิจกรรมที่ไม่มีมูลค่าเพิ่มสูงมากนัก เน้นเพียงการตัด เย็บ และบรรจุ (cut-make-pack) โดยโรงงานขนาดใหญ่มักเป็นการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งเข้ามาลงทุนในเมียนมาเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออก เนื่องจากความได้เปรียบด้านกำลังแรงงานจำนวนมาก ค่าจ้างแรงงานต่ำที่สุดในอาเซียน รวมทั้ง การได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหภาพยุโรป

อุตสาหกรรมสิ่งทอในเมียนมายังไม่พัฒนานัก ทำให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มต้องนำเข้าสิ่งทอจำนวนมาก ในปี 2559 มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอทั้งสิ้น 725 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นการนำเข้าเส้นใยสังเคราะห์ (445 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ขณะที่ มูลค่าการส่งออกสิ่งทอเพียง 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ภาพที่ 5.1)

ภาพที่ 5.1 มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมสิ่งทอเมียนมา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2559

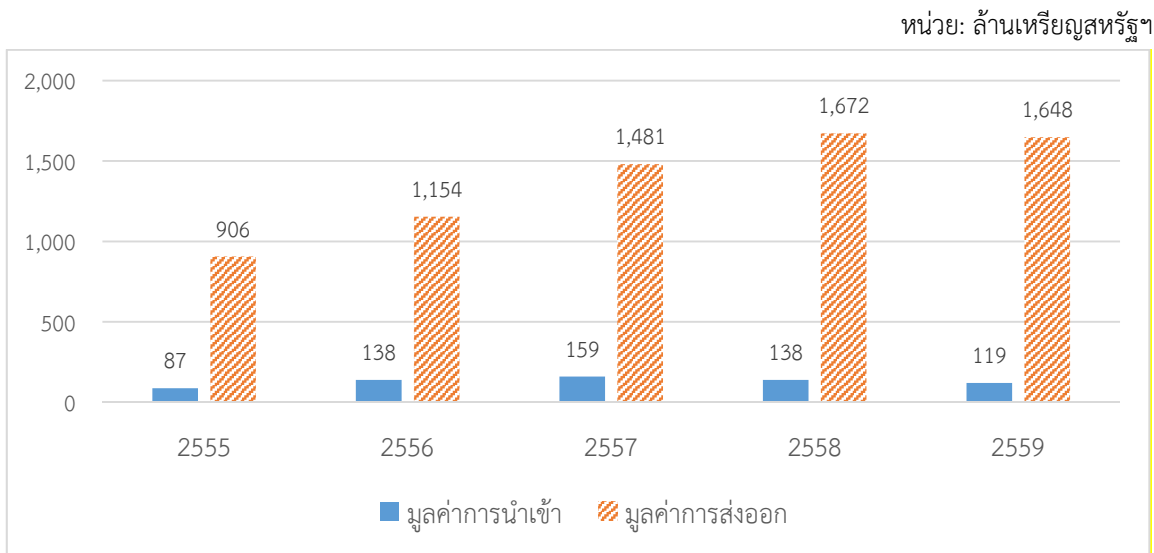
หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา: คำนวณจาก ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ในช่วงปี 2555-2558 มูลค่าการส่งออกเครื่องนุ่งห่มของเมียนมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) สูงถึงร้อยละ 12.7 ในปี 2559 เมียนมามีมูลค่าการส่งออกเครื่องนุ่งห่ม 1,648 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งปรับตัวลดลงเล็กน้อย (คิดเป็นอัตราการหดตัวร้อยละ 1.4) ส่วน มูลค่าการนำเข้ามีเล็กน้อยเพียง 119 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ภาพที่ 5.2)

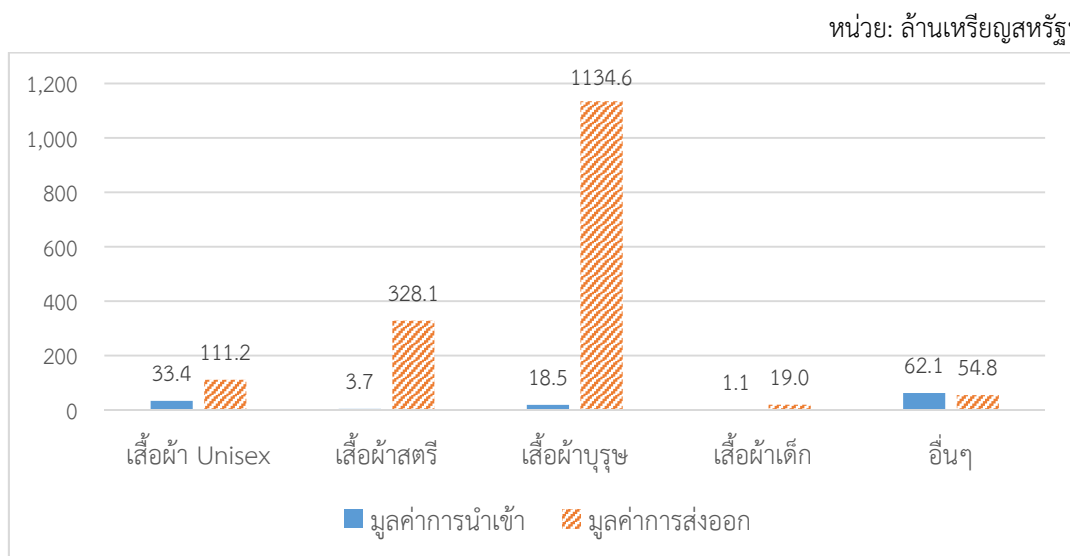
ภาพที่ 5.2 มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเมียนมา ปี 2555-2559

ที่มา: คำนวณจาก ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

ในปี 2559 เครื่องนุ่งห่มที่เมียนมาส่งออกส่วนใหญ่เป็น เสื้อผ้าบุรุษ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เสื้อผ้าสตรี (ร้อยละ 20) และเสื้อผ้าแบบ unisex (ร้อยละ 7) (ภาพที่ 5.3)

ภาพที่ 5.3 มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเมียนมา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2559

ที่มา: คำนวณจาก ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

สำหรับตลาดส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มของเมียนมานั้น ตลาดหลัก ได้แก่ ญี่ปุ่น โดยมีสัดส่วนสูงถึงเกือบหนึ่งในสามของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ร้อยละ 32) รองลงมาคือ สหภาพยุโรป (ร้อยละ 27) และเกาหลีใต้ (ร้อยละ 15) (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 ตลาดส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่ม 10 อันดับแรก ในปี 2559

ลำดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	ญี่ปุ่น	488.7	31.6
2	เกาหลีใต้	237.1	15.3
3	เยอรมนี	136.8	8.8
4	จีน	98.7	6.4
5	สหรัฐอเมริกา	72.2	4.7
6	สิงคโปร์	67.5	4.4
7	สเปน	49.6	3.2
8	อังกฤษ	42.8	2.8
9	เนเธอร์แลนด์	37.1	2.4
10	อิตาลี	30.3	2.0
	อื่นๆ	287	17.4
	รวม	1,647.7	100.0

ที่มา : ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

สำหรับตลาดเครื่องนุ่งห่มในประเทศนั้น เมียนมาเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมาก และการแข่งขันยังไม่สูง ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่สนใจทำการค้าเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา ควรมุ่งเป้าที่ชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ เช่น ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ และเนปิดอว์

5.2 นโยบายและสิทธิประโยชน์ส่งเสริม

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม เป็นอุตสาหกรรมส่งออกหลักที่สำคัญของประเทศที่รัฐบาลส่งเสริมเพื่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศ และดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งรัฐบาลระบุไว้ในยุทธศาสตร์การส่งออกชาติ (National Export Strategy: NES) ระยะ 5 ปี ในปี 2558

ในส่วนของภาคเอกชน สมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มเมียนมา (Myanmar Garment Manufacturers Association: MGMA) ร่วมมือกับองค์กรจากต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เพื่อ

พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของเมียนมา โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในระยะ 10 ปี (2015-2024) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าของอุตสาหกรรมให้เป็น 8-10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2563

ภายใต้กฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2559 อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้การส่งเสริม ดังนั้น นักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3, 5 หรือ 7 ปี ขึ้นกับพื้นที่ที่เข้าไปลงทุน โดยจะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นมากที่สุด 7 ปีหากลงทุนในพื้นที่ทุรกันดาร และน้อยที่สุด 3 ปีหากลงทุนในพื้นที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อม (ดูรายละเอียดในหัวข้อ “นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์การลงทุน”) ทั้งนี้ นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าไปลงทุนโดยเป็นเจ้าของกิจการเองทั้งหมด หากได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมาธิการว่าด้วยการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC)

5.3 กฎระเบียบที่สำคัญสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

ในการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มนั้น นักลงทุนต่างชาติต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั่วไป เช่น กฎหมายการลงทุนของเมียนมา และกฎหมายแรงงาน (ดูหัวข้อ “กฎระเบียบการจ้างงานและสวัสดิการ” เพิ่มเติม) ทั้งนี้ ไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

5.4 ผู้ประกอบไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

เมียนมามีจำนวนสถานประกอบการผลิตเครื่องนุ่งห่มประมาณ 300 แห่ง ในจำนวนนี้ ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นบริษัทที่ต่างชาติเป็นเจ้าของ และประมาณร้อยละ 20-30 เป็นบริษัทที่ต่างชาติถือหุ้นบางส่วน³³ ทั้งนี้ สถานประกอบการขนาดใหญ่มักเป็นเจ้าของโดยนักลงทุนต่างชาติ

นักลงทุนไทยจำนวนหนึ่งได้เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม โดยตั้งโรงงานเพื่อเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป เพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า รวมทั้ง ใช้ประโยชน์จากแรงงานจำนวนมาก และค่าแรงต่ำ โดยส่วนใหญ่มักตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมในเขตเมืองอย่างกึ่ง เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานที่ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม เมียนมายังคงมีปัญหาไฟฟ้าดับอยู่บ่อยครั้ง ทำให้โรงงานจำเป็นต้องมีเครื่องปั่นไฟฟ้า และเครื่องปรับแรงดันไฟฟ้าอัตโนมัติ ตัวอย่างของผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปผลิตเพื่อส่งออก ดังแสดงในตารางที่ 5.2 นอกจากนี้ ยังมีผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปจำหน่ายเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา เช่น เสื้อผ้าแดพเพอร์ (DAPPER) และชุดชั้นในซาปีน่า

³³ http://www.smartmyanmar.org/wp-content/uploads/2015/06/SMART_Myanmar_sector_profile_2015_final.pdf

ตารางที่ 5.2 ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

รายชื่อบริษัท	สินค้าที่ผลิต	ที่ตั้งโรงงาน
ไทยพาณิชย์	ชุดชั้นในสตรี	นิคมอุตสาหกรรม Shweling Ban
ภัทยาอุตสาหกรรมกิจ	ชุดชั้นในเด็กและสตรี	เขตอุตสาหกรรมPhan Chet Wun U Shwe Oh
วี ที การ์เมนท์	เสื้อกันหนาว	เขตอุตสาหกรรมย่างกุ้ง
ทองไทยการทอ	ชุดกีฬาและเสื้อยืดโปโล	นิคมอุตสาหกรรมเหลียงทายา
เทพฤกษ์	กางเกงยีนส์ เสื้อผ้าเด็กทารก	เขตอุตสาหกรรม South Dagoan
ไทยวาโก้	ชุดชั้นใน	เขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา

ที่มา :รวบรวมข้อมูลจากสมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มแห่งประเทศไทย และข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5.5 พื้นที่การลงทุนที่มีศักยภาพ

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม เช่น เมืองย่างกุ้ง โดยเฉพาะในนิคมอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา เนื่องจากความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สนามบินนานาชาติ ท่าเรือขนส่งสินค้า และระบบไฟฟ้าที่ดีกว่าเมืองอื่นๆ ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ค่าที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัญหาการแย่งแรงงานในเมืองย่างกุ้ง ทำให้นักลงทุนจำนวนหนึ่งเลือกไปลงทุนในเมืองที่อยู่ห่างออกไปจากย่างกุ้ง เช่น พะโค (ประมาณ 70 กิโลเมตรจากย่างกุ้ง) และเลกู (Hlegu) (ประมาณ 40 กิโลเมตรจากย่างกุ้ง)

ภาพที่ 5.3 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

ที่มา : คณะผู้วิจัย

5.6 รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม

ในการลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าไปลงทุนโดยถือหุ้นเองได้ทั้งหมด แต่นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถซื้อที่ดินได้ ดังนั้น ควรเข้าไปลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินระยะยาวได้

อย่างไรก็ตาม นักลงทุนไทยบางรายที่มีความคุ้นเคยในการทำธุรกิจกับชาวเมียนมา อาจพิจารณาร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยเหลือประโยชน์ในการลงทุนได้ เช่น การจัดหาที่ดิน การจัดตั้งธุรกิจ หรือการช่วยเหลือในการตีความกฎหมายท้องถิ่น เป็นต้น โดยก่อนที่จะพัฒนาเป็นคู่ค้าหรือหุ้นส่วน ควรเริ่มจากการคบเป็นเพื่อนก่อน

ทั้งนี้ นักลงทุนไทยส่วนใหญ่ที่เข้าไปตั้งโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา มักเข้าไปลงทุนโดยเป็นเจ้าของเองทั้งหมด และมีที่ตั้งโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

5.7 โอกาสและความเสี่ยงนักลงทุนไทย

5.7.1 โอกาสของนักลงทุนไทย

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการลงทุนของนักลงทุนไทย ที่จะใช้เป็นฐานการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปตลาดคู่ค้าสำคัญ เช่น สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ดังนี้

ประการแรก เมียนมามีแรงงานจำนวนมาก และค่าจ้างแรงงานต่ำ (ประมาณ 3 เหรียญสหรัฐฯ หรือ 90 บาทต่อวัน) ซึ่งนับว่าต่ำที่สุดในอาเซียน นอกจากนี้ แรงงานมีความขยันและตั้งใจในการทำงาน³⁴ ทำให้เมียนมามีความได้เปรียบในการเป็นฐานการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น

ประการที่สอง เมียนมาได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้เมียนมากลายเป็นแหล่งผลิตที่ถูกราคา (buyers) ให้ความสนใจ

นอกจากโอกาสในการลงทุนเพื่อใช้เมียนมาเป็นฐานการผลิตสินค้าเครื่องนุ่งห่มเพื่อส่งออกไปประเทศที่สามแล้ว เมียนมามีตลาดในประเทศที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งการแข่งขันยังไม่สูง (หากเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียนอื่น เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) ดังนั้น นักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มที่มีแบรนด์สินค้าของตนเองอาจพิจารณาขยายตลาดไปยังเมียนมา โดยมุ่งเป้าที่ชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ เช่น เมืองย่างกุ้ง

³⁴ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเมียนมา

5.7.2 ความเสี่ยงของนักลงทุนไทย

ความเสี่ยงที่สำคัญของนักลงทุนไทยในการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในเมียนมาคือ ประการแรก ปัญหาไฟฟ้าขาดแคลน โดยเฉพาะในฤดูแล้ง เนื่องจากไฟฟ้าส่วนใหญ่ในเมียนมาผลิตโดยใช้พลังน้ำ ทำให้โรงงานต้องซื้อเครื่องปั่นไฟฟ้าและเครื่องปรับระดับความดันไฟฟ้า (stabilizer) เพื่อใช้ในโรงงาน ซึ่งทำให้ต้นทุนค่าไฟฟ้าสูง

ประการที่สอง สหภาพแรงงานมีบทบาทสูงมาก³⁵ และค่าแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในย่างกุ้ง แม้ว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของทางการไม่ได้เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี 2558 ก็ตาม

ประการที่สาม ปัญหาขาดแคลนแรงงานมีทักษะ เช่น ผู้จัดการ และช่างเทคนิค

ประการสุดท้าย ค่าเอกสารในการส่งออก ค่าพิธีการศุลกากร และค่าขนส่งสูงมาก เช่น บริษัทหนึ่งมีต้นทุนค่าขนส่งสินค้าเครื่องนุ่งห่มของโรงงานในย่างกุ้งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.7 ของราคาสินค้า ขณะที่ต้นทุนของโรงงานในไทยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 0.1 เท่านั้น³⁶

5.8 กรณีศึกษาของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

กล่องข้อความที่ 5.1 กรณีศึกษา : Sawbwa VT Ltd.

บริษัท วี ที การ์เมนท์ จำกัด ผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มในรูปแบบรับจ้างผลิตสินค้าตามแบบที่ลูกค้ากำหนด (original equipment manufacturer: OEM) โดยมีกลุ่มลูกค้าทั้งในสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป บริษัทฯ มีจุดเด่นสำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายลูกค้าไปที่ตลาดเฉพาะ และความสามารถในการผลิตสินค้าที่มีความซับซ้อนหรือต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในการผลิต

บริษัทฯ ได้ขยายการลงทุนไปยังเมียนมา เนื่องจากความต้องการขยายฐานการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในสหภาพยุโรป เพราะการส่งออกเครื่องนุ่งห่มจากเมียนมาได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้า หรือ Everything But Arm (EBA) จากสหภาพยุโรป ประกอบกับบริษัทมีความคุ้นเคยกับชาวเมียนมา เพราะมีแรงงานเมียนมาจำนวนมากที่ทำงานอยู่ในโรงงานในไทย และมีคนเมียนมาที่รู้จักกันและไว้วางใจได้มาเป็นหุ้นส่วน

การลงทุนในเมียนมาเป็นการก่อตั้งบริษัท สอบวา วี ที จำกัด (Sawbwa VT Ltd.) ในปี 2557 ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่าง กลุ่มวีที (VT Group) สัญชาติไทย ซึ่งถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 95 และนักลงทุนชาวเมียนมา ซึ่งถือหุ้นร้อยละ 5 โดยโรงงานมีที่ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมอย่างกึ่ง เพราะสะดวกในการเดินทางและขนส่งสินค้าและวัตถุดิบ ในช่วงเริ่มแรก โรงงานมีจำนวนแรงงานเพียง 80 คน แต่ปัจจุบัน เพิ่มขึ้นเป็น 700 คน ซึ่งใกล้เต็มกำลังการผลิตสูงสุด และมียอดขายประมาณ 200-300 ล้านบาทต่อปี โดยเน้นผลิตสินค้าเสื้อแจ๊คเก็ตให้กับแบรนด์ชื่อดังเพื่อส่งออกไปยังสหภาพยุโรป

การดำเนินธุรกิจในเมียนมาเป็นไปด้วยดี เนื่องจาก บริษัทฯ ให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการและการควบคุมคุณภาพ จึงลงทุนใช้ระบบการวางแผนทรัพยากร (enterprise resource planning: ERP) ทั้งในไทยและเมียนมา นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการฝึกอบรมพนักงาน จึงส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน และส่ง

³⁵ โรงงานที่มีคนงานอย่างน้อย 30 คนสามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้

³⁶ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม

แรงงานเมียนมามีกรอบที่ประเทศไทย ตลอดจนให้ความสำคัญในการดูแลพนักงาน จึงมีการให้แรงจูงใจในการทำงาน เช่น ค่าทักษะ และเงินพิเศษ ในกรณีที่ทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญในการลงทุนในเมียนมา คือ

1) ต้นทุนการขนส่งสินค้าในเมียนมายังสูงกว่าไทยมาก โดยคิดเป็นประมาณ 7 เท่า

2) ระบบสาธารณูปโภคในเมียนมายังไม่ค่อยพัฒนา เช่น ระบบไฟฟ้าที่ไม่เสถียรและมีปัญหาบ่อยโดยเฉพาะในหน้าแล้ง ทุกโรงงานในเมียนมาจึงจำเป็นต้องมีเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (generator) และ เครื่องปรับแรงดันไฟฟ้า (stabilizer) เป็นของตนเอง

3) ระบบอินเทอร์เน็ตไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้บริษัทต้องมียอดเงินลงทุนในการติดตั้งสายไฟเบอร์ออฟติก

4) กฎหมายและกฎระเบียบแรงงานของเมียนมามีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ซึ่งบางครั้งผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

โดยสรุป การออกไปลงทุนในเมียนมาช่วยสร้างการเติบโตให้ธุรกิจจากการขยายฐานการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำธุรกิจนั้นในประเทศไทยก่อนที่จะออกไปลงทุนในต่างประเทศ นอกจากนี้ ควรมีความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้น และปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจน ควรศึกษาข้อมูลภาพรวมของประเทศ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และคู่ค้าทางธุรกิจให้ถี่ถ้วนก่อนออกไปลงทุน

ที่มา : คณะผู้วิจัย (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์)

บทที่ 6 ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

6.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

เมียนมามีศักยภาพในธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องจากเป็นตลาดภายในที่มีขนาดใหญ่ซึ่งการแข่งขันยังไม่สูง และมีการเติบโตของชนชั้นกลาง โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ จากการคาดการณ์ของ BCG จำนวนชนชั้นกลางในเมียนมา (ที่มีรายได้อย่างน้อย 120 เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือน) จะเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านคนในปี 2563 จากเดิม 5 ล้านคนในปี 2555

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้านเกษตรและอาหารแปรรูป จึงทำให้นักลงทุนจากต่างประเทศ (เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์) สนใจเข้าไปทำธุรกิจดังกล่าวในเมียนมา เช่น บริษัทอายิโนะโมะโต๊ะ บริษัทยาคุลท์ และบริษัท Acecook ของญี่ปุ่น โดยบริษัท Acecook ได้ร่วมกับบริษัทการค้าของญี่ปุ่นชื่อ Marubeni และบริษัทท้องถิ่นของเมียนมา เพื่อก่อตั้งโรงงานผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในเดือนมีนาคมปี 2560 ในชานเมืองย่างกุ้ง

ในปัจจุบัน ธุรกิจไทยที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เช่น เครือสหพัฒน์ผลิตและจำหน่ายมาม่า บริษัทเบทาโกร กลุ่มซีพี บริษัทโอสดสภา บริษัทกระทิงแดง และบริษัทดัซมิลล์

ในปี 2559 เมียนมามีมูลค่าการนำเข้าอาหารและเครื่องดื่มจากไทยมูลค่า 989.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีอัตราการเติบโตจากปีก่อนหน้าที่ร้อยละ 7.7 โดยจำแนกเป็นมูลค่าการนำเข้าสินค้าอาหาร 607.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเครื่องดื่ม 381.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในส่วนของการนำเข้าอาหาร น้ำตาลเป็นสินค้าที่มีการนำเข้าสูงสุด โดยมีมูลค่าการนำเข้าอยู่ที่ 300.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 23.7 รองลงมาเป็น น้ำมันพืชและไขมันพืช ซอสและเครื่องปรุงรสตามลำดับ ปลากระป๋องและปลาแปรรูป ตามลำดับ ส่วนการนำเข้าเครื่องดื่มนั้น มีมูลค่าการนำเข้าอยู่ที่ 381.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมูลค่าการนำเข้าหดตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 5.5 เครื่องดื่มประเภทอื่นๆ ที่ไม่ใช่แอลกอฮอล์ (ตัวอย่างเช่น เครื่องดื่มที่เติมสารให้ความหวาน และมีการปรุงแต่งกลิ่นและรส) มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดอยู่ที่ 196.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีอัตราการเติบโตจากปีก่อนหน้าร้อยละ 9.5 รองลงมาคือ เบียร์ วิสกี้ ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 มูลค่าการส่งออกสินค้าอาหารแปรรูปจากไทยไปยังเมียนมาปี 2557-2559

สินค้า	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			อัตราการเติบโตปี 2559 (ร้อยละ)
	2557	2558	2559	
อาหาร	422.7	564.4	607.7	7.7
น้ำตาล	68.0	242.9	300.4	23.7
น้ำมันพืชและไขมันพืช	51.5	39.3	40.2	2.4
ซอสและเครื่องปรุงรส	26.8	26.3	29.7	12.8
ปลากระป๋องและปลาแปรรูป	21.3	20.6	18.3	-11.4
ผลิตภัณฑ์นมประเภทอื่นๆ	6.5	7.5	9.3	23.9
ผลไม้และผักแปรรูปและบรรจุ กระป๋อง	6.4	7.5	6.4	-15.1
นมในรูปของแข็ง	7.0	5.0	3.4	-32.7
ปูแปรรูปและปูกระป๋อง	1.8	1.8	1.8	-1.0
เบ็ด-ไก่กระป๋องและแปรรูป	1.7	1.6	1.6	-0.5
เนื้อหมูแปรรูปและหมูกระป๋อง	1.4	0.9	1.3	35.2
ข้าวโพดกระป๋องและข้าวโพดแปรรูป	0.002	0.03	0.01	0.0
ไขมันสัตว์	0.02	0.0	0.0	0.0
สับปะรดกระป๋องและแปรรูป	0.0	0.0	0.0	0.0
อาหารแปรรูปอื่นๆ	230.4	211.0	195.5	-7.3
เครื่องดื่ม	419.0	403.9	381.7	-5.5
เครื่องดื่มที่ไม่ใช่แอลกอฮอล์อื่นๆ	183.2	179.5	196.6	9.5
เบียร์	123.7	115.5	81.6	-29.3
วิสกี้	62.8	53.9	50.9	-5.6
น้ำผักและน้ำผลไม้	17.4	18.9	18.8	-0.7
ไวน์	15.6	16.5	16.5	0.3
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ	10.3	14.2	12.4	-12.8
นม	6	5.4	4.8	-11.8

ที่มา: คำนวณจาก ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

สำหรับตลาดนำเข้าสินค้าอาหารและเครื่องดื่มในปี 2559 นั้น เมียนมานำเข้าจากประเทศไทยมากที่สุดโดยมีมูลค่านำเข้า 989.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 39.1 รองลงมาเป็นอินเดีย (ร้อยละ 20.2) และ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 15.5) (ตารางที่ 6.2)

ตารางที่ 6.2 ประเทศที่เมียนมานำเข้าสินค้าอาหารแปรรูปและเครื่องดื่ม 10 อันดับแรกในปี 2559

ลำดับ	ประเทศ	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	ไทย	989.4	39.1
2	อินเดีย	506.6	20.2
3	อินโดนีเซีย	388.7	15.5
4	มาเลเซีย	210.5	8.4
5	บราซิล	159.5	6.4
6	จีน	95.4	3.8
7	สิงคโปร์	75.2	3.0
8	นิวซีแลนด์	19.1	0.8
9	ไต้หวัน	9.6	0.4
10	เกาหลีใต้	8.0	0.3
	อื่นๆ	52.8	2.1
	รวม	2,505.1	100

ที่มา: ITC (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

6.2 นโยบายและสิทธิประโยชน์ส่งเสริม

อุตสาหกรรมผลิตอาหารและเครื่องดื่มเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ตามกฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2016 หมวดที่ 17 (Myanmar Investment Law 2016 Chapter 17) ซึ่งนักลงทุนต่างชาติจะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้เป็นระยะเวลา 3 ปี 5 ปี หรือ 7 ปี ตามระดับของการพัฒนาของพื้นที่ที่เข้าไปลงทุนตามกฎหมายการลงทุนของเมียนมาในปี 2559 ทั้งนี้ การเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มต้องได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการว่าด้วยการลงทุนของเมียนมา (Myanmar Investment Commission: MIC)

6.3 กฎระเบียบที่สำคัญสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

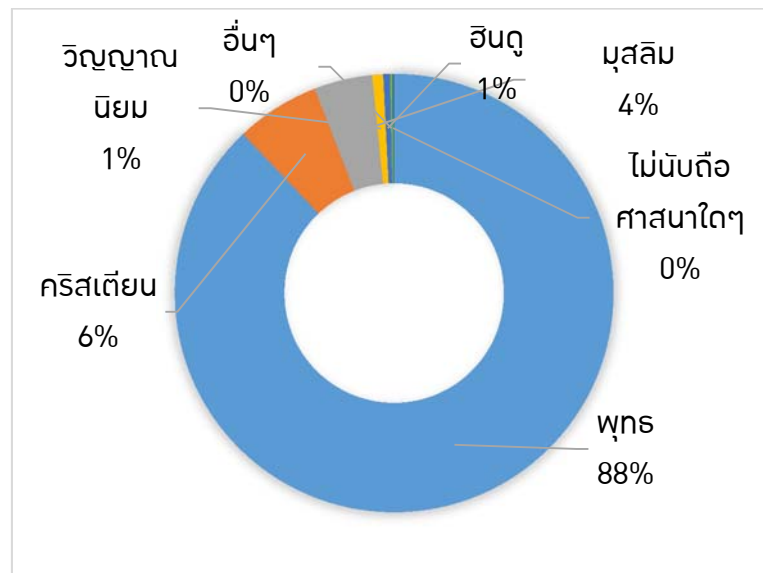
กฎระเบียบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มคือ กฎหมายอาหารแห่งชาติ (National Food Law) ซึ่งกำหนดให้ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้จัดจำหน่าย ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ในการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพอาหาร การติดฉลาก และ การโฆษณา ดังนี้

- (1) ห้ามทำการผลิต นำเข้า ส่งออก และจัดจำหน่ายอาหารที่มีลักษณะ ดังนี้
 - อาหารที่เป็นพิษ หรืออาหารที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
 - มีการเติมสารปรุงแต่งเกินมาตรฐานของหน่วยงานด้านอาหารและยา

- มีส่วนประกอบเน่าบูด ซึ่งไม่เหมาะกับการบริโภคของมนุษย์
 - มีส่วนประกอบต้องห้ามตามข้อกำหนดของหน่วยงานด้านอาหารและยา
- (2) ผลากอาหารในเมียนมา จะต้องระบุที่ตั้งของโรงงานผลิตให้ชัดเจน ซึ่งหากไม่มีการระบุข้อมูลดังกล่าวในฉลาก จะไม่สามารถทำการผลิต นำเข้าส่งออก และจัดจำหน่ายในเมียนมาได้

ทั้งนี้ แม้ว่าสินค้าอาหารและเครื่องดื่มในเมียนมาไม่มีข้อกำหนดให้ต้องมีรับรองเครื่องหมายฮาลาล แต่การมีตราเครื่องหมายดังกล่าวอยู่บนผลิตภัณฑ์จะช่วยสร้างความมั่นใจและขยายตลาดสินค้าไปกลุ่มผู้บริโภคชาวมุสลิมภายในเมียนมาซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 4 ในเมียนมา (ดูภาพที่ 6.1)

ภาพที่ 6.1 สัดส่วนการนับถือศาสนาของประชากรเมียนมา

ที่มา: Myanmar Census (ข้อมูล ณ ปี 2557)

6.4 ผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในเมียนมา มีโอกาสมากมายจากตลาดขนาดใหญ่ที่ยังไม่มีการแข่งขันมากนัก และชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผู้ประกอบการไทยจำนวนหนึ่งเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในเมียนมา ตัวอย่างรายชื่อผู้ประกอบการไทยดังแสดงในตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 ตัวอย่างรายชื่อผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

	รายชื่อบริษัท	รายละเอียดกิจการ
	ไทยเพรซิเดน ฟู้ดส์	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมทุนกับบริษัท MK (สัดส่วนการถือหุ้น 70:30) ตั้งบริษัท Ayeyrwaddy Food Industry เพื่อผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป MAMA โรงงานแห่งแรกอยู่ที่เหลียงทายา ย่างกุ้ง และจะเปิดแห่งที่ 2 ในมณฑลพะเย่ย์
	โอสดสภา	<ul style="list-style-type: none"> ร่วมทุนกับบริษัทลอยเฮง (Loi Hein) จัดตั้งบริษัทโอสดสภา ลอย เฮง เพื่อทำการตลาด ขายและกระจายสินค้า Shark และ M-150
	เบทาโกร	<ul style="list-style-type: none"> ลงทุนในกิจการแปรรูปเนื้อสัตว์ รวมถึงมีฟาร์มปศุสัตว์และขายอาหารสัตว์ โรงงานและสำนักงานตั้งอย่างถาวร
	ซีพี	<ul style="list-style-type: none"> ลงทุนผลิตไส้กรอก ลูกชิ้น และอาหารพร้อมทาน และยังมีฟาร์มปศุสัตว์ ในย่างกุ้งและมณฑลพะเย่ย์ และมีเป้าหมายในการเป็น Kitchen of Myanmar

ที่มา: คณะผู้วิจัย (สืบค้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2560)

6.5 พื้นที่การลงทุนที่มีศักยภาพ

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เช่น เมืองใหญ่ที่มีประชากรจำนวนมาก และชนชั้นกลางขยายตัวสูง เช่น เมืองย่างกุ้ง และเมืองมณฑลพะเย่ย์ โดยที่ตั้งของโรงงานควรอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมมากกว่า นอกจากนี้เมืองที่น่าสนใจในการลงทุนในกิจการอาหารทะเลแปรรูป คือ เมืองมะริด เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์

ภาพที่ 6.2 เมืองที่มีศักยภาพในการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

ที่มา: คณะผู้วิจัย

6.6 รูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม

การลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มควรร่วมทุนกับผู้ประกอบท้องถิ่น เนื่องจาก กฎหมายการลงทุนของเมียนมาปี 2559 มาตรา 42 (Myanmar Investment Law 2016 section 42) และประกาศของ MIC ฉบับที่ 15/2017 (MIC Notification 15/2017) มีข้อกำหนดให้ นักลงทุนต่างชาติต้องร่วมทุนกับผู้ประกอบการชาวเมียนมาในสัดส่วนการถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ การผลิตและจัดจำหน่ายปศุสัตว์ เวเฟอร์ ผลิตภัณฑ์จำพวกเส้น สีน้จากโกโก้ และช็อคโกแลต เครื่องดื่มจากมอลต์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำแข็งบริสุทธ์ นอกจากนี้ หุ้นส่วนท้องถิ่น อาจช่วยเหลือในการจัดหาที่ดิน การจัดหาวัตถุดิบ และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าในประเทศ รวมทั้ง ข้อมูลด้านการตลาดในประเทศ

อย่างไรก็ตาม นักลงทุนท้องถิ่นที่มีศักยภาพเป็นหุ้นส่วนได้นั้น มีจำนวนจำกัดในเมียนมา ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนกลุ่มเดิม โดยนักลงทุนเมียนมามักมุ่งเน้นคู่ค้าที่มีเทคโนโลยี และความรู้ (know-how)

6.7 โอกาสและความเสี่ยงของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

6.7.1 โอกาสของการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสในการเข้าไปลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป คือ ประการแรก เศรษฐกิจเติบโตสูงและชนชั้นกลางเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ว่ารายได้ต่อหัวประชากรระหว่างปี 2560-2564 จะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยที่ร้อยละ 9.7³⁷ นอกจากนี้ ประชากรเมียนมาในระดับชนชั้นกลางจะเพิ่มเป็น 10 ล้านคน ในปี 2563

ประการที่สอง ผลิตภัณฑ์อาหารจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาชาวเมียนมา ชาวเมียนมามีความคุ้นเคยผลิตภัณฑ์อาหารจากไทย และมองว่าสินค้าไทยมีคุณภาพสูงกว่าสินค้าจากจีน ซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญ

ประการที่สาม การใช้เมียนมาเป็นฐานการผลิตในการส่งออก โดยเมียนมามีที่ตั้งอยู่ติดกับอินเดีย จีน และบังคลาเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก นอกจากนี้ เมียนมาได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีการค้าในกลุ่มสินค้าอาหารแปรรูปกับ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น

ประการสุดท้าย เมียนมามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งภาคการเกษตร และการประมง แต่เมียนมายังขาดความรู้ และเทคโนโลยี ในการแปรรูปผลผลิตและการบริหารจัดการ ทำให้เป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยที่มีเทคโนโลยี และความรู้ที่เหนือกว่า

³⁷ IMF

6.7.2 ความเสี่ยงของการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

ความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการควรระวังในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มที่เมียนมา คือ ประการแรก บริการขนส่งตู้เย็นและธุรกิจห้องเย็น (cold chain system) ในเมียนมายังมีคุณภาพไม่ค่อยดี และมีค่าบริการสูง

ประการที่สอง โครงสร้างพื้นฐานยังด้อยพัฒนา และค่าขนส่งสินค้าแพง เป็นอุปสรรคที่ทำให้การขนส่งสินค้าและวัตถุดิบใช้เวลานาน และมีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น

ประการที่สาม สภาพแรงงานมีบทบาทสูง และค่าแรงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในเมียนมา โรงงานที่มีคนงานอย่างน้อย 30 คนสามารถจัดตั้งสภาพแรงงานได้

ประการสุดท้าย การทำธุรกรรมทางการเงินของบริษัทต่างชาติต้องใช้เงินเหรียญสหรัฐฯ

6.8 กรณีศึกษาของธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

กล่องข้อความที่ 6.1 กรณีศึกษา : Ayeyarwadee Food Industries Company Limited

บริษัท ไทยเพรซิเด้นส์ ฟู้ด เป็นผู้ผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปชื่อดังในประเทศไทยชื่อ “มาม่า” ซึ่งได้ทำการขยายตลาดไปในหลายประเทศในอาเซียน รวมทั้ง เมียนมา ในตลาดเมียนมานั้น “มาม่า” ประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำตลาด โดยมีส่วนแบ่งตลาดบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในเมียนมาสูงเป็นอันดับ 2

ตลาดบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในเมียนมามีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทางบริษัท ไทยเพรซิเด้นส์ ฟู้ด มองเห็นโอกาสดังกล่าวจึงออกไปลงทุนขยายตลาดในเมียนมาโดยการจัดตั้งบริษัท อุตสาหกรรมอาหารเอยาวดี จำกัด (Ayeyarwaddy Food Industry Co.,Ltd) ในปี 2554 โดยเป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท ไทยเพรซิเด้นส์ ฟู้ด ซึ่งถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 70 และบริษัทเอ็มเค (MK Company Limited) ของเมียนมา ซึ่งถือหุ้นร้อยละ 30 ทั้งนี้ การร่วมทุนกับกลุ่มเอ็มเค (MK Group) ซึ่งเป็นธุรกิจใหญ่ของเมียนมา ส่งผลดีต่อบริษัท ไทยเพรซิเด้นส์ ฟู้ด เนื่องจาก กลุ่มเอ็มเคมีความชำนาญในการดำเนินธุรกิจและประกอบธุรกิจในหลากหลายประเภท เช่น กิจการค้าปลีก การผลิตสินค้าแฟชั่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และเฟอร์นิเจอร์ ธุรกิจการผลิตอาหารและยากรักษาโรค ธุรกิจกระจายสินค้าและโลจิสติกส์ และธุรกิจบริการต่างๆ

ในช่วงเริ่มแรก การทำการตลาดในเมียนมาเป็นการนำเข้าบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป “มาม่า” จากประเทศไทยเข้ามาขายในเมียนมา ซึ่งในขณะนั้น “มาม่า” เข้ามาทำการตลาดช้ากว่าผลิตภัณฑ์ยี่ห้ออื่น จึงทำให้มีส่วนแบ่งตลาดไม่มากนัก (เพียงร้อยละ 5 ในปี 2547) ต่อมา ในปี 2554 ได้ก่อตั้งบริษัท อุตสาหกรรมอาหารเอยาวดี (Ayeyarwaddy Food Industry Co. Ltd) เพื่อทำการผลิตในประเทศเมียนมา ทางบริษัทฯ จึงให้ความสำคัญในการทำวิจัยทางการตลาด ปรับปรุงรสชาติให้เข้ากับรสนิยมผู้บริโภคชาวเมียนมา และกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นคนรุ่นใหม่ รวมทั้ง สินค้ายังผ่านการรับรองมาตรฐานฮาลาลจึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคมุสลิมได้ด้วย ในปัจจุบัน “มาม่า” ครองส่วนตลาดบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปในเมียนมาเป็นอันดับ 2 รองจาก “ยำยำ”

ในปัจจุบัน โรงงานผลิตตั้งอยู่ที่ เขต 3 ในเขตอุตสาหกรรมเหลียงทายา (Hlaign Thar Yar) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของกรุงย่างกุ้ง และใช้เทคโนโลยีการผลิตและการควบคุมคุณภาพจากประเทศไทย โดยโรงงานทำการผลิตตลอด 24 ชั่วโมง มีพนักงานรวม 555 คน และในส่วนของช่างเทคนิค สักส่วนของช่างเทคนิคไทยและ เมียนมาอยู่ในอัตรา 70: 30 ทั้งนี้ บริษัทฯ มี

แผนขยายโรงงานเพิ่มอีกหนึ่งแห่งที่มณฑลพะโล่ เนื่องจากยอดขายในเมืองมณฑลพะโล่คิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของยอดขายทั้งหมด ซึ่งการตั้งโรงงานที่มณฑลพะโล่จะช่วยลดต้นทุนในการขนส่ง

บริษัทฯ ให้ความสำคัญในการทำวิจัยและสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดในเมียนมา ยกตัวอย่างเช่น การวิจัยรสชาติของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่ชาวเมียนมาชื่นชอบ และพบว่า ชาวเมียนมาชื่นชอบรสชาติที่แตกต่างจากชาวไทย โดยจะนิยมทานรสเค็ม นอกจากนี้ ยังจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ (เช่น การโฆษณาทางโทรทัศน์ และการจัดบูธชิมอาหารตามร้านค้าปลีก) รวมทั้ง การทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ส่วนช่องทางการจัดจำหน่ายและการขนส่ง ดำเนินการผ่านบริษัท MK Distribution ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเอ็มเค

โดยสรุป ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารในเมียนมา ได้แก่ การมีบริษัทคู่ค้าที่ดี มีความชำนาญในการประกอบธุรกิจและมีช่องทางการจัดจำหน่ายในประเทศ การให้ความสำคัญในการทำวิจัยและกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึง การรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้า

ที่มา: คณะผู้วิจัย (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์)

บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ

เศรษฐกิจของเมียนมาเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจมากขึ้น การปฏิรูปทางการเมืองส่งผลดีต่อเศรษฐกิจเมียนมาอย่างมาก เนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ยกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเมียนมา นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น การค้าเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้รัฐบาลเมียนมาได้พยายามปฏิรูปกฎระเบียบในหลายด้าน ทั้งการผ่อนคลายนโยบายที่เป็อุปสรรคต่อการค้าการลงทุน และการออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่

ในช่วงหลัง เมียนมามีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่ส่งผลต่อนักลงทุนคือ

ประการแรก สหรัฐอเมริกายกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ประธานาธิบดีโอบามา ได้ประกาศยกเลิกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกาแก่เมียนมาในเดือนตุลาคม 2559 แต่ยังคงมีข้อจำกัดและความเสี่ยงที่นักลงทุนไทยที่สนใจลงทุนในเมียนมาควรระวังคือ บุคคลและนิติบุคคลประมาณ 33 รายชื่อที่มีพาสปอร์ตหรือที่อยู่ในเมียนมาซึ่งยังคงเป็น “บุคคลที่ได้รับการกำหนดเป็นพิเศษ” หรือ Specially Designated Nationals (SDN)” ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงคว่ำบาตรอยู่

ประการที่สอง รัฐบาลเมียนมาได้ออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ปี 2559 (Myanmar Investment Law 2016) ซึ่งเป็นการรวมกฎหมายการลงทุนของต่างชาติปี 2555 (Foreign Investment Law 2012) และกฎหมายการลงทุนของชาวเมียนมาปี 2556 (Myanmar Citizen Investment Law of 2013) ให้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน และเริ่มบังคับใช้นับตั้งแต่เดือนเมษายน 2560

7.1 โอกาสทางธุรกิจไทยในเมียนมา

โอกาสทางธุรกิจของนักลงทุนในเมียนมาที่สำคัญ ได้แก่

ประการแรก เมียนมายังมีประชากรวัยแรงงานเป็นจำนวนมาก แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานทักษะต่ำ (low-skilled labor) และเมียนมายังมีค่าแรงต่ำที่สุดอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมายังให้ความสำคัญในส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยการให้สิทธิประโยชน์การลงทุน

ประการที่สอง การเข้าถึงตลาดส่งออกที่สำคัญ เมียนมาได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้ากับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ทำให้เมียนมาเหมาะสมในการเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศดังกล่าว

ประการสุดท้าย เมียนมามีตลาดในประเทศขนาดใหญ่ การแข่งขันภายในประเทศยังไม่สูง และมีการเติบโตของชนชั้นกลางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ว่าจำนวนของประชากรที่รายได้ต่อเดือนมากกว่า 120 เหรียญสหรัฐจะเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านคนในปี 2563

7.2 ความเสี่ยงที่ควรระวัง

ข้อควรระวังที่สำคัญในการลงทุนในเมียนมา ได้แก่

ประการแรก โดยทั่วไป ต่างชาติสามารถเช่าที่ดินได้ไม่เกิน 1 ปีและที่ดินมีค่าเช่าสูงและเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาสำหรับผู้ประกอบการที่เข้าไปตั้งโรงงานการผลิตคือ การมีที่ตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษและนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถเช่าที่ดินระยะยาวได้ อีกทั้งมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประการที่สอง สภาพแรงงานในเมียนมามีบทบาทสูง และค่าแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สาม ความไม่ชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและกฎระเบียบ และบางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยไม่มี การแจ้งทราบล่วงหน้า ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

ประการสุดท้าย สาธารณูปโภคยังด้อยพัฒนา เมียนมายังคงประสบปัญหาไฟฟ้าดับบ่อย แม้ในเมืองอย่างกุ้ง ระบบการขนส่งในเมียนมายังไม่พัฒนา ทำให้การขนส่งในเมียนมาใช้ระยะเวลานานและมีต้นทุนสูง

7.3 คำแนะนำในการลงทุน

คำแนะนำในการลงทุนในเมียนมา ได้แก่

ประการแรก การเข้ามาลงทุนในเมียนมาต้องใช้ความค่อยเป็นค่อยไป ทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชาวเมียนมา การเข้ามาเจรจาธุรกิจต้องสร้างความไว้วางใจระหว่างกันโดยเริ่มจากการเป็นเพื่อนก่อนเป็นคู่ค้าทางธุรกิจ

ประการที่สอง ศึกษากฎหมายให้ดีก่อนที่จะเข้าไปลงทุน และใช้ที่ปรึกษาทางกฎหมาย นอกจากนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ประการสุดท้าย ควรลงทุนที่เน้นการเป็นมิตรกับแรงงาน ชุมชน และราชการ เพื่อช่วยเอื้อต่อการเติบโตของธุรกิจในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Deloitte Touche Tohmatsu. (2017). International Tax. Myanmar Highlights 2017. Retrieved from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cn/Documents/international-business-support/deloitte-cn-ibs-myanmar-int-tax-en-2017.pdf>
- Directorate of Investment and Company Administration. (2017 a). Cost of Doing Business in Myanmar Survey Report 2017. Myanmar: Ministry of Planning and Finance. Retrieved from http://www.dica.gov.mm/sites/dica.gov.mm/files/document-files/cost_of_doing_business_in_myanmar-survey_report_2017_0.pdf
- Directorate of Investment and Company Administration. (2017b). Yearly Approved Amount of Foreign Investment by Country 2017. Myanmar. Retrieved from <http://www.dica.gov.mm/en/topic/foreign-investment-country>
- FocusEconomics. (2017). Focus economics Economic Forecasts from the World's Leading Economists (July 2017). Spain.
- International Labour Organization. (1952). The Leave and Holidays Act (Burma). Retrieved from <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/MONOGRAPH/88687/101520/F678144852/MMR88687.pdf>
- Klaus Schwab. (2015). The Global Competitiveness Report 2015-2016. Switzerland: World Economic Forum.
- KPMG International Cooperative. (2016). Myanmar Tax Profile. Retrieved from <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/07/tax-profile-myanmar.pdf>
- Luther Rechtsanwaltsgesellschaft mbH. (2016). Labour Law in Myanmar. Germany. Retrieved from http://www.luther-services.com/fileadmin/user_upload/PDF/Broschueren/Geschaeftsaktivitaeten_im_Ausland/Myanmar/Labour_Law_Myanmar.pdf

- Ministry of Labour. (2015). Myanmar labour force, child labour and school to work transition survey 2015 (Executive Summary Report). Employment and Social Security and Central Statistical Organization. Retrieved from <http://www.ilo.org/surveydata/index.php/catalog/1291/download/9663>
- Myanmar Industries Association. (2012). Industrial Zones (Yangon). Myanmar. Retrieved from <http://myanmarindustries.org/index.php/home-2/38-myanmar-industries/industrial-zones/239-industrial-zones-yangon>
- Myanmar Survey Research. (2017). Salary Survey Report. Myanmar. Retrieved from <http://www.myanmarresearch.com/Page/Salary-Survey-Report>
- PricewaterhouseCoopers Myanmar. (2016). Doing business in Myanmar. Myanmar. Retrieved from http://economists-pick-research.hktdc.com/resources/MI_Portal/Article/ef/2016/12/477433/1481685759065_PwC-Doing-business-in-Myanmar.pdf
- The Republic of the Union of Myanmar. (2013). Employment and Skill Development Law. Myanmar. Retrieved from <http://hrlibrary.umn.edu/research/myanmar/Annex%20F%20-%20Employment%20and%20Skill%20Development%20Law.pdf>
- The Republic of the Union of Myanmar. (2016). Myanmar Investment Law (Official Translation). Myanmar. Retrieved from http://www.dica.gov.mm/sites/dica.gov.mm/files/document-files/myanmar_investment_law_official_translation_3-1-2017.pdf
- The Republic of the Union of Myanmar Government, Ministry of Planning and Finance. (2017). The Union Ministry Notification No. 2/2017. Myanmar. Retrieved from <http://www.lincolnmyanmar.com/wp-content/uploads/2017/01/WHT-notification-2-2017.pdf>
- The Republic of the Union of Myanmar, Myanmar Investment Commission. (2017). Myanmar Investment Commission Notification No. 15 /2017 List of Restricted Investment Activities (Unofficial Translation). Myanmar. Retrieved from http://www.dica.gov.mm/sites/dica.gov.mm/files/document-files/20170410_eng_42.pdf

- Thein Sein. (2014). Myanmar Special Economic Zones Law. Myanmar: The Republic of the Union of Myanmar. Retrieved from http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/lawforasean/file/Myanmar_Special_Economic_Zones_Law.pdf
- Thomas Foerch. (2016). Myanmar's Financial Sector A Challenging Environment for Banks (3rd Edition). Germany: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2017). World Population Prospects The 2017 Revision Key Findings and Advance Tables (Working Paper No. ESA/P/WP/248). New York, USA.
- VDB Loi. (2017). Myanmar Tax Booklet 2017. Retrieved from http://www.vdb-loi.com/wp-content/uploads/2017/04/Myanmar-Tax-Booklet_2017.pdf

ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อบริษัทไทยที่ลงทุนในเมียนมา

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทธุรกิจ
1	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการบินระหว่างประเทศ
2	บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการบินระหว่างประเทศ
3	Bangkok Airways Public Company Limited	ธุรกิจการบินระหว่างประเทศ
4	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตรและแปรรูป
5	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตรและแปรรูป
6	BETRAGRO Public Co.,Ltd. (Myanmar)	ธุรกิจการเกษตรและแปรรูป
7	บริษัท เจียไต๋ จำกัด	ธุรกิจการเกษตรและแปรรูป
8	บริษัท เชียงใหม่ฟู้ดโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจเกษตรและอาหาร
9	บริษัท ไทยรับเบอร์ลาเทคส์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเกษตรและแปรรูป(ดำเนินธุรกิจบริหารสวนยางพารา ไร่รวมควั่นยางแผ่น และโรงงานน้ำยางข้นใน)
10	SCG Cement Building Materials Co.,Ltd	ธุรกิจก่อสร้าง
11	Infratech Engineering & Services Co.,Ltd.	ธุรกิจก่อสร้าง
12	Ekarat Engineering Public Company Limited	ธุรกิจก่อสร้าง
13	TEAM Group of Companies Co., Ltd.	ธุรกิจก่อสร้าง
14	Satori Myanmar Construction (SMC) Co.,Ltd.	ธุรกิจก่อสร้าง
15	ALUMET CO., LTD.	ธุรกิจก่อสร้าง
16	Dachin Architecture Development Construction Co.,Ltd.	ธุรกิจก่อสร้าง
17	Global Master Intertrade (GMI)	ธุรกิจก่อสร้าง
18	P-TiT Perfect Tech International Trading Co.,Ltd.	ธุรกิจก่อสร้าง
19	บริษัท อุตสาหกรรมดีเอสวี จำกัด	ธุรกิจก่อสร้าง
20	The Bangchak Petroleum Public Company Limited	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
21	KPN Green Energy Solution Co.,Ltd.	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
22	Tunn Star Co.,Ltd.	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
23	Gulf Energy Development Co.,Ltd.	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
24	EGAT International Co.,Ltd	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
25	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจพลังงานและก๊าซธรรมชาติ
26	BEC-TERO Entertainment PCL.	เอ็นเตอร์เทนเมนต์และมีเดีย
27	Tee Entertainment Co.,Ltd	เอ็นเตอร์เทนเมนต์และมีเดีย
28	MPA Motion Picture Association.	เอ็นเตอร์เทนเมนต์และมีเดีย
29	Wired Media and Trading Co., Ltd.	เอ็นเตอร์เทนเมนต์และมีเดีย
30	บริษัท กันตนากรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	เอ็นเตอร์เทนเมนต์และมีเดีย
31	Myanmar Pongpipat Co.,Ltd.	ธุรกิจเหมืองแร่
32	Super Star Store Ever Fine Store	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
33	Porjai Thai Printer Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
34	Gift for Life Company limited	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
35	Wuttisak Clinic Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทธุรกิจ
36	MK Group of Companies	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม ธุรกิจการค้า
37	Aimstarnetwork	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
38	Myanmar Laynying	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
39	Thiri Cosmetic Co.,Ltd	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
40	Total Business Solution Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับแฟชั่น ความสวย ความงาม
41	ธนาคารกรุงไทย	ธนาคารและการเงิน
42	ธนาคารกสิกรไทย	ธนาคารและการเงิน
43	ธนาคารกรุงเทพ	ธนาคารและการเงิน
44	ธนาคารไทยพาณิชย์	ธนาคารและการเงิน
45	ซอสพริกไทยรุ่งเรือง	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
46	ฟู้ดสตาร์	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
47	Surapon Foods	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
48	Chocksamut Marine. Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
49	Thai Wah Starch Public Company Limited	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
50	Excel United International Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร (ตัวแทน จำหน่ายให้ ตราสามแม่ครัว, ตัซมิลค์, ดีโต้, ARS, ครีมทาหน้า Zale, ตราเด็กสมบูรณ์, Gingen, น้ยาปรับอากาศ daily fresh, Ziit, ส่งเฮง, classic hang chow, Jo-ey drink,)
51	Super Coffee Mix Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
52	Loi Hein Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
53	Dutchmill	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
54	Fonterra Brands	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
55	วี.เอ.ที. ซัพพลายส์	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
56	Nestle Myanmar Thailand Limited	ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร
57	Tharaphu Décor Co.,Ltd.	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
58	Loxley PCL	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก) รถยนต์/ชิ้นส่วนยานยนต์
59	Royal Ace Trading Co.,Ltd.	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
60	Rise trade International Co.,Ltd.	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
61	Unilever Myanmar Co., Ltd	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
62	M2J Co.,Ltd.	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
63	PENS FAST (Myanmar) Co.,Ltd.	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
64	Toyo-Thai Coporation PCL (Yangon Branch)	ธุรกิจสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า) และธุรกิจ รับเหมาก่อสร้าง
65	Square Cooling Tower Co.,Ltd.	ธุรกิจสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า)
66	Beko (Authorized to sell, Distribute all Beko)	ธุรกิจสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า)
67	Blue & White Professional Logistics Co.,Ltd.	ธุรกิจโลจิสติกส์
68	Pack Express Co.,Ltd	ธุรกิจโลจิสติกส์
69	Efficient Logistics	ธุรกิจโลจิสติกส์

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทธุรกิจ
70	SSL Logistics	ธุรกิจโลจิสติกส์
71	V-Serve Holding Company Limited,	ธุรกิจโลจิสติกส์
72	LS Horizon Attorneys-At-Laws Limited	บริษัทกฎหมาย
73	V.Ventis Ltd.	บริษัทกฎหมาย
74	Siam Premier International Law Office Limited	บริษัทกฎหมาย
75	Nacha Thai Restaurant	ร้านอาหารไทย
76	Pattaya Thai Restuarat	ร้านอาหารไทย
77	Sabai at Inya Restaurant	ร้านอาหารไทย
78	Maithai Thai Restaurant	ร้านอาหารไทย
79	Bangkok Kitchen Thai Restaurant	ร้านอาหารไทย
80	Amarta hotel group	ร้านอาหารไทย
81	Padonmar Restaurant	ร้านอาหารไทย
82	Legacy Thai food restaurant	ร้านอาหารไทย
83	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ร้านอาหารไทย
84	Adamas, Tummour (ร้านตำมั่ว)	ร้านอาหารไทย (ตำมั่ว)
85	CASK 81 by Quaich Bar (Whisky Bar)	ร้านอาหารไทย
86	Dailycious Thai Restaurant	ร้านอาหารไทย
87	Phuket Seafood Thai Restaurant	ร้านอาหารไทย
88	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจร้านอาหาร(แฟรนไชส์ เดอะ พิชซ่า คอมปะนี และสเวนเซนส์)
89	Mandalay Hill Resort Hotel	โรงแรม
90	Aureum Palace Hotel & Resort Bagan	โรงแรม
91	บริษัท แสงกรี-ลา โฮเต็ล จำกัด (มหาชน)	โรงแรม
92	บริษัท เจ มาร์ท จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ
93	Digital Solution (Myanmar) Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ
94	Perfect Tech International Trading Co.,Ltd.	ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ
95	บริษัท โมโน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ
96	The Value System Co.,Ltd. , ECS	ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ
97	บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ประกอบธุรกิจสื่อ
98	บริษัท ประกิต โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	โฆษณา
99	Tharphu Décor Co.,Ltd.	เฟอร์นิเจอร์ ไม้ และของแต่งบ้าน
100	บริษัท เฮฟเว่ (ประเทศไทย) จำกัด	เฟอร์นิเจอร์ ไม้ และของแต่งบ้าน
101	Fahthai Interbiz	เฟอร์นิเจอร์ ไม้ และของแต่งบ้าน
102	Sirine Design Co.,Ltd.	เฟอร์นิเจอร์ ไม้ และของแต่งบ้าน
103	Industrial Supply & Furniture	เฟอร์นิเจอร์ ไม้ และของแต่งบ้าน
104	Thaisilpa Labelpack Co.,Ltd.	ธุรกิจผลิตบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ
105	VSV Asia Co.,Ltd.	ธุรกิจผลิตบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ
106	NTEQ Ploymer Co.,Ltd.	ธุรกิจผลิตบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ
107	สยามคูโบต้า	รถยนต์/ชิ้นส่วนยานยนต์
108	บริษัท ไทยสโตร์เจก แบทเตอรี จำกัด (มหาชน)	รถยนต์/ชิ้นส่วนยานยนต์
109	THAI PARFUM CO., LTD	เครื่องสำอาง (ชุดชั้นใน)

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทธุรกิจ
110	V.T.GARMENT CO., LTD.	เครื่องนุ่งห่ม
111	THONG THAI TEXTILE CO., LTD.	เครื่องนุ่งห่ม
112	THEPARERG CO., LTD.	เครื่องนุ่งห่ม
113	Sun Apparel Myanmar Co., Ltd	เครื่องนุ่งห่ม
114	บริษัท เหลียงซี อุตสาหกรรม (ประเทศไทย) จำกัด	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
115	PERFECT TECH INTERNATIONAL TRADING CO.,LTD	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
116	Vichavej International Hospital Nongkhaem	ธุรกิจโรงพยาบาล
117	DIGITAL SOLUTION (MYANMAR) CO.,LTD	ธุรกิจโลจิสติกส์
118	ProVillage Company Limited	Music School
119	Tilleke & Gibbins	บริษัทกฎหมาย
120	DSC DIGITAL SOLUTION (MYANMAR) CO.,LTD	ธุรกิจโลจิสติกส์
121	บริษัท ทีไอเอ เฟ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด	วัสดุก่อสร้าง
122	RealSteel Supply Co.,Ltd	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
123	I.P Trading Ltd	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
124	Bamar Commodity Trading	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
125	M&GH International Limited	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
126	บริษัท ผลชัยญะ จำกัด (มหาชน)	นำเข้าอุปกรณ์ชีวอนามัย
127	TSP Metal Works	ผลิตชิ้นส่วนโลหะ
128	SAMCON CO.,LTD	ธุรกิจก่อสร้าง
129	LEO Global Logistics Co.,Ltd	ธุรกิจโลจิสติกส์
130	TOEWONGWAI CO.,LTD	ธุรกิจจำหน่ายและบริการรถดอกเสาะเข็ม
131	GTF Worldwide (Thailand) Co.,Ltd	ธุรกิจจำหน่ายสินค้าเพื่อสุขภาพ
132	TOTAL BUSINESS SOLUTION CO.,LTD	บริษัทที่ปรึกษาในการทำธุรกิจ
133	บริษัท อินโนเวชั่น เพาเวอร์เทค เอ็นจิเนียริง จำกัด	จำหน่ายตู้ไฟฟ้าสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม
134	The Three Touch Asia Pacific Co.,Ltd	ธุรกิจผลิตกระเบื้อง
135	iMUKI AUTO BOUTIQUE	ธุรกิจอุปกรณ์ประดับยนต์
136	บริษัท เจดับเบิลยูดี อินโฟโลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจโลจิสติกส์
137	Myanbiz Consulting Service	บริษัทให้คำปรึกษาในการก่อสร้าง
138	บริษัท ศรีไทยกรุ๊ป จำกัด	ธุรกิจการค้า (การนำเข้าและส่งออก)
139	Kingsmen C.M.T.I Public Company	ดำเนินธุรกิจออกแบบและตกแต่งงาน (Design & Build) ในงานตกแต่งภายใน (Interiors) งานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibitions) และกิจกรรมการตลาด (Event) เป็นหลัก
140	บริษัท พีโก คอนกรีต บั่ม เซอร์วิส	ธุรกิจก่อสร้าง
141	NCX Myanmar	ตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์
142	CPM Capital Co., Ltd	บริษัทที่ปรึกษาในการทำธุรกิจ
143	A.F. Alliance (Myanmar)	ธุรกิจนำเข้า ส่งออกเคมีภัณฑ์
144	MMP corporation	ผลิตบรรจุภัณฑ์

ภาคผนวกที่ 2

รายชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงทุนในประเทศเมียนมา

หน่วยงานภาครัฐของเมียนมา

1. สำนักงานคณะกรรมการด้านการลงทุนและจดทะเบียนธุรกิจ
Directorate of Investment Company and Administration (DICA)
ที่อยู่: Directorate of Investment & Company Administration, No.1, Thitsar Road,
Yankin Township, Yangon
โทรศัพท์: (95)-1658103
โทรสาร: (95)-1658143
อีเมล: dica@mptmail.net.mm
เว็บไซต์: <http://www.dica.gov.mm/>

หน่วยงานภาคเอกชนของเมียนมา

2. สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเมียนมา
Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry (UMFCCI)
ที่อยู่: UMFCCI, No. 29, Min Ye Kyaw Swar Road, Lanmadaw Township, Yangon,
Myanmar
โทรศัพท์: (95) 9-421142007, (95) 9-450200640
อีเมล: pr.umfcci@gmail.com
เว็บไซต์: <http://www.umfcci.com.mm/>
3. สมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มเมียนมา
Myanmar Garment Manufacturers Association (MGMA)
ที่อยู่: 9th floor, UMFCCI Office Tower, No.29, Min Ye Kyaw Swar Street, Lanmadaw
Township, Yangon.
โทรศัพท์: (95)-1-2314829, 2300253
อีเมล: myanmargarments@gmail.com, inquiries@myanmargarments.org
เว็บไซต์: <http://www.myanmargarments.org>
4. นิคมอุตสาหกรรมมิงกาลาดอน
Mingalardon Industrial Park
ที่อยู่: Corner of No. 3 Highway Road & Khayebin Road
Mingaladon Township, Yangon, Union of Myanmar

โทรศัพท์: (95)-973039130
อีเมล: mipclygn@mptmail.net.mm
เว็บไซต์: <http://www.mingaladon.com/>

5. เขตอุตสาหกรรมเมียวทา
Mandalay Myohta Industrial Development (MMID)
ที่อยู่: Address: 26th Street, Between 58th and 60th Street, Aung MyayThar Zan,
Mandalay
โทรศัพท์: (95)-265958
โทรสาร: (95)- 273088
อีเมล: info@mmidproject.com
เว็บไซต์: <http://www.mmidproject.com/>
6. สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมภูมิภาคมันดัลเลย์
Mandalay Region Chamber of Commerce and Industry
ที่อยู่: 34th, 78th Street, Mandalay, Myanmar
โทรศัพท์: (95)02-69326, 09-6800953
โทรสาร: (95)02-69331
อีเมล: mrcci.mdy@gmail.com
เว็บไซต์: <http://www.mrcci.org.mm/>
7. เขตเศรษฐกิจพิเศษทิลาวา
Thilawa Special Economic Zone
ที่อยู่: Thilawa Office, Corner of Thilawa Development road and Dagon-Thilawa
Road, Thilawa SEZ, Thanlyin Township, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์: (95)-12309070
อีเมล: myint.zaw@mjtd.com.mm

หน่วยงานภาครัฐของต่างประเทศ

8. สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศของประเทศญี่ปุ่น นครย่างกุ้ง
Japan External Trade Organization (JETRO)
ที่อยู่: 102-103 Prime Hill Business Square No.60 Shwe Dagon Pagoda Road Dagon
Township, Yangon, Myanmar.
โทรศัพท์: (95)-1371787
โทรสาร: (95)-1382710 (ต่อ10202)
เว็บไซต์: https://www.jetro.go.jp/jetro/overseas/mm_yangon/

ธนาคารพาณิชย์ไทย

9. ธนาคารกรุงเทพ สาขาอย่างกุ้ง
Bangkok Bank Myanmar (Yangon Branch)
ที่อยู่: 5 Kaba Aye Pagoda Road Yankin Township, Yangon Myanmar
โทรศัพท์: (95)-1572957, (95)-1579282, (95)-1569631, (95)-1572856
โทรสาร: (95)-1561456
เว็บไซต์: <http://www.bangkokbank.com/BangkokBank/InternationalNetwork/InternationalBranches/Myanmar>
10. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สาขาอย่างกุ้ง
Export-Import Bank of Thailand (EXIM Bank)
ที่อยู่: Centrepoint Tower, 6th Floor, No.65, Corner of Sule Pagoda Road and Merchant Street, Kyuaktada Township, Yangon, Myanmar.
โทรศัพท์: (95)-1389528, 389529

หน่วยงานภาครัฐไทย

11. สมาคมนักธุรกิจไทยในเมียนมา
Thai Business Association of Myanmar
ที่อยู่: No.94 Pyay Road, Dagon Township, Yangon
อีเมล: tbamoffice@gmail.com
เว็บไซต์: www.tbam1997.com
12. สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครย่างกุ้ง
ที่อยู่: Thailand Trade Office 86 (A) Shin Saw Pu Road, San Chaung, Yangon
โทรศัพท์: (95)-1510731
โทรสาร: (95)-1510731
อีเมล: ditpthailand9@gmail.com

ภาคผนวกที่ 3 การแบ่งเขตพื้นที่ตามระดับการพัฒนา

เขต 1: พื้นที่มีระดับการพัฒนาดำ

ลำดับ	ภูมิภาค/รัฐ	เขต
1	Kachin State	Myitkyina District
		Moenyin District
		Bahmo District
		Putao District
2	Kayah State	Bawlakhe District
		Loikaw District
3	Kayin State	Hpa-an District
		Kawkareik District
		Myawady District
4	Chin State	Falam District
		Haka District
		Mindat District
		Shwebo District
		Monywa District
		Hkamti District
		Katha District
		Mawlaik District
		Kale District
		Tamu District
5	Tanintharyi Region	Dawei District
		Myeik District
6	Bago Region	Bago District
		Thayarwady District
		Taungoo District
		Pyay District
7	Magwe Region	Magwe District
		Minbu District
		Thayet District
		Pakokku District
		Gangaw District
8	Mandalay Region	Myingyan District

ลำดับ	ภูมิภาค/รัฐ	เขต
9	Mon State	Mawlamyine District
10	Rakhine State	Kyaukphyu District
		Maungdaw District
		Buthidaung District
		Sittwe District
		Thandwe District
11	Shan State	Taunggyi District
		Loilem District
		Lengkhe District 12
		Kengtong District
		Mong Sat District
		Tachileik District
		Mong Hpyak District
		Lashio District
		Muse District
		Kyaukme District
		Hopang District
		Metman District
		12
Hinthada District		
Labutta District		
Pyapon District		

เขต 2: พื้นที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง

ลำดับ	ภูมิภาค/รัฐ	เขต
1	Kachin State	Myitkyina District
		Mohnyin District
2	Sagaing Region	Sagaing District
		Shwebo District
		Monywa District
3	Tanintharyi Region	Dawei District
		Myeik District
		Kawthoung District
4	Bago Region	Thayawady District

ลำดับ	ภูมิภาค/รัฐ	เขต
		Pyay District
		Taungoo District
		Bago District
5	Magwe Region	Magwe District
		Minbu District
		Thayet District
		Pakokku District
6	Mandalay Region	Myingyan District
		Meiktila District
		Kyaukse District
		Pyinoolwin District
7	Mon State	Thaton District
		Mawlamyine District
8	Yangon Region	Yangon (South) District
		Yangon(North) District
		Yangon (East) District
9	Shan State	Taunggyi District
		Loilen District
		Kengtong District
		Lashio District
		Kunlong District
		Muse District
		Kyaukme District
10	Ayeyarwady Region	Pathein District
		Hinthada District
		Ma-ubin District
		Myaungmya District
		Pyapon District
11	Nay Pyi Taw Union Territory	Dekkhina District
		Oktara District

เขต 3: พื้นที่มีระดับการพัฒนาเพียงพอ

ลำดับ	ภูมิภาค/รัฐ	เขต
1	Mandalay Region	Mandalay District
		Kyaukse District
		Meikhtila District
		Nyaung-U District
		Yamethin District
		Yangon (East) District
2	Yangon Region	Yangon (North) District
		Yangon (West) District

ที่มา: Directorate of Investment and Company Administration: DICA

ภาคผนวกที่ 4 สถิติการจดทะเบียนบริษัทในเมียนมา

ปี	บริษัทสัญชาติ เมียนมา	บริษัท ต่างชาติ	ห้าง หุ้นส่วน	สมาคม	บริษัทร่วมทุน	รวม
2531	3	2	27	-	-	32
2532	59	8	287	-	1	355
2533	179	18	144	6	2	349
2534	118	29	129	12	1	289
2535	224	26	108	11	2	371
2536	263	76	94	2	4	439
2537	310	95	96	-	4	505
2538	485	141	37	1	-	664
2539	535	202	49	1	11	798
2540	488	137	46	2	5	678
2541	421	61	21	3	7	513
2542	587	43	11	1	3	645
2543	410	55	17	-	1	483
2544	306	32	5	1	1	345
2545	248	7	-	-	2	257
2546	576	7	1	1	-	585
2547	985	10	-	-	1	996
2548	1,261	8	-	-	-	1,269
2549	1,367	5	-	-	-	1,372
2550	1,933	10	-	-	2	1,945
2551	1,568	8	-	1	2	1,579
2552	1,968	3	-	-	-	1,971
2553	2,693	18	-	-	3	2,714
2554	4,569	26	-	2	1	4,598
2555	5,550	502	-	13	-	6,065
2556	6,101	1,012	-	28	3	7,144
2557	6,321	1,250	-	12	4	7,587
2558	6,728	1,171	-	24	8	7,931
2559	6,298	881	-	17	1	7,197
รวม	52,554	5,843	1,072	138	69	59,676

ที่มา: Directorate of Investment and Company Administration: DICA

ภาคผนวกที่ 5 รายชื่อผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา

รายชื่อผู้ประกอบการ	ประเทศผู้ลงทุน	ประเภทอุตสาหกรรม
KOYORAD MYANMAR CORPORATION CO., LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
LU THAI (MYANMAR) CO. LTD.	จีน	การผลิต
THILAWA CEMENT และ BUILDING MATERIALS LTD.	ฝรั่งเศส	การบริการ
BALL ASIA PACIFIC (YANGON) METAL CONTAINER LIMITED	สิงคโปร์ (สหรัฐอเมริกา)	การผลิต
FOSTER ELECTRIC (THILAWA) CO.,LTD.	สิงคโปร์ (ญี่ปุ่น)	การผลิต
INDORAMA VENTURES PACKAGING (MYANMAR) LIMITED	สิงคโปร์ (ไทย)	การผลิต
GOLDEN DOWA ECO-SYSTEM MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ
SHOWA GLOVE Myanmar CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
ATSUMI MYANMAR	ญี่ปุ่น	การผลิต
CUTE MYANMAR THILAWA CO.,LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
OJI Myanmar PACKAGING COMPANY LIMITED	มาเลเซีย (ญี่ปุ่น)	การผลิต และการบริการ/การค้า
FUJIWORK MYANMAR THILAWA SEZ CO., LTD	ญี่ปุ่น	การบริการ
GUSTON AMAVA LTD	เมียนมา	การผลิต
UNIMIT ENGINEERING (MYANMAR) CO., LTD.	เมียนมา (ไทย)	การผลิต
MILLCON THIHA GEL LTD.	สิงคโปร์(ไทย)	การผลิต
RK YANGON STEEL CO., LTD	ญี่ปุ่น	การผลิต
ACECOOK MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต /การบริการ
ABBA ALUMINIUM THILAWA LIMITED	เมียนมา (ไต้หวัน)	การผลิต
Myanmar CENTURY STEEL STRUCTURE LIMITED	เมียนมา	การผลิต
THILAWA GLOBAL LOGISTICS	ญี่ปุ่น/เมียนมา	การบริการ
MARKETECH INTEGRATED CO., LTD.	ไต้หวัน	การผลิต
MYANMAR WACOAL CO., LTD.	ไทย/ญี่ปุ่น	การผลิต
POPULAR PLASTIC GROUP (TSEZ) CO., LTD.	เมียนมา	การผลิต
SEIJI (MYANMAR) CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
VELBON MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
STANDARD URAI PAINT CO., LTD.	ไทย/เมียนมา	การผลิต
PACIFIC-PSP SYNTECH CO., LTD.	ไทย/ เมียนมา	การผลิต
MYARNAK CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
TOYOTSU PARAGON CO., LTD.	ญี่ปุ่น/เมียนมา	การผลิต
MATSUNAGA (MYANMAR) CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
VJP CO., LTD.	ญี่ปุ่น/เมียนมา	การผลิต
ZIFAM PYREX MYAMAR CO., LTD.	ออสเตรเลีย/เมียนมา	การผลิต
DAIZEN MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ
HTUN-THILAWA MANAGEMENT CO., LTD	ญี่ปุ่น	การผลิต
YTL CEMENT MYANMAR CO., LTD.	มาเลเซีย	การผลิต
FREE TRADE INTEGRATED LOGISTICS LIMITED	เมียนมา	การบริการ

รายชื่อผู้ประกอบการ	ประเทศผู้ลงทุน	ประเภทอุตสาหกรรม
MINERVA CO., LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
SUZUKI THILAWA MOTOR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
THILAWA PROPERTY DEVELOPMENT LIMITED	เมียนมา	การบริการ/ Real Estate
KUBOTA MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ/ Trading
CRECIMIENTO INDUSTRIAL MYANMAR CO., LTD.	บรูไนฯ (ไต้หวัน)	การผลิต
KAS CO., LTD.	เวียดนาม	การผลิต
PEB STEEL BUILDINGS MYANMAR LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
NITTSU LOGISTICS MYANMAR CO., LTD.	สิงคโปร์ (ญี่ปุ่น)	การบริการ
BOXPAK (MYANMAR) CO., LTD.	สิงคโปร์ (มาเลเซีย)	การผลิต
KIANJOO CAN (MYANMAR) CO., LTD.	สิงคโปร์ (มาเลเซีย)	การผลิต
FUJITRANS LOGISTICS (MYANMAR) CO., LTD.	ญี่ปุ่น/ไทย	การบริการ
A & N FOODS (MYANMAR) CO., LTD.	ไทย	การผลิต
MARUBENI MYANMAR FERTILIZER CO., LTD.	ญี่ปุ่น/เมียนมา	การผลิต/ การแปรรูป
CJ FOODS MYANMAR CO., LTD.	เกาหลีใต้	การผลิต
MYANMAR AJINOMOTO FOODS CO., LTD.	ไทย	การบริการ / การค้า
S.P. PETPACK INTER GROUP (MYANMAR) CO., LTD.	ไทย	การผลิต
KONOIKE MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	Logistics การบริการ
YANMAR MYANMAR CO., LTD.	สิงคโปร์ และญี่ปุ่น	การบริการ/การค้า
NIPPON KOUATSU ELECTRIC เมียนมา CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
YAKULT MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การผลิต
AGRI FIRST CO., LTD.	สิงคโปร์ และเมียนมา	การผลิต
ALIDAC PHARMACEUTICALS LTD.	เมียนมา	การผลิต
YUSEN LOGISTICS (THILAWA) CO., LTD.	ญี่ปุ่น/สิงคโปร์	การบริการ/ Logistics
RYOBI MYANMAR DISTRIBUTION SERVICE CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ/ Logistics
NMD (MYANMAR) CO., LTD.	ญี่ปุ่น และเมียนมา	การผลิต
MIZUNO (MYANMAR) CO., LTD.	ญี่ปุ่น/เวียดนาม	การผลิตเพื่อการส่งออก
YOJIN MYANMAR CO., LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
YANGON CAN CO., LTD.	ญี่ปุ่น และเมียนมา	การผลิต
BURST MYANMAR CO., LTD.	สิงคโปร์	การบริการ
KIM PAI PRINTING&PACKAGING CO., LTD.	ไทย	การผลิต
FUJIFILM MYANMAR INVESTMENT CO., LTD.	สิงคโปร์	การบริการ
SCI METAL TECH (MYANMAR) CO., LTD.		การผลิต
NS BLUESCOPE LYSAGHT MYANMAR LTD.	สิงคโปร์	การผลิต /การบริการ
TAIYO NIPPON SANZO MYANMAR CO., LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
TOA PAINT CO., LTD	ไทย	การผลิต
TCCC MYANMAR LTD.	ไทย	การบริการ/
CPP FERTILIZER CO., LTD.		การผลิต
BUHLER MYANMAR LIMITED	สิงคโปร์	การบริการ/การค้า
AKTIO MYANMAR CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ/การค้า
AJU MYANMAR CO., LTD	เกาหลีใต้	การผลิต
KORYO CABLE MYANMAR CO., LTD.	เกาหลีใต้	การผลิต

รายชื่อผู้ประกอบการ	ประเทศผู้ลงทุน	ประเภทอุตสาหกรรม
METRO WHOLESale MYANMAR LTD.	เยอรมนี	การบริการ/การค้า
SAHADHARAWAT CAN (MYANMAR) CO., LTD.	ไทย	การผลิต
SUPER HOTEL (THILAWA) CO., LTD.	ญี่ปุ่น	การบริการ/โรงแรม
SOILBUILD (THILAWA) CO., LTD.	สิงคโปร์	การผลิต
LS- GOAN CABLEL MYANMAR CO., LTD.	เกาหลีใต้	การผลิต

ที่มา: เขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2560)

